

Lagrådsremiss

Nya skatteregler för pensionsförsäkring

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 29 november 2007

Anders Borg

Per Classon
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås nya skatteregler för pensionsförsäkring till följd av EG-domstolens domar i det s.k. Danmarksmålet (Kommissionen mot Konungariket Danmark, mål nr C-150/04) och det s.k. Belgienmålet (Kommissionen mot Konungariket Belgien, mål nr C-522/04). I dessa domar har EG-domstolen slagit fast att det strider mot EG-rätten att medge avdrag för premier till en pensionsförsäkring som meddelats i en inhemsk försäkringsrörelse samtidigt som avdrag inte medges för premier som betalas till en pensionsförsäkring som meddelats i en utländsk försäkringsrörelse. I Belgienmålet slog EG-domstolen dessutom fast att det strider mot EG-rätten att upprätthålla regler som innebär att en överföring av kapitalet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring beskattas om överföringen sker till en försäkringsgivare som inte var etablerad i Belgien medan en överföring till en belgisk försäkring inte beskattades.

Mot bakgrund av EG-domstolens domar riskerar även de svenska skattereglerna för pensionsförsäkring att vara oförenliga med EG-rätten.

Utgångspunkten för förslagen är att åstadkomma regler som är förenliga med EG-rätten samtidigt som de slår vakt om pensioneringssyftet. Det övergripande syftet med förslagen är att se till att de särskilda reglerna för beskattning av pensionssparande inte öppnas för annat sparande än sådant som faktiskt sker i pensioneringssyfte.

När det gäller etableringskravet föreslås det utvidgas till att gälla inom EES.

Vidare föreslås ett nytt kvalitativt villkor för pensionsförsäkring. Enligt det nya villkoret ska pensionsförsäkringsavtal innehålla villkor om att försäkringsgivaren ska lämna kontrolluppgifter enligt lagen (2001:1227)

om självdeklarationer och kontrolluppgifter, (LSK). För utländska försäkringsgivare ska även gälla att de ska ge in ett skriftligt åtagande till Skatteverket där de åtar sig att lämna kontrolluppgifter enligt LSK. För att Skatteverket ska kunna få information om att kapitalet som är hänförligt till ett försäkringsavtal eller försäkringsavtalet som sådant, flyttas från en försäkringsgivare till en annan, föreslås också bestämmelser om att kontrolluppgift ska lämnas om transaktioner som innebär att försäkringen eller värdet i den flyttas.

För att motverka att försäkringstagaren eller försäkringsgivaren utnyttjar den uppskjutna beskattningen i strid med pensioneringssyftet föreslås också en utvidgad avskattningsregel. Bestämmelsen innebär att försäkringstagaren eller förmånstagaren beskattas för försäkringens värde om avtalsparterna ändrar försäkringsvillkoren, förfogar över avtalet på ett sätt som är otillåtet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) eller om kontrolluppgift inte lämnas. För att det inte ska vara lönsamt att ta ut kapitalet i en försäkring som en engångssumma föreslås också att det belopp som ska tas upp till beskattning räknas upp med faktorn 1,80.

Vad avser skattskyldigheten till avkastningsskatt föreslås att det system som i dag gäller för utländska kapitalförsäkringar utvidgas till att även gälla för utländska pensionsförsäkringar, dvs. försäkringstagaren ska vara skattskyldig.

Regeringen föreslår också en möjlighet för utländska försäkringsgivare att betala avkastningsskatten för innehavarens räkning. Skattskyldigheten ligger dock kvar hos den enskilde försäkringstagaren som därför ytterst är den som är betalningsansvarig för skatten.

De särskilda reglerna i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel för s.k. kapitalpensionsförsäkringar föreslås slojade.

Lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ändras så att även pensionsutbetalningar från försäkringsgivare med fast driftställe utomlands blir skattepliktiga. Vidare införs skattskyldighet för avskattning även för begränsat skattskyldiga.

Regeringen föreslår även att det s.k. flyttstoppet slopas. Det innebär att möjligheten att överföra hela värdet i en pensionsförsäkring till en ny pensionsförsäkring föreslås återinförd från och med den 1 maj 2008 även för försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007. För att överföringen ska kunna genomföras utan skattekonsekvenser ska det mottagande avtalet uppfylla samtliga nya villkor för pensionsförsäkring, inklusive villkoret om kontrolluppgiftslämnande.

När det gäller överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007 från en försäkringsgivare till en annan försäkringsgivare eller från en verksamhetsgren till en annan verksamhetsgren hos samma försäkringsgivare, föreslås att sådana ska vara möjliga att göra utan skattekonsekvenser från och med den 1 januari 2009. Avtalen i fråga ska då anses ha ingåtts vid den tidpunkt då ansvaret för försäkringsavtalet övergått på den nya försäkringsgivaren eller när avtalet förts över, dvs. en förutsättning är att avtalen konverteras så att de blir pensionsförsäkringar enligt de nya reglerna.

De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007. Nuvarande villkor för pensionsförsäkring ska fortsätta att gälla för försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	6
2.2	Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)	16
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	17
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	23
2.5	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	26
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	27
3	Ärendet och dess beredning	34
4	Bakgrund	35
5	Gällande skatteregler	38
6	Nya kvalitativa krav för pensionsförsäkring	43
6.1	Utgångspunkter för ändrade skatteregler	43
6.2	Regeringens bedömning	44
7	Nya skatteregler för pensionsförsäkring	48
7.1	Utvidgat etableringskrav	48
7.2	Bestämmelse om villkor i pensionsförsäkringsavtalet	51
7.3	Nya kontrolluppgifter vid överföring av försäkringens värde eller av försäkringsavtal	55
7.4	Utvidgad avskattning och kontrolluppgiftsskyldighet vid avskattning	58
7.5	Avkastningsskatt	64
7.6	Betalning av avkastningsskatt m.m.	66
7.7	Fondförsäkring	70
7.8	Kapitalpension	71
7.9	Begränsat skattskyldiga personer	73
8	Övergångsfrågor	75
8.1	Inkomstskattelagen	75
8.2	Flyttstoppet m.m.	77
8.3	Avkastningsskatt	78
9	Offentligfinansiella effekter m.m.	79
10	Författningskommentarer	80
10.1	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	80
10.2	Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)	87
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	87

10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	89
10.5	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	90
10.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	90
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian om nya skatteregler för pensionsförsäkring (dnr Fi2007/811)	94
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian om kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (dnr Fi2007/811)	96
Bilaga 3	Departementspromemorians Nya skatteregler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811) lagförslag.....	98
Bilaga 4	Departementspromemorians Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811) lagförslag.....	113
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanser till departementspromemorian Nya skatteregler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811).....	136
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanser till departementspromemorian Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811).....	137

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
3. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
4. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
5. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
6. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229), dels att 10 kap. 3 §, 12 kap. 34 §, 16 kap. 17 §, 28 kap. 3 §, 39 kap. 13 a § samt 58 kap. 1 a, 2, 4, 5, 16, 19, 19 a och 29 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas nya paragrafer, 58 kap. 16 a, 16 b och 18 a §§, samt närmast före 58 kap. 18 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

3 §²

Till inkomstslaget tjänst räknas

1. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m., i den utsträckning som anges i 57 kap., i företag som är eller har varit fåmansföretag,

2. kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag i den utsträckning som anges i 50 kap. 7 §,

3. penninglån i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,

4. avskattning av pensionsför- 4. avskattning av pensionsför-
säkring enligt bestämmelserna i säkring enligt bestämmelserna i
58 kap. 19 §, 58 kap. 19 och 19 a §§,

5. avskattning av pensionssparkonto enligt bestämmelserna i 58 kap. 33 §, och

6. avskattning av avtal om tjänstepension enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§.

12 kap.

34 §

Avgifter som den skattskyldige betalar i samband med tjänsten för sin egen eller efterlevandes pension på annat sätt än genom försäkring, skall dras av bara om pensionen är utformad så att den överensstämmer med villkoren i 58 kap. 4-16 §§ för en pensionsförsäkring.

Avgifter som den skattskyldige betalar i samband med tjänsten för sin egen eller efterlevandes pension på annat sätt än genom försäkring, skall dras av bara om pensionen är utformad så att den överensstämmer med villkoren i 58 kap. 4-16 b §§ för en pensionsförsäkring.

² Senaste lydelse 2005:1142.

16 kap.

17 §³

Särskilda skatter och avgifter som avser näringsverksamheten *skall* dras av. Om skatten eller avgiften sätts ned, *skall* motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras.

Avkastningsskatt som beräknas på avsättning i balansräkning med tillämpning av 3 § femte stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel *skall* dras av. Om skatten sätts ned, *skall* motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras. Om skatten sätts ned genom avräkning av utländsk skatt, hindrar detta inte att hela skattebeloppet dras av.

Särskilda skatter och avgifter som avser näringsverksamheten *ska* dras av. Om skatten eller avgiften sätts ned, *ska* motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras.

Avkastningsskatt som beräknas på avsättning i balansräkning med tillämpning av 3 § femte stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel *ska* dras av. Om skatten sätts ned, *ska* motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras. Om skatten sätts ned genom avräkning av utländsk skatt, hindrar detta inte att hela skattebeloppet dras av.

Andra stycket tillämpas också på avkastningsskatt som med tillämpning av 3 § tionde stycket lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel beräknas på värdet av ett avtal om tjänstepension med villkor som innebär att det utländska tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

I 29–31 §§ finns bestämmelser om egenavgifter.

28 kap.

3 §⁴

Arbetsgivares tryggnad av utfästelse om pension till en arbetstagare *skall* dras av som kostnad i den utsträckning som anges i 5–18 §§, om utfästelsen tryggas genom

- överföring till pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
- avsättning i balansräkning i förening med kreditförsäkring eller i förening med kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti,

Arbetsgivares tryggnad av utfästelse om pension till en arbetstagare *ska* dras av som kostnad i den utsträckning som anges i 5–18 §§, om utfästelsen tryggas genom

³ Senaste lydelse 2007:618.

⁴ Senaste lydelse 2005:1170.

– betalning av premie för pensionsförsäkring, eller
 – överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som enligt 39 kap. 13 c § likställs med en pensionsstiftelse *enligt* lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., *om överföringen sker till ett fast driftställe i Sverige enligt ett avtal som ingåtts i den verksamhet som bedrivs från det fasta driftstället.*

39 kap.

13 a §⁵

Med utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett institut som *bedriver tjänstepensionsverksamhet i Sverige med stöd av lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.*

Med utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett institut som *hör hemma i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut*⁶.

Utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver verksamhet i Sverige bedöms bara med hänsyn till den verksamhet som institutet bedriver från fast driftställe här.

58 kap.

1 a §⁷

Sådana avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket *skall*

1. ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut *i en verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, och*

2. uppfylla de villkor som anges i fråga om pensionsförsäkring i

- 5 och 6 §§ om gränsdragning,
- 7 § om tjänstepensionsförsäkring,
- 8 § och 9 § första och andra styckena om den försäkrade,
- 10–14 §§ om ålders-, sjuk- och efterlevandepension,
- 15 § om fondförsäkring och,
- 16–16 b §§ om försäkringsavtalets utformning.

Sådana avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket *ska*

1. ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut, och

Vad som avses med ett utländskt tjänstepensionsinstitut framgår av 39 kap. 13 a §.

⁵ Senaste lydelse 2005:1170.

⁶ EUT L 235, 23.9.2003, s. 10 (Celex 32003L0041).

⁷ Senaste lydelse 2005:1170.

2 §

En försäkring är en pensionsförsäkring om den uppfyller de villkor som anges i 4–16 §§.

Med kapitalförsäkring avses en livförsäkring som inte är en pensionsförsäkring. Också en försäkring som uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring anses som en kapitalförsäkring om så bestämts när avtalet ingicks.

Som kapitalförsäkring anses också en pensionsförsäkring eller ett avtal om tjänstepension som har avskattats enligt 19 eller 19 a § eller enligt 5 § 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

4 §

En pensionsförsäkring *skall* ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige och som *skall beskattas enligt denna lag eller enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.*

En pensionsförsäkring *ska* ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av ett försäkringsföretag som avses i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring⁸.

5 §⁹

En försäkring som huvudsakligen avser ålders-, sjuk-, eller efterlevandepension och som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige anses som en pensionsförsäkring, om den försäkrade var bosatt utomlands när försäkringen tecknades och fick avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna där.

Även om en försäkring inte uppfyller villkoren i 4, 6 och 8–16 b §§, ska den anses som en pensionsförsäkring om den,

1. huvudsakligen avser ålders-, sjuk-, eller efterlevandepension,
2. har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige,
3. har tecknats när den försäkrade var bosatt utomlands, och
4. den försäkrade fick avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna i bosättningslandet.

⁸ EGT L345, 19.12.2002, s.1–51 (Celex 32002 L0083).

⁹ Senaste lydelse 2003:669.

Första stycket gäller också om arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i det landet. Ett sådant förvärvsarbete *skall* vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet.

Om det i annat fall finns särskilda skäl, får Skatteverket medge att en försäkring som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige *skall* anses som en pensionsförsäkring.

En försäkring som har ansetts vara en pensionsförsäkring enligt denna paragraf, kan inte övergå till att vara en kapitalförsäkring.

Första stycket gäller också om arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i det landet. Ett sådant förvärvsarbete *ska* vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet.

Om det i annat fall finns särskilda skäl, får Skatteverket medge att en försäkring som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige *ska* anses som en pensionsförsäkring.

16 §

Pensionsförsäkringsavtalet *skall* innehålla villkor att försäkring inte får

1. pantsättas eller belånas,
2. ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för pensionsförsäkring, eller
3. överlåtas eller återköpas i andra fall än som avses i 17 eller 18 §.

Försäkringsavtalet skall också innehålla de villkor i övrigt som avgör om försäkringen är en pensionsförsäkring. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna om pensionsförsäkring.

Pensionsförsäkringsavtalet *ska* innehålla villkor att försäkring inte får

16 a §

Ett pensionsförsäkringsavtal ska också innehålla villkor om att försäkringsgivaren ska lämna sådana kontrolluppgifter som enligt 6, 11 och 12 kap. lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ska lämnas om pensionsförsäkring.

För att villkoret i första stycket ska vara uppfyllt gäller för en försäkringsgivare som meddelar försäkring från ett utländskt fast driftställe inom Europeiska

ekonomiska samarbetsområdet (EES) dessutom att försäkringsgivaren för varje försäkringsavtal ska ha gett in ett skriftligt åtagande till Skatteverket enligt 13 kap. 2 § lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Andra stycket tillämpas också när en försäkringsgivare som är etablerad i en utländsk stat inom EES eller när en del av en försäkringsgivares verksamhet som är etablerad i en sådan stat övertar försäkringen efter en överlåtelse eller överföring av försäkringsavtalet.

16 b §

Utöver vad som framgår av 16 och 16 a §§ ska ett försäkringsavtal också innehålla de villkor i övrigt som avgör om försäkringen är en pensionsförsäkring. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna om pensionsförsäkring.

Avtal om betalning av avkastningsskatt

18 a §

En försäkringsgivare som bedriver verksamhet från ett fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som gett in ett sådant åtagande som avses i 16 a § andra stycket, får avtala med försäkringens innehavare om att för dennes räkning betala den avkastningsskatt som enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel är hänförlig till försäkringen. Ett sådant avtal om betalning av avkastningsskatt ska vara skriftligt och får avse flera år.

Betalningen ska inte anses strida mot bestämmelserna i detta kapitel och inte heller anses som pension enligt 10 kap. 5 § första

stycket 5, om

– beloppet betalats ut sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering, och

– det belopp som betalats ut inte överstiger skattens storlek enligt beslut om slutlig skatt med tillägg för bankavgifter och andra sedvanliga kostnader som har direkt samband med överföringen av beloppet.

Om skatt som försäkringsgivaren betalat till följd av avtalet återbetalas anses beloppet som pension om det inte, tillsammans med ränta enligt 19 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483), tillgodoförs försäkringen inom 14 dagar. Har försäkringen avslutats, ska beloppet i stället tillgodoföras den försäkring till vilken värdet i den avslutade försäkringen har överförts.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

19 §¹⁰

Det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring *skall* tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om försäkringsgivaren

1. överlåter försäkringen till en försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring, eller

2. för över försäkringen till en sådan del av sin verksamhet som inte avser pensionsförsäkring.

Avskattningen *skall* ske i fall som avses i första stycket 1 när ansvaret för försäkringen övergår på den övertagande försäkringsgivaren och i fall som avses i första stycket 2 när försäkringen förs över.

Det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring *ska* tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om försäkringsgivaren

1. överlåter försäkringen till en försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring, eller

2. för över försäkringen till en sådan del av sin verksamhet som inte avser pensionsförsäkring.

Avskattningen *ska* ske i fall som avses i första stycket 1 när ansvaret för försäkringen övergår på den övertagande försäkringsgivaren och i fall som avses i första stycket 2 när försäkringen förs över. *Inkomsten vid avskattning ska*

¹⁰ Senaste lydelse 2005:1170.

beräknas med tillämpning av 19 a § andra stycket.

Bestämmelserna i första och andra styckena tillämpas också på tjänstepensionsavtal som uppfyller villkoren i 1 a §.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

19 a §¹¹

Det kapital som förvaltas enligt ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket skall tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om avtalet ändras så att det inte längre uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § eller om parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med dessa villkor.

Förutom i fall som avses i 19 § och oavsett vad som föreskrivs i försäkringsavtalslagen (2005:104) om förfoganden som är utan verkan, ska avskattning även ske om

– pensionsförsäkringsavtalet ändras så att försäkringen inte längre uppfyller villkoren för att utgöra en pensionsförsäkring,

– parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med villkoren för pensionsförsäkring, eller

– kontrolluppgifter som avses i 16 a § inte lämnas.

Avskattning ska ske när avtalsändringen, förfogandet eller underlåtenheten att lämna kontrolluppgift inträffar. Vid avskattning uppgår den skattepliktiga inkomsten till det kapital som hänförs till pensionsförsäkringen multiplicerat med talet 1,80.

Om försäkringsgivaren för ett enstaka år inte inom den tid som föreskrivs i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter lämnar sådana kontrolluppgifter som avses i 16 a § och som ska lämnas senast den 31 januari under taxeringsåret, får avskattning underlåtas om försäkringstagaren eller den försäkrade senast den 2 maj året efter beskattningsåret själv lämnar uppgifter från försäkringsgivaren om försäkringen.

Bestämmelserna i denna para-

¹¹ Senaste lydelse 2005:1170.

graf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

Lydelse enligt prop. 2007/08:27

Föreslagen lydelse

29 §

För sparande i fondpapper och inlåning i utländsk valuta ska det vid bedömningen enligt 25 och 28 §§ av utbetalningarnas storlek under de första fem åren bortses från sådana förändringar av beloppen som beror på fondpapperens eller den utländska valutans kursutveckling.

För sparande i fondpapper som avses i 1 kap. 2 § 8 lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande och inlåning i utländsk valuta ska det vid bedömningen enligt 25 och 28 §§ av utbetalningarnas storlek under de första fem åren bortses från sådana förändringar av beloppen som beror på fondpapperens eller den utländska valutans kursutveckling.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2008.

2. I fråga om försäkringsavtal tillämpas lagen på avtal som ingåtts efter den 1 februari 2007. Bestämmelserna i 58 kap. 16 a § andra och tredje styckena tillämpas dock först från och med lagens ikraftträdande.

3. För försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 ska äldre bestämmelser fortfarande gälla. Vid överföring av värdet i ett sådant avtal, samt vid överlåtelse eller överföring av ett sådant försäkringsavtal till en annan försäkringsgivare eller verksamhetsgren hos samma försäkringsgivare, gäller dock vad som stadgas i punkterna 4, 5 och 8.

4. Bestämmelsen i 58 kap. 18 § tredje stycket andra och tredje meningen ska inte tillämpas på en överföring av värdet i en pensionsförsäkring som tecknats före den 2 februari 2007 och som genomförs efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008.

5. I fråga om överlåtelse av ett försäkringsavtal som tecknats före den 2 februari 2007 till en ny försäkringsgivare eller överföring av sådana försäkringsavtal från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan enhet ska de nya reglerna tillämpas på det överlåtna eller överförda avtalet om överlåtelsen eller överföringen sker efter den 31 december 2008. I dessa fall ska försäkringsavtalet anses ha ingåtts vid den tidpunkt då ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren respektive när försäkringen förts över.

6. Försäkringsavtal som ingås efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008 ska för att anses som pensionsförsäkringsavtal, senast den 31 maj 2008 uppfylla villkoren i 58 kap. 16 a §. Ett sådant åtagande som avses i 58 kap. 16 a § andra stycket i dess nya lydelse ska därvid ha getts in till Skatteverket sistnämnda dag.

7. Vid avskattning enligt 58 kap. 19 a § på grund av omständighet som inträffat efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008, ska inkomsten multipliceras med talet 1,2 i stället för 1,8.

8. Vid avskattning enligt 58 kap. 19 § på grund av överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008, ska inkomsten beräknas enligt bestämmelsen i dess äldre lydelse. Vid avskattning enligt 58 kap. 19 § på grund av överlåtelse eller överföring efter den 30 april 2008 beräknas inkomsten med tillämpning av bestämmelsen i dess nya lydelse.

9. Vad som ovan anges beträffande försäkringsavtal gäller i tillämpliga delar också för avtal om tjänstepension.

2.2 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § taxeringslagen (1990:324) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag gäller vid fastställelse av underlaget för att ta ut skatt eller avgift (taxering) enligt

1. inkomstskattelagen (1999:1229),	
2. lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,	
3. lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,	
4. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5, 7 och 8 nämnda lag,	4. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5 och 7–9 nämnda lag,
5. lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,	
6. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.	

Lagen gäller även vid handläggning av ärenden om särskilda avgifter (skattetillägg och förseningsavgift) om inte annat följer av 5 kap.

Lagen innehåller bestämmelser som <i>skall</i> gälla vid handläggning av mål om taxering och särskilda avgifter i allmän förvaltningsdomstol.	Lagen innehåller bestämmelser som <i>ska</i> gälla vid handläggning av mål om taxering och särskilda avgifter i allmän förvaltningsdomstol.
---	---

Att bestämmelserna i denna lag gäller även i fråga om förfarandet för fastställelse av mervärdesskatt i vissa fall framgår av 10 kap. 31 § skattebetalningslagen (1997:483).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2008.

¹ Senaste lydelse 2005:1174.

Anmärkning: 1 kap. 1 § föreslås ändrad också i prop. 2007/08:26 och 2007/08:27.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 2, 3 och 9 §§ lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Skattskyldiga till avkastningsskatt är

1. svenska livförsäkringsföretag,
2. utländska livförsäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige och utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med försäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
3. understödsföreningar som bedriver till livförsäkring hänförlig verksamhet,
4. pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. och utländska tjänstepensionsinstitut som från fast driftställe i Sverige meddelar avtal om tjänstepension med villkor som innebär att institutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt samma lag,
5. arbetsgivare som i sin balansräkning redovisar pensionsutfästelse under rubriken *Avsatt till pensioner* enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,
6. obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto,
7. obegränsat skattskyldiga som innehar
 - a) *kapitalförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller
 - b) försäkring som anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),
8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapitalförsäkring*.

- a) *kapital- eller pensionsförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller
8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapital- eller pensionsförsäkring*.

9. *obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i*

¹ Senaste lydelse 2005:1172.

Sverige, om avtalet innehåller villkor som innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om en sådan *försäkring* som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, *skall* den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Om en sådan *kapitalförsäkring* som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, *ska* den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Bestämmelserna i första stycket 7 omfattar inte försäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar. Detsamma gäller ett motsvarande avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

3 §²

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt andra–tionde styckena, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–4 utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 2 och sådana utländska tjänstepensionsinstitut som avses i 2 § första stycket 4 medräknas dock endast sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen eller tjänstepensionsverksamheten.

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt andra stycket *skall* bortses från den del av tillgångar och skulder som

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt andra stycket *ska* bortses från den del av tillgångar och skulder som

1. inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning,
2. är hänförliga till avgångsbidragsförsäkringar meddelade enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer,
3. är hänförliga till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar, eller
4. avser sjuk- och olycksfallsförsäkringar hänförliga till försäkringsklass enligt 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Bestämmelserna i tredje stycket *skall* också gälla i tjänstepensionsverksamhet i fråga om avtal som är jämförbara med personförsäkring.

Bestämmelserna i tredje stycket *ska* också gälla i tjänstepensionsverksamhet i fråga om avtal som är jämförbara med personförsäkring.

² Senaste lydelse 2005:1172.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5 utgörs av avsättningsbeloppet vid ingången av beskattningsåret avseende sådana pensionsutfästelser för vilkas tryggnadsavdragsrätt föreligger vid inkomsttaxeringen.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 6 utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Avdrag får ske för obetald skatt enligt denna lag som är hänförlig till kontot.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 7 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av sådana försäkringar som anges där. Detta värde beräknas enligt åttonde och nionde styckena.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska beräkningsgrunder framräknade återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 *skall* endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 8 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Vid tillämpning av tredje stycket 1 *skall* tillgångar som svarar mot konsolideringsfond enligt 12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen anses förvaltade för försäkringstagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 *ska* endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 8 *och* 9 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Vid tillämpning av tredje stycket 1 *ska* tillgångar som svarar mot konsolideringsfond enligt 12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen anses förvaltade för försäkringstagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra och fjärde styckena.

För den del av skatteunderlaget som hos sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–3, 7 och 8 är hänförligt till annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller till annat med personförsäkring jämförbart tjänstepensionsavtal än sådant som avses i 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) uppgår skatten till 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf en sådan kapitalförsäkring som

1. avses i 58 kap. 2 § andra stycket andra meningen inkomstskattelagen (1999:1229), eller

2. uppfyller villkoren i 58 kap. 6–16 §§ inkomstskattelagen, om den har meddelats i en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med pensionsförsäkring likställs också sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader skall skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning skall också göras om behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret.

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra, fjärde, *sjätte och sjunde* styckena.

Med pensionsförsäkring likställs *i denna paragraf* sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader *ska* skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning *ska* också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring eller det kapital som förvaltas enligt ett sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen

³ Senaste lydelse 2005:1172.

eller 5 § 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring eller ett avtal om tjänstepension ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen. Skatteunderlaget ska då beräknas som om avskattning inte skett.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett *svenskt* livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) *mellan sådana företag* inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett svenskt livförsäkringsföretag till ett livförsäkringsföretag som inte är skattskyldigt enligt denna lag, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas på motsvarande sätt som anges i fjärde stycket första meningen.

För tiden därefter ska skatteunderlaget beräknas som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007 med undantag för den nya bestämmelsen i 2 § första stycket 9 som tillämpas på avtal som ingåtts från och med ikraftträdandet.

2. De nya bestämmelserna tillämpas även på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 och vilka omfattas av 9 § tredje stycket i dess äldre lydelse, om

a) avtalet den 2 februari eller därefter ändras på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller att premiebetalningen tidigare läggs, eller

b) en större premie betalas efter den 1 februari än den som lägst ska betalas för betalningsperioden enligt avtalet.

3. Om de nya bestämmelserna blir tillämpliga på livförsäkringsavtal som avses i 2, ska ett särskilt skatteunderlag beräknas för den del av försäkringens värde som är hänförligt till den premiebetalning som föranleder att de nya reglerna blir tillämpliga. På detta skatteunderlag tas skatt ut enligt de nya bestämmelserna.

4. Vid en överlåtelse av försäkringsavtal som tecknats före den 2 februari 2007 till en ny försäkringsgivare eller en överföring av sådana försäkringsavtal från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan ska de nya reglerna tillämpas på det överlåtna eller överförda avtalet om transaktionen sker efter den 31 december 2008. I sådana fall ska försäkringsavtalet anses ha ingåtts vid den tidpunkt då ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren respektive när försäkringen förts över.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. ersättning i form av

– pension, med undantag av barnpension, enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (1998:702) om garantipension, lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn och lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt sjukersättning och aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del det totala beloppet av uppburna ersättningar för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp,

– barnpension enligt lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, samt

– annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande *samt avskattning av en sådan försäkring eller ett sådant pensionsspar-konto;*

¹ Senaste lydelse 2007:765.

6 a. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring samt avskattning av sådan annan försäkring, om försäkringen meddelats i en utländsk försäkringsrörelse i den utsträckning den skattskyldige vid den årliga taxeringen fått avdrag för premier eller om premierna inte räknats som inkomst för den försäkrade enligt inkomstskattelagen (1999:1229);

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring eller avtal om tjänstepension som är jämförbart med försäkring inklusive avskattning av sådan försäkring eller sådant avtal, samt annan pension eller förmån, om förmånen utgår på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats i Sverige;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring;

10. annan härifrån uppburen, genom verksamhet här i riket förvärvat inkomst av tjänst;

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen och som satts ned genom ändrad debitering i den utsträckning avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

12. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen i den utsträckning inkomsten förvärvats genom verksamhet på

– ett handelsfartyg som ska anses som svenskt enligt sjölagen (1994:1009), utom i de fall fartyget hyrs ut i huvudsak obemannat till en utländsk redare och sjömannen inte är anställd hos fartygets ägare eller hos en arbetsgivare som ägaren anlitar, eller

– ett utländskt handelsfartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat, om sjömannen är anställd hos redaren eller hos arbetsgivare som redaren anlitar.

Som inkomst enligt första stycket 1–3 och 12 anses också förskott på sådan inkomst.

Verksamhet på grund av anställning eller uppdrag i svenskt företag eller vid ett utländskt företags fasta driftställe i Sverige anses utövad här i riket även om den enskilde inom ramen för verksamheten

– gör tjänsteresor utomlands, eller

– utför arbete utomlands i sin bostad under förutsättning att tiden för arbetet där uppgår till högst hälften av den enskildes totala arbetstid i verksamheten under varje tremånadersperiod.

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på inkomster som uppbärs från och med den 2 februari 2007. I fråga om skattskyldighet för inkomster som avses i 2 § första stycket 6 a, inkomster från avskattning som avses i 2 § första stycket 6 och 7 samt inkomst på grund av tjänstepensionsavtal enligt 2 § 7 tillämpas lagen dock först på inkomster av dessa slag som uppbärs efter den 30 april 2008.

2.5 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 2 § skattebetalningslagen (1997:483) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

2 §

Ränteberäkningen *skall* grundas på den sammanlagda skatteskuld eller skattefordran enligt denna lag som den skattskyldige har varje dag.

Till den del skatteskulden gäller skatt som avses i 4, 5 eller 7 § beräknas kostnadsränta inte för tiden från och med den 13 februari till och med den 3 maj taxeringsåret på belopp upp till och med 20 000 kronor.

Ränteberäkningen *ska* grundas på den sammanlagda skatteskuld eller skattefordran enligt denna lag som den skattskyldige har varje dag.

Vid beräkning av skatteskuld eller skattefordran enligt första stycket undantas skatt enligt 2 § första stycket 7 och 8 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel för tiden från och med den 13 februari taxeringsåret till och med den förfallodag som beräknas enligt 16 kap. 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas första gången i fråga om slutlig skatt enligt 2009 års taxering.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

dels att 1 kap. 5 §, 6 kap. 7 §, 11 kap. 8 §, 12 kap. 2 och 4 §§, 13 kap. 1 § och 14 kap. 1 §, rubriken närmast före 11 kap. 8 § samt rubriken till 13 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 6 kap. 5 a §, 11 kap. 7 a–7 f och 8 a §§ samt 13 kap. 2–3 §§, samt närmast före 11 kap. 7 a, 7 b, 7 e och 7 f §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

Om inget annat anges har termer och uttryck som används i denna lag samma betydelse och tillämpningsområde som i

1. a) taxeringslagen (1990:324),
- b) inkomstskattelagen (1999:1229),
- c) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
- d) lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
- e) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5, 7 och 8 den lagen,
- f) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
- g) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
- h) lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
- i) lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, och
- j) 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980)

när det gäller bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till ledning för taxering och annat bestämmande av underlag för skatt eller avgift, bedömning av skattskyldighet, beskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller beskattning utomlands,

2. mervärdesskattelagen (1994:200) när det gäller redovisning av mervärdesskatt, samt

3. skattebetalningslagen (1997:483) när det gäller skyldighet att lämna uppgifter till ledning för registrering av skatteavdrag.

Vid användandet i denna lag av termer och uttryck som avses i inkomstskattelagen (1999:1229) *skall* med juridisk person även avses dödsbon, handelsbolag och europeiska ekonomiska intresse-

Vid användandet i denna lag av termer och uttryck som avses i inkomstskattelagen (1999:1229) *ska* med juridisk person även avses dödsbon, handelsbolag och europeiska ekonomiska intresse-

¹ Senaste lydelse 2005:1175.

Anmärkning: 1 kap. 5 § föreslås ändrad också i prop. 2007/08:26 och prop. 2007/08:27.

grupperingar men inte investeringsfonder.

grupperingar men inte investeringsfonder.

6 kap.

5 a §

Bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om omständigheter som kan medföra avskattning av pensionsförsäkring eller av sådana avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring finns i 11 kap. 7 e och 7 f §§.

7 §²

Med utgiven ersättning enligt 6 § jämställs

1. behållning på pensionssparkonto som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen (1999:1229),

2. kapital hänförligt till en pensionsförsäkring eller ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst enligt 58 kap. 19 eller 19 a §§ inkomstskattelagen, och

3. belopp som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst och som enligt en bestämmelse i inkomstskattelagen eller annan lag skall anses som utbetalt.

1. behållning på pensionssparkonto som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen (1999:1229),
och

2. belopp som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst och som enligt en bestämmelse i inkomstskattelagen eller annan lag ska anses som utbetalt.

11 kap.

Överföring av värde i pensionsförsäkring

7 a §

Vid en sådan överföring av hela värdet i en pensionsförsäkring som avses i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229), ska kontrolluppgift lämnas om överföringen.

² Senaste lydelse 2005:1175.

Överlåtelse eller överföring av pensionsförsäkring

7 b §

Vid en försäkringsgivares eller understödsförenings överlåtelse eller överföring av en pensionsförsäkring till en annan försäkringsgivare eller understödsförening eller till en annan del av försäkringsgivarens eller understödsföreningens verksamhet, ska kontrolluppgift lämnas om överlåtelsen eller överföringen.

7 c §

Kontrolluppgift som avses i 7 a och 7 b §§ ska lämnas för juridiska personer och fysiska personer av den försäkringsgivare eller understödsförening som överfört värdet i försäkringen eller överlåtitt eller överfört försäkringen.

7 d §

I kontrolluppgift som avses i 7 a och 7 b §§ ska uppgift lämnas om det överlåttna eller överförda värdet.

Kontrolluppgiften ska också innehålla identifikationsuppgifter för försäkringstagaren, den försäkrade och den mottagande försäkringsgivaren eller understödsföreningen.

Avskattning av pensionsförsäkring

7 e §

Kontrolluppgift ska lämnas om omständigheter som kan medföra avskattning av en pensionsförsäkring enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen (1999:1229) och om det kapital som hänför sig till försäkringen.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer av försäkrings-

givare och understödsföreningar.

Kontrolluppgiften ska också innehålla identifikationsuppgifter för försäkringstagaren och den försäkrade.

Tjänstepensionsavtal

7 f §

Kontrolluppgift som avses i 7 a, 7 b och 7 e §§ ska också lämnas av utländska tjänstepensionsinstitut om sådana avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring.

Kapitalförsäkring m.m.

Kontrolluppgift skall lämnas om en sådan försäkring som är skattepliktig enligt 3 § första stycket 8 lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt eller som avses i 2 § första stycket 7 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av försäkringsgivare och understödsföreningar.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om

1. värdet av försäkringen vid årets utgång, och

2. värdet av försäkringen vid närmast föregående års utgång, om försäkringen är meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige.

Livförsäkring

8 §³

Kontrolluppgift ska lämnas om livförsäkring med undantag för

1. pensionsförsäkring, samt

2. livförsäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar.

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av försäkringsgivare och understödsföreningar.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om värdet av försäkringen vid årets utgång.

8 a §

Kontrolluppgift ska lämnas om sådan försäkring eller sådant avtal om tjänstepension som avses i 2 § första stycket 7–9 lagen

³ Anmärkning: 11 kap. 8 § föreslås ändrad också i prop. 2007/08:26.

(1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Kontrolluppgift ska lämnas för juridiska personer och fysiska personer av försäkringsgivare, understödsföreningar och tjänstepensionsinstitut.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om värdet av försäkringen eller avtalet om tjänstepension vid närmast föregående kalenderårs utgång. Uppgift ska också lämnas om försäkringen eller avtalet om tjänstepension enligt första stycket är eller kan jämföras med en pensionsförsäkring eller en kapitalförsäkring.

12 kap.

2 §⁴

Kontrolluppgifter enligt 6 kap., 8 kap. 1–6 §§, 9 och 10 kap. samt 11 kap. 2 och 2 a §§ skall även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgifter enligt 6 kap., 8 kap. 1–6 §§, 9 och 10 kap. samt 11 kap. 2, 2 a, 7 a, 7 b, 7 e och 7 f §§ ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

I dessa fall ska kontrolluppgift enligt 11 kap. 7 e § också avse omständigheter som kan medföra avskattning enligt 5 § 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

I kontrolluppgiften skall, utöver de uppgifter som anges i 6, 8 och 9–11 kap., uppgift lämnas om utländska skatteregistreringsnummer eller motsvarande för dem som kontrolluppgiften avser samt i kontrolluppgift enligt 6 kap. om mottagarens medborgarskap.

I kontrolluppgiften ska, utöver de uppgifter som anges i 6, 8 och 9–11 kap., uppgift lämnas om utländska skatteregistreringsnummer eller motsvarande för dem som kontrolluppgiften avser samt i kontrolluppgift enligt 6 kap. om mottagarens medborgarskap.

Uppgift om skatteregistreringsnummer behöver endast lämnas för

1. avtalsförbindelser som har upprättats den 1 januari 2004 eller senare, eller
2. vid avsaknad av avtalsförbindelser, transaktioner som har utförts den 1 januari 2004 eller senare.

⁴ Senaste lydelse 2005:344.

4 §

Den som har förmedlat en utländsk försäkring som avses i 11 kap. 8 § *skall* lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

13 kap. Förbindelse om att lämna kontrolluppgift

Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, *skall* innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Skyldigheten att lämna en förbindelse enligt första stycket gäller inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter.

Den som har förmedlat en utländsk försäkring som avses i 11 kap. 8 *eller 8 a* § *ska* lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

13 kap. Förbindelse och åtagande om att lämna kontrolluppgift

1 §⁵

Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, *ska* innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Skyldigheten att lämna en förbindelse enligt första stycket gäller inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter. *Skyldigheten gäller inte heller i fråga om försäkringsgivare inom EES som bara meddelar pensionsförsäkring enligt 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).*

2 §

Försäkringsgivare som meddelar försäkring från ett fast driftställe utanför Sverige men i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska för varje pensionsförsäkringsavtal ge in ett skriftligt åtagande till Skatteverket. Enligt åtagandet är försäk-

⁵ Senaste lydelse 2006:1495.

ringsgivaren skyldig att lämna sådana kontrolluppgifter som enligt 6, 11 och 12 kap. ska lämnas om pensionsförsäkring.

Skyldigheten att ge in ett åtagande enligt första stycket gäller också utländska tjänstepensionsinstitut som ingår sådana avtal om tjänstepension som är jämförbara med en pensionsförsäkring.

Åtagandet ska innehålla identifikationsuppgifter för försäkringsgivaren, försäkringstagaren, den försäkrade och pensionsförsäkringsavtalet.

En kopia av försäkringsavtalet ska lämnas in tillsammans med åtagandet.

3 §

Åtaganden enligt 13 kap. 2 § ska lämnas enligt fastställt formulär.

Ett åtagande får lämnas på medium för automatiserad behandling.

14 kap.

1 §

Kontrolluppgifter *skall* lämnas för varje kalenderår senast den 31 januari närmast följande kalenderår.

Kontrolluppgifter *ska* lämnas för varje kalenderår senast den 31 januari närmast följande kalenderår.

Kontrolluppgift enligt 11 kap. 7 a, 7 b, 7 e och 7 f §§ ska dock lämnas inom fjorton dagar räknat från den dag då sådan omständighet inträffat som utlöser kontrolluppgiftsskyldigheten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009 i fråga om 11 kap. 7 § och i övrigt den 1 maj 2008.

2. Bestämmelserna tillämpas första gången vid 2010 års taxering i fråga om 11 kap. 7 b § och i övrigt första gången vid 2009 års taxering.

3 Ärendet och dess beredning

De svenska reglerna för beskattning av pensioner har länge varit föremål för särskilda regler vid inkomstbeskattningen. Beskattningen av den löpande avkastningen på ett pensionskapital är t.ex. något lägre än vanlig kapitalbeskattning. Vidare lämnas under vissa förutsättningar avdrag för erlagda premier till en pensionsförsäkring eller en avsättning för framtida pensionskostnader samtidigt som en förmån av tjänstepension är skattefri. Reglerna innebär att beskattningen av en inkomst av förvärvsverksamhet som utgörs av pensionsförmåner – oavsett om sparandet sker privat eller av arbetsgivaren som tjänstepension – skjuts upp till dess att pensionen betalas ut. Denna uppskjutna beskattning ger upphov till en skattecredit som återbetalas först genom att den framtida pensionen beskattas. För att i någon utsträckning säkra återbetalningen av skattecrediten innehåller de svenska reglerna om beskattning av pensioner ett krav på att en pensionsförsäkring måste vara meddelad av en försäkringsgivare som driver verksamhet från ett fast driftställe i Sverige – ett så kallat etableringskrav. En skattskyldig kan således inte uppnå en uppskjuten beskattning av premierna till en försäkring som meddelas av en försäkringsgivare i utlandet.

Denna olikbehandling av utländska försäkringar jämfört med svenska har ifrågasatts av kommissionen i ett motiverat yttrande den 22 december 2004 (SG-Greffe(2004)D/206207, ärendenummer 2000/4538). Därefter har EG-domstolen den 30 januari 2007 i det s.k. Danmarksmålet (mål C-150/04, Europeiska kommissionen mot Konungariket Danmark) slagit fast att Danmark underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-rätten genom att anta och bibehålla en ordning för liv- och pensionsförsäkringar enligt vilken rätt att göra avdrag för och att utelämna inbetalningar från beskattning endast föreligger i fråga om inbetalningar som sker på grund av avtal som slutits med i Danmark hemmahörande pensionsinstitut. Domstolen fann att Danmarks regler – som företer stora likheter med de svenska reglerna – innebär inskränkningar i friheten för arbetstagare att fritt röra sig inom gemenskapen (Romfördraget, Art 39), etableringsrätten (Art 43) samt friheten att tillhandahålla tjänster (Art 49). Domstolens dom har betydelse för Sveriges del, eftersom svensk lagstiftning innehåller ett liknande etableringskrav för pensionsförsäkring som det danska.

Efter avgörandet i Danmarksmålet har EG-domstolen avgjort ytterligare ett mål genom dom den 5 juli 2007 i mål nr C-522/04, kommissionen mot Konungariket Belgien. Utgången i detta mål – det så kallade Belgienmålet – bekräftar utgången i Danmarksmålet och går därutöver ett steg längre bland annat eftersom domen behandlar det som i Sverige brukar betecknas som flytt av försäkring (överföring av försäkringens värde). Domstolen konstaterade nämligen att de belgiska reglerna begränsar rätten för arbetstagare att fritt röra sig inom gemenskapen och den fria etableringsrätten, eftersom de innebär att överföringar av kapital eller återköpsvärden i en försäkring till ett utanför Belgien etablerat försäkringsföretag beskattas, medan en motsvarande transaktion som utförs mellan två i Belgien etablerade försäkringsföretag inte beskattas.

Med anledning av Danmarksdomen lämnade regeringen den 1 februari 2007 en skrivelse till riksdagen, Meddelande om kommande förslag om ändringar av skattereglerna för pensionsförsäkring (skr. 2006/07:47) där det aviserades kommande ändringar av skattereglerna för pensionsförsäkring. Samtidigt remitterades promemorian, Promemoria om nya skatteregler för pensionsförsäkring (februari månads promemoria) som innehöll de aviserade förslagen. Regeringen aviserade även att de kommande förslagen med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen ska tillämpas från och med dagen efter överlämnandet av skrivelsen, dvs. fr.o.m. den 2 februari 2007. Under våren har en kompletterande promemoria utarbetats inom Finansdepartementet, Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (juni månads promemoria).

De båda promemoriorna innehåller förslag till nödvändiga ändringar av skattereglerna med anledning av EG-domstolens domar som i huvudsak innebär att det nuvarande etableringskravet för pensionsförsäkring utvidgas till att omfatta försäkringar meddelade inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). En sådan utvidgning förutsätter emellertid en mängd följdändringar samt kompletteringar bland annat avseende kontrolluppgiftsskyldighet m.m. för att säkerställa framtida beskattning av den svenska skattekrediten. Förslag i dessa delar lämnades också i de två promemoriorna.

Denna lagrådsremiss motsvarar i allt väsentligt promemoriornas förslag.

En sammanfattning av promemoriornas förslag finns i *bilagorna 1* och *2*. Promemoriornas författningsförslag finns i *bilagorna 3* och *4*. Båda promemoriorna har remissbehandlats och en förteckning över respektive remissinstanser finns i *bilagorna 5* och *6*. Remissammanställningarna finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi2007/811).

4 Bakgrund

Det svenska etableringskravet för pensionsförsäkringar innebär att en försäkring måste vara meddelad i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige för att den skattemässigt ska anses vara en pensionsförsäkring. Innebörden av att försäkringen anses som en pensionsförsäkring beskrivs närmare under avsnitt 5, men kan sammanfattas som att det möjliggör uppskjuten beskattning av de förvärvsinkomster som används för pensionssparandet och att avkastningsskatt ska erläggas i stället för vanlig kapitalbeskattning av avkastningen från det sparade kapitalet. Reglerna för beskattning av pensionsförsäkringar får betydelse även för andra former av pensionsparande bland annat eftersom en arbetsgivares avsättning för kostnader för pension får dras av endast om en försäkring för den utställda pensionsutfästelsen skulle ha varit en pensionsförsäkring (jfr 28 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229)).

EG-domstolen har nu i målen kommissionen mot Konungariket Danmark (mål nr C-150/04) och kommissionen mot Konungariket Belgien (mål nr C-522/04) bland annat slagit fast att den åtskillnad som Danmark och Belgien gör i beskattningsekvivalenserna av betalning av

en premie till en pensionsförsäkring meddelad av en försäkringsgivare som är etablerad i Danmark respektive Belgien jämfört med en försäkring som meddelats i en annan EES-stat, strider mot EG-rätten. Såväl Danmark som Belgien ställde vid den aktuella tidpunkten upp ett krav på att en försäkring ska vara meddelad i respektive stat för att beskattningen av pensionsförmåner och pensionssparande ska kunna skjutas upp till dess att pensionen betalas ut (ett s.k. etableringskrav). Med avseende på de belgiska reglerna fann domstolen vidare att det utgjorde ett brott mot EG-rätten att upprätthålla regler som innebar att en överföring av kapitalet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring beskattades, om överföringen skedde till en försäkring som meddelats av en försäkringsgivare som inte var etablerad i Belgien medan en överföring till en belgisk försäkring inte beskattades.

De två domarna får konsekvenser även för Sverige eftersom den svenska lagstiftningen på pensionsbeskattningsområdet innehåller ett etableringskrav som i allt väsentligt överensstämmer med den danska. Vidare gäller enligt svenska regler att en överföring av kapitalet i en pensionsförsäkring (en s.k. flytt) till en annan pensionsförsäkring är befriad från skatt under förutsättning att den försäkring till vilken kapitalet överförs är meddelad i en försäkringsrörelse som har fast driftställe i Sverige. Mot bakgrund av nämnda domar riskerar således även de svenska skattereglerna för pensionsförsäkring att vara oförenliga med EG-rätten.

Frågan om EG-rättens påverkan på de svenska reglerna för beskattning av livförsäkringar har tidigare behandlats i en departementspromemoria från Finansdepartementet, Beskattning av livförsäkringar och EG-rätten (Ds 2003:65). I promemorian föreslogs bl.a. ändringar i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt. Med avseende på lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel föreslogs att den skattesats som är tillämplig bland annat på pensionsförsäkringar, dvs. 15 procent, skulle tillämpas även för försäkringar meddelade utomlands om de uppfyllde villkoren i övrigt för att utgöra en pensionsförsäkring. Vidare föreslogs att dessa försäkringar skulle undantas från förmögenhetsskatt. Nämnda förslag i promemorian behandlades i propositionen Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar m.m. (prop. 2004/05:31). Förslagen har antagits av riksdagen (bet. 2004/05:SkU14, rskr. 2004/05:132, SFS 2004:1304). Departementspromemorians övriga förslag har däremot inte lett till lagstiftning.

I anledning av EG-domstolens dom i målet kommissionen mot Danmark överlämnade regeringen den 1 februari 2007 skrivelsen Meddelande om kommande ändringar av skattereglerna för pensionsförsäkring, (skr. 2006/07:47) till riksdagen. Samtidigt remitterades en promemoria, Promemoria om nya skatteregler för pensionsförsäkring (Fi2007/811, nedan kallad februari månads promemoria).

De förslag som aviserades i skrivelsen och som presenterades i promemorian var i huvudsak följande:

- Avdrag medges inte bara för premier till svenska pensionsförsäkringar utan även för premier till pensionsförsäkringar tecknade inom

övriga Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), dvs. etableringskravet utvidgas till att omfatta försäkringar meddelade inom hela EES-området.

- Ett nytt kvalitativt villkor för pensionsförsäkring ställs upp som innebär att försäkringsgivaren ska lämna kontrolluppgifter för försäkringen enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Villkoret om kontrolluppgiftslämnande ska införas i försäkringsavtalet för att försäkringen ska anses som pensionsförsäkring.
- En ny avskattningsregel införs som innebär att avskattning av försäkringens hela värde ska ske om parterna förfogar över försäkringen i strid mot villkoren i 58 kap. inkomstskattelagen eller om försäkringsvillkoren ändras på ett sådant sätt att försäkringen inte längre utgör en pensionsförsäkring. Vid en avskattning av nämnda anledningar ska den skattepliktiga inkomsten utgöras av det kapital som hänförs sig till försäkringen multiplicerat med 1,20.
- Avkastningsskatten utvidgas till att omfatta utländska pensionsförsäkringar.
- De särskilda reglerna för s.k. kapitalpension slopas.

I februari månads promemoria föreslogs också att de nya reglerna med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen ska tillämpas retroaktivt från dagen för skrivelsen till riksdagen, dvs. att reglerna ska tillämpas på försäkringsavtal som tecknats den 2 februari 2007 eller senare. På avtal som tecknats den 1 februari 2007 eller tidigare föreslogs att äldre regler, inklusive det gamla etableringskravet, fortfarande ska vara tillämpliga. För att kunna upprätthålla skillnaden mellan försäkringar som meddelats enligt de gamla reglerna och nya pensionsförsäkringar, utformades förslaget till övergångsbestämmelser i februari månads promemoria så att beståndsöverlåtelse av äldre försäkringsbestånd till mottagare som inte är etablerade i Sverige inte kan göras utan avskattning. Av samma skäl föreslogs i promemorian – och aviserades i skrivelsen till riksdagen – också ett omedelbart stopp för överföring av pensionskapital från en pensionsförsäkring till en annan (s.k. flytt av försäkring). Med avseende på det senare förslaget uttalade regeringen i skrivelsen att regeringen avsåg att, om så var möjligt, i den kommande propositionen föreslå regler som på ett godtagbart sätt säkerställer framtida beskattning av pensioner och pensionskapital samtidigt som de inte blockerar möjligheten att flytta värdet i en äldre pensionsförsäkring.

Den fortsatta beredningen av förslagen och arbetet med att om möjligt finna lösningar som möjliggör ett återinförande av flytträtten resulterade i kompletterande lagförslag som remitterades i promemorian, Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring i juni 2007 (juni månads promemoria). I juni månads promemoria lämnades bl.a. följande kompletterande förslag:

- Det kvalitativa villkoret att försäkringsgivaren ska åta sig att lämna kontrolluppgift förtydligas med avseende på försäkringsgivare utanför Sverige men inom EES. För att villkoret ska vara uppfyllt före-

slås att dessa försäkringsgivare för varje försäkring ska ge in ett skriftligt åtagande till Skatteverket att lämna kontrolluppgifter.

- En ny kontrolluppgiftsskyldighet föreslås med avseende på överföring av försäkringskapital och överlåtelse/överföring av försäkringsavtal.
- Utländska försäkringsgivare föreslås få möjlighet att för försäkringstagarens räkning betala avkastningsskatten på en utländsk försäkring genom att ta medel ur försäkringen utan att detta uttag beskattas.
- Uppjusteringen av det skattepliktiga beloppet vid avskattning ska göras med en faktor 1,8, dvs. en höjning med 0,6 jämfört med förslaget i februari månads promemoria.
- Möjligheten att överföra hela värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring enligt 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen föreslogs – under förutsättning att de framtida skatteanspråken kunde säkerställas genom förslagen – bli återinförd även för försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007 från och med den dag då promemorians förslag kunde träda i kraft. I promemorian gjordes bedömningen att förslagen borde kunna träda i kraft den 1 april 2008.

Arbetet med juni månads promemoria och dess kompletterande förslag företogs med avsikten att skapa bättre förutsättningar för att beskatta såväl utfallande pensioner som avkastningen av det kapital som ansamlats i ett pensionssparande även efter en utvidgning av etableringskravet. Arbetet inriktades även på att skapa förutsättningar för att – i enlighet med regeringens uttalande i skrivelsen till riksdagen – möjliggöra flytt av försäkringskapital i framtiden. I detta arbete kunde det konstateras att det inte skulle vara möjligt att begränsa en sådan skattefrihet för flytt av pensionsförsäkring till flyttar som företas mellan svenska försäkringar. En slutsats som också kommit att bekräftas av EG-domstolen i målet kommissionen mot Belgien, som avgjordes efter det att promemorian remitterats.

5 Gällande skatteregler

Livförsäkringar är enligt inkomstskattelagen (1999:1229) antingen pensions- eller kapitalförsäkringar (58 kap. 2 §). En försäkring som inte uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring är en kapitalförsäkring. Pensionsförsäkringar som har samband med tjänsten och som den försäkrades arbetsgivare åtagit sig att betala premierna för kallas för tjänstepensionsförsäkringar (58 kap. 7 § inkomstskattelagen).

För att en försäkring ska vara en pensionsförsäkring ska en rad kvalitativa villkor vara uppfyllda. Skälet till att de kvalitativa villkoren ställs upp är i första hand att tillförsäkra sig om att sparandet har ett pensioneringssyfte – dvs. verkligen är avsett som ett sparande för att trygga försörjningen i ett senare skede av livet. Förmånen av att en arbetsgivare avsätter medel för pension är en uppskjuten lön. Sparande i pensions-

försäkring på individnivå behandlas skattemässigt på samma sätt, eftersom den avser att vara en kompletterade möjlighet till pension för de personer som endera inte har förmån av tjänstepension i sin anställning eller som anser den förmån de har vara otillräcklig. Skatterettsligt medges ett uppskov med beskattning av en del av de intjänade förvärvsinkomsterna till dess att pensionen betalas ut. Reglerna är konstruerade så att det föreligger en symmetri mellan avdraget/skattefriheten för förmånen och skatteplikten för pensionen. Motsvarande symmetri föreligger för premier till och utbetalningar från en kapitalförsäkring, eftersom avdrag inte kan erhållas för en betalning till en kapitalförsäkring, å andra sidan är utbetalningar från försäkringen skattefria.

De kvalitativa villkoren för en pensionsförsäkring finns i 58 kap. inkomstskattelagen. Där föreskrivs bland annat vilka typer av förmåner som får avses med försäkringen och att sparandet ska vara bundet. Avtalet får inte föreskriva att pensionen ska utbetalas tidigare än vid 55 års ålder och utbetalningarna måste ske under minst fem år. Försäkringen får inte överlätas, pantsättas eller återköpas, utom i vissa särskilt reglerade undantagsfall. Särskilda villkor föreskriver också vem som får vara förmånstagare till försäkringen. Nämda villkor spelar en avgörande roll för att bestämma pensioneringssyftet, men utgör också ett skydd mot att en försäkring bara utgör ett led i en transaktion för att flytta inkomster från en person till en annan så att avdrag/skattefrihet hamnar hos den som tjänar in förvärvsinkomsten medan den slutliga skatteplikten ligger hos någon annan. Samtidigt som de garanterar pensioneringssyftet spelar villkoren således en avgörande roll för att upprätthålla symmetrin i skattereglerna.

Utöver nämnda kvalitativa regler krävs att en pensionsförsäkring är meddelad i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige. Detta villkor brukar betecknas som etableringskravet. En effekt av etableringskravet är att en försäkring som är meddelad utomlands definitionsmässigt kommer att betraktas som en kapitalförsäkring även om alla andra kvalitativa villkor för en pensionsförsäkring är uppfyllda. Avdrag kan därför inte erhållas för premier till en utländsk "pensionsförsäkring" – å andra sidan är utbetalningar från försäkringen skattefria. Etableringskravet spelar stor roll för att garantera att villkoren i en pensionsförsäkring speglar pensioneringssyftet, något som bland annat markeras även civilrättsligt av att ett förfogande över en försäkring i strid med villkoren i inkomstskattelagen är utan verkan (14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen (2005:104)).

Eftersom såväl privat pensionssparande som tjänstepensionssparande lyfts bort från de skattepliktiga förvärvsinkomsterna byggs en stor skattecredit upp genom sparandet, en credit som förvaltas av bl.a. försäkringsbolagen. Etableringskravet har utöver nämnda ändamål ansetts vara en förutsättning för att denna skattecredit ska kunna tas tillbaka till beskattning. Därmed kan etableringskravet också sägas ha varit en förutsättning för skatteundantaget.

Utöver den uppskjutna beskattning som består i avdragsrätt/skattefrihet för premien kombinerad med beskattning av utbetald pension särbehandlas pensionssparande i ett flertal avseenden vilka beskrivs i kortet i det följande.

Inkomstskatt

Pension betraktas som uppskjuten lön. Normalt finns inga begränsningar beträffande arbetsgivarens rätt att göra avdrag för utbetald lön och förmåner och arbetstagaren är skattskyldig för dessa ersättningar när de är tillgängliga. Med avseende på tjänstepensioner gäller emellertid särskilda regler. Orsaken är som nämnts ovan den uppskjutna beskattningen som utan särskilda regler skulle öppna en möjlighet att disponera över utbetalningstidpunkten för lön. Av denna anledning har, utöver de kvalitativa villkor som redan nämnts, särskilda gränser satts upp avseende arbetsgivares beloppsmässiga möjlighet att göra avdrag för pensionskostnader. Storleken på kostnaden för att trygga den anställdes förmåner får enligt huvudregeln inte överstiga 35 procent av lönen och inte heller 10 prisbasbelopp. Huvudregeln kompletteras bland annat av regler för att beräkna avdraget i situationer när pensionsskyddet behöver köpas ikapp, t.ex. eftersom den anställdes pensionsförmåner är otillräckligt tryggade (avsättningen räcker inte till för att uppfylla pensionslöftet) och vissa andra situationer.

Det har vidare ansetts att personer som inte har tjänstepensionsförmåner i anställningen ska beredas möjligheter att på samma villkor som anställda kunna sätta av medel till sin framtida försörjning. Av denna anledning kan avdrag för privat pensionssparande erhållas som ett allmänt avdrag. Villkoren för detta sparande motsvarar i allt väsentligt de villkor som gäller för tjänstepensionssparandet och avdrag kan fås för premier motsvarande upp till 35 procent av lönen, dock högst med 10 prisbasbelopp. Till detta kommer att det ansetts att ett utrymme för avdrag bör finnas för de som anser att den allmänna pensionen tillsammans med den tjänstepension de tjänat in leder till för låg pension och därför vill komplettera med ett ytterligare privat sparande. Det maximala belopp som kan dras av är dock betydligt blygsammare än vad som gäller för de tjänsterelaterade pensionerna. Regeringen har nyligen föreslagit att avdrag ska få göras för premier till pensionsförsäkring (eller till ett individuellt pensionssparande) upp till ett belopp om högst 12 000 kronor (prop. 2007/08:26, Slopod förmögenhetsskatt m.m.).

Som redan nämnts upprätthålls symmetrin i skattesystemet beträffande pensionssparande genom att den utbetalade pensionen är skattepliktig. En i Sverige utgående tjänstepension som är intjänad genom arbete eller bosättning i Sverige – liksom en utbetalning från en svensk pensionsförsäkring eller pensionsparkonto – beskattas här, oavsett var pensionären är bosatt. Självfallet kan avtal mellan Sverige och andra länder i syfte att undvika internationell dubbelbeskattning inskränka denna beskattningsrätt helt eller delvis. Om mottagaren av pensionen är bosatt utomlands sker beskattning enligt reglerna i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Skatt tas då ut med 25 procent av den skattepliktiga inkomsten.

Avkastningsskatt

Livförsäkringsföretag, understödsföreningar och pensionsstiftelser betalar avkastningsskatt för avkastningen på pensionskapitalet enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Samma skattesats, 15

procent gäller för såväl tjänstepensionssparande som privat pensionsparande. Från och med år 1994 beräknas avkastningsskatten på schablonmässiga grunder som omfattar även orealiserad värdestegring. Avkastningen på kapitalet beräknas med ledning av den genomsnittliga statslåneräntan. Den helt dominerande delen av skatten kommer från pensionsförsäkringar.

Skattskyldigheten är enligt huvudregeln placerad på den som meddelar försäkringen, dvs. svenska livförsäkringsföretag, utländska livförsäkringsföretag med fast driftställe i Sverige, understödsföreningar, pensionsstiftelser och utländska tjänstepensionsinstitut med fast driftställe i Sverige. Försäkringsgivarna är skattskyldiga till avkastningsskatt på de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Den som pensionssparar individuellt på ett pensionssparkonto i ett pensionsparinstitut är emellertid formellt sett själv skattskyldig till avkastningsskatt. Praktiskt sett har dock uppbörderna i dessa fall organiserats så att pensionsparinstituten – på grundval av en fullmakt som enligt lag ska finnas i villkoren för sparandet – agerar som skattskyldig och betalar skatten för kontoinnehavarens räkning ur medlen på kontot. Ett ytterligare avsteg från huvudregeln är att fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga i Sverige och innehar en livförsäkring tecknad i ett utländskt livförsäkringsföretag också själva är skattskyldiga till avkastningsskatt. Någon regel om att skatten ska kunna tas ur försäkringen har i det senare fallet inte ansetts behövlig eftersom uttag ur försäkringen – som anses som en kapitalförsäkring – normalt inte är skattepliktig.

Underlaget för avkastningsskatt beräknas i två steg. Först beräknas ett kapitalunderlag som kan beskrivas som en beräkning av den del av nettoförmögenheten i företaget med hänsyn till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Vid beräkningen ska bortses bland annat från tillgångar och skulder som är hänförliga till avgångsbidragförsäkringar enligt kollektivavtal, grupplivförsäkringar och sjuk- och olycksfallsförsäkringar. Därefter beräknas en schablonmässig avkastning på detta kapital genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan för kalenderåret närmast före beskattningsåret.

Skatten utgör enligt avkastningsskattelagen 15 procent av skatteunderlaget för pensionsförsäkringar och 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget (dvs. i praktiken 27 procent av skatteunderlaget) för kapitalförsäkringar. Från och med den 1 januari 2005 är skattesatsen för avkastningsskatt 15 procent även för utländska livförsäkringar om de uppfyller alla villkor för pensionsförsäkring i 58 kap. 6–16 §§ inkomstskattelagen med undantag för etableringskravet (prop. 2004/05:31, bet. 2004/05:SkU14, rskr. 2004/05:132). En förutsättning är dock att försäkringen har meddelats av en EES-försäkringsgivare i gränsöverskridande verksamhet enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Den lägre skattesatsen om 15 procent gäller även för svenska försäkringar som uppfyller kraven på att vara en pensionsförsäkring, men som parterna valt att betrakta som en kapitalförsäkring (jfr 58 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen).

Förmögenhetsskatt

En kapitalförsäkring ska tas upp som skattepliktig tillgång vid beräkning av förmögenhetsskatt, medan en pensionsförsäkring är skattefri. Utländska försäkringar som meddelas av en EES-försäkringsgivare med i övrigt identiska villkor som en pensionsförsäkring, jämställs i detta avseende sedan den 1 januari 2005 med pensionsförsäkringar och är därmed undantagna från förmögenhetsskatt (jfr.prop. 2004/05:31). Det samma gäller i fråga om i Sverige meddelade s.k. kapitalpensionsförsäkringar, dvs. pensionsförsäkringar som på grund av parternas avtal härom är kapitalförsäkringar.

Regeringen har i propositionen, Slopad förmögenhetsskatt m.m. (prop. 2007/08:26) föreslagit att lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt ska upphöra att gälla vid utgången av 2007.

Särskild löneskatt

Arbetsgivarnas kostnader för tryggnad av tjänstepensioner leder inte till någon förmånsbeskattning för den anställde. Förmån av tjänstepension är med andra ord en skattefri förmån när den intjänas. Eftersom socialavgifter endast tas ut på ersättning och förmåner som inte är skattefria enligt inkomstskattelagen, är förmånen också befriade från arbetsgivaravgifter och den grundar inte heller rätt till förmåner i socialförsäkringssystemet. Arbetsgivares kostnader för de anställdas pensioner beskattas i stället enligt lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader med en särskild löneskatt på 24,26 procent. På ersättningar som ger rätt till förmåner i socialförsäkringssystemet utgår arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift med sammanlagt 32,42 procent. Skillnaden mellan arbetsgivaravgifter och den särskilda löneskatten är således 8,16 procentenheter.

Särskild löneskatt debiteras arbetsgivare på ett underlag som bestäms vid den årliga taxeringen, normalt för det år då pensionen tryggas och senast vid utbetalning av pension. Om pensionskostnaden består i en avsättning i balansräkningen eller till pensionsstiftelse enligt tryggnadslagens regler och om kostnaden uppkommer vid köp av tjänstepensionsförsäkring, ska skatten betalas i samband med att kostnaden uppkommer. I övriga fall betalas skatten först vid pensionsutbetalningen. Underlaget för den särskilda löneskatten beräknas enligt ett schema med plus- och minusposter som utgår från bokföringen. Den särskilda löneskatten är avdragsgill vid inkomsttaxeringen. Särskild löneskatt betalas även av näringsidkare på eget pensionssparande i näringsverksamheten. Detta avdrag påverkar då också underlaget för näringsidkarens egenavgifter.

Privata pensionsförsäkringar som dras av som allmänt avdrag – oavsett om de tecknats av en skattskyldig som inte har pensionsrätt i sin anställning eller enligt de generella reglerna för pensionssparavdrag – betalas med förvärvsinkomster som varit föremål för socialavgifter. Någon särskild löneskatt debiteras inte på sådant pensionssparande.

6 Nya kvalitativa krav för pensionsförsäkring

6.1 Utgångspunkter för ändrade skatteregler

De nuvarande skattereglerna för pensionsförsäkring bygger på principen att endast kostnader som tillgodoser ett pensioneringssyfte ska få dras av som pensionskostnader. För att upprätthålla pensioneringssyftet har lagstiftaren ställt upp de kvalitativa och kvantitativa villkoren i inkomstskattelagen (1999:1229). Dessa villkor anger förutsättningarna för den uppskjutna beskattning som avdragsrätten för pensionskostnader och premier ger upphov till. En förutsättning för de särskilda villkoren för pensionsförsäkring är också att sambandet mellan avdrag och beskattning kan säkerställas, dvs. avdrag medges bara om utfallande belopp kan beskattas.

Frågan om förändringar i etableringskravet har, som nämnts i avsnitt 4, tidigare diskuterats i promemorian Beskattningen av livförsäkringar och EG-rätten (Ds 2003:65). I promemorian lämnades två alternativa förslag till förändringar av etableringskravet. Enligt det första alternativet skulle etableringskravet vara kvar. Premierna för utländska tjänstepensionsförsäkringar skulle behandlas som en personalkostnad och inte som en pensionskostnad. Efter EG-domstolens dom i Danmarksmålet bör dock detta alternativ inte komma i fråga eftersom det skulle riskera strida mot EG-rätten.

Det andra förslaget som lämnades i promemorian innebar att etableringskravet för tjänstepensionsförsäkringar skulle slopas, om försäkringarna uppfyllde alla andra kvalitativa villkor förutom att de inte är meddelade i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige. Slopandet av etableringskravet skulle bara gälla inom EES. Försäkringarna skulle vidare vara meddelade av en EES-försäkringsgivare som bedriver verksamhet enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. En ytterligare förutsättning för att ändra etableringskravet i dessa fall var enligt promemorian att det fanns möjlighet att kontrollera att utfallande belopp redovisas i självdeklarationen. Promemorian innehöll därför också förslag dels om kontrolluppgiftsskyldighet för arbetsgivare, dels om att avtal om pensionsförsäkring skulle innehålla ett villkor om att försäkringsgivaren åtog sig att lämna kontrolluppgift. Detta villkor skulle tas in som ett nytt kvalitativt villkor för pensionsförsäkring.

Majoriteten av de remissinstanser som yttrade sig över förslagen i 2003 års promemoria förordade att etableringskravet ändras för tjänstepensionsförsäkringar och i stället knyts till EES. Domen i Danmarksmålet avser emellertid inte bara tjänstepensionsförsäkringar utan också privata pensionsförsäkringar. Domen innebär alltså att det inte över huvud taget bör behållas något krav på etablering i Sverige för några pensionsförsäkringar, vare sig de är tjänstepensionsförsäkringar eller inte. Ett ändrat etableringskrav till följd av domen bör därför omfatta både privata pensionsförsäkringar och tjänstepensionsförsäkringar.

Utän ett krav på etablering i Sverige kommer pensioner i framtiden att kunna betalas ut från andra länder till mottagare i Sverige. Sambandet mellan avdrag och beskattning riskerar därmed att brytas eller i vart fall försvagas. Som exempel blir utländska försäkringsgivares skyldighet att

lämna kontrolluppgifter beroende av hemlandets regler om vilken information som kan lämnas ut. Regler som inte behöver överensstamma med svenska regler. Försäkringsgivaren i utlandet är då inte skyldig att lämna kontrolluppgift direkt till Skatteverket och det behöver inte heller finnas någon uppgift hos beskattningsmyndigheten i utbetalningslandet som kan lämnas vidare till Skatteverket. Informationen får i stället begäras in inom ramen för internationella överenskommelser och direktiv om handräkning vid informationsutbyte. Betydande belopp avseende utbetalning av skattepliktiga pensioner riskerar således med ett etableringskrav knutet till EES att hamna utanför det kontrolluppgiftslämnande som annars bildar basen för den svenska taxeringsadministrationen. Det behöver därför övervägas hur sambandet i den uppskjutna beskattningen av pensionspremier ska kunna upprätthållas även i praktiken.

En utgångspunkt för lagändringarna till följd av EG-domstolens dom i Danmarksmålet bör vara att ett ändrat etableringskrav inte geografiskt sträcker sig längre än vad EG-domstolens dom ger anledning till. De kontrollproblem som kan uppstå när pensionsförsäkringar betalas ut från andra länder till skattskyldiga i Sverige, eller till personer bosatta i ett annat land och som fått skatteförmåner i Sverige när förmånen tjänats in, bör begränsas så långt det är möjligt.

En annan utgångspunkt för lagändringarna bör vara att se till att den särskilda skattebehandlingen av pensionssparande inte öppnas för annat sparande än sådant som faktiskt sker i pensioneringssyfte. Lagändringarna bör därför utformas så att skattesystemet så effektivt som möjligt slår vakt om detta syfte.

Utgångspunkten vid utarbetandet av lagförslagen i promemorian är således att åstadkomma regler som följer EG-rätten samtidigt som de slår vakt om pensioneringssyftet, dock utan att göra mer långtgående förändringar än nödvändigt.

6.2 Regeringens bedömning

Regeringens bedömning: Utvecklingen inom EG-rätten medför att de svenska reglerna för beskattning av pensioner riskerar att strida mot bl.a. friheten för arbetstagare att röra sig mellan medlemsstater och den fria etableringsrätten. Etableringskravet bör därför utvidgas.

För att möjliggöra detta och för att kunna häva det s.k. flyttstoppet krävs en kombination av utvidgad uppgiftsskyldighet och skattskyldighet för s.k. avskattning vid otillåtna förfoganden över försäkringen.

Promemoriornas bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser delar promemoriornas bedömning att etableringskravet bör utvidgas. Flertalet remissinstanser är positiva till att det s.k. flyttstoppet avvecklas. Endast *Skatteverket* ställer sig avvisande till att flyttstoppet avvecklas, åtminstone till dess de nya reglerna prövats under en tid.

Skälen till regeringens bedömning

I avsnitt 4 har det redogjorts för den påverkan som Danmarksdomen, och den senare meddelade Belgiendomen, har på de svenska reglerna för beskattning av pensioner. Det är också regeringens bedömning att den utveckling av EG-rätten som dessa domar representerar riskerar att medföra att de svenska reglerna kan anses strida mot bland annat friheten för anställda att fritt röra sig mellan medlemsstaterna. Regeringen delar därför, liksom remissinstanserna, promemoriornas bedömning att etableringskravet bör utvidgas till att omfatta hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I detta avsnitt redovisar regeringen de principiella utgångspunkterna för sin bedömning för att i förslagsavsnittet, avsnitt 7, ange skälen bakom respektive förslag.

Sambandet i beskattningen

När etableringskravet utvidgas till att även omfatta EES-försäkringar innebär det bland annat att kontrollen av sambandet mellan avdragsrätten och beskattningen av utbetalningarna från en pensionsförsäkring försvagas. Möjligheten att skydda de latent skatteanspråk som skattekrediten ger upphov till försämras därmed avsevärt. Det blir t.ex. svårare för Sverige att kontrollera att en överföring av värdet i en pensionsförsäkring till en annan sådan försäkring sker enligt de förutsättningar som anges i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Om pensioneringssyftet inte kan säkerställas skulle de särskilda reglerna för beskattning av pensionsförsäkring dessutom kunna användas för skatteplanering. Av denna anledning omfattar de kvalitativa kraven, utöver regler om vad slags pension som får avses, också regler som t.ex. syftar till att inskränka möjligheten att disponera över kapitalet, direkt eller indirekt (58 kap. 16–18 §§ inkomstskattelagen). De kvalitativa kraven innefattar också regler om hur pensionen får betalas ut (58 kap. 10–11 §§ inkomstskattelagen) för att inte inskränkningarna i dispositionsrätten ska kunna kringgås.

Ett viktigt syfte med etableringskravet är därför att säkerställa att innebörden av försäkringsavtalet inte ändras på ett sådant sätt att det inte längre uppfyller pensioneringssyftet. För detta ändamål finns också i 14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen (2005:104) en regel vars innebörd är att ett förfogande över en försäkring i strid mot de villkor som ställs upp för en pensionsförsäkring i 58 kap. 4 – 16 §§ inkomstskattelagen, är utan verkan.

Överföring av försäkringens kapital

I utländska jurisdiktioner kan engångsutbetalningar vara vanliga. Det förekommer t.ex. att hela pensionskapitalet betalas ut i samband med att förmånshavaren byter arbetsgivare eller uppnår avtalad pensionsålder. Transaktioner som i Sverige skulle anses strida mot pensioneringssyftet kan alltså förekomma i andra jurisdiktioner. Det är av det skälet angeläget att Skatteverket får information om de förändringar som sker i ett avtal och framför allt får möjlighet att säkerställa att villkoren upprätt-

hålls även om försäkringens värde skulle föras över till en försäkringsgivare i en annan EES-jurisdiktion.

Reglerna om överföring av värdet i en pensionsförsäkring ger den skattskyldige en möjlighet att föra över en pensionsförsäkrings hela värde till en ny pensionsförsäkring utan skattekonsekvenser. Överföringen ses således inte för försäkringstagarens del som ett återköp (vilket hade varit skattepliktigt enligt 10 kap. 5 § inkomstskattelagen) och inte heller som betalning av premier till den nya försäkringen (vilka, beroende på förhållandena, annars skulle få dras av).

Möjligheten att byta försäkringsgivare anses vara ett starkt konsumentintresse och kan också antas förbättra konkurrensen i branschen. Enligt nu gällande regler, dvs. med det nuvarande etableringskravet, upprätthålls sambandet mellan de medgivna avdragen respektive skattefriheten och den framtida beskattningen av utfallande pension även efter ett byte av försäkringsgivare, eftersom utbetalaren av förmånerna från den nya försäkringen måste ha ett fast driftställe i Sverige. Staten har därigenom möjligheter att försäkra sig om att kontrolluppgifter levereras i samband med utbetalningen och att eventuellt fortsatta överföringar av försäkringens värde sker inom ramen för de svenska villkoren för skattefrihet.

Om etableringskravet utvidgas så att pensionsförsäkringar som meddelats av livförsäkringsföretag som är etablerade inom en stat inom EES likabehandlas skattemässigt, innebär det att värdet av en befintlig pensionsförsäkring kan flyttas till en ny försäkring inom en jurisdiktion utanför Sverige men inom EES. Sverige har då avsevärt sämre förutsättningar att kontrollera såväl kapitalet och beskattningen av dess avkastning som utbetalning av förmåner från utländska försäkringar. Möjligheten att skydda de latent skatteanspråk som skattekrediten ger upphov till försämras därmed. Dessutom innebär en överföring av en försäkring till ett annat EES-stat att försäkringen kan komma att regleras av utländska avtalsrättsliga regelsystem. Det blir med andra ord inte längre självklart att det går att kontrollera att en överföring till ett nytt land (EES- eller tredje land) sker enligt de förutsättningar som anges i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen. Att dessa förutsättningar är uppfyllda är ett villkor för att transaktionen inte ska utlösa beskattningskonsekvenser.

Överlåtelse och överföring av försäkringsavtal

Det är inte bara i samband med överföring av värdet i en försäkring som det ansamlade kapitalet i en försäkring kan överföras till en annan försäkringsgivare. Ett svenskt försäkringsbolag kan överlåta hela eller delar av sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller i en annan EES-stat. Till skillnad från en överföring av värdet i en försäkring, sker en sådan överlåtelse normalt inte på initiativ av en enskild försäkringstagare utan är snarare tänkt att underlätta t.ex. vid övertagande av hela försäkringsrörelser eller vid omstruktureringar. En beståndsöverlåtelse är civilrättsligt närmast att jämföra med ett gäldenärsbyte och innebär att själva försäkringsavtalet förs över till en ny försäkringsgivare. En sådan överföring innebär inte att de ursprung-

liga avtalsvillkoren ändras. Vid en överlåtelse av avtalet är det således, till skillnad från vad som gäller vid en överföring av försäkringsvärdet, inte kapitalet utan själva avtalet som är föremålet för transaktionen.

En överlåtelse till en försäkringsgivare som meddelar pensionsförsäkring i inkomstskattelagens mening kan ske utan skattekonsekvenser. Om däremot försäkringen förs över till en annan försäkringsgivare – eller till en annan del av den ursprungliga försäkringsgivarens verksamhet – som inte meddelar pensionsförsäkring, ska s.k. avskattning av försäkringens värde ske (58 kap. 19 § inkomstskattelagen). Avskattning innebär att försäkringens värde ska tas upp under inkomst av tjänst hos den försäkrade och inte hos de parter, dvs. försäkringsgivarna, som genomfört beståndsoverlåtelsen. Avskattningsregeln innebär i dag huvudsakligen ett skydd mot beståndsoverlåtelser i strid mot etableringskravet.

Utbetalning av pension

Viktigast bland de transaktioner som kan företas under en försäkringslivstid är naturligtvis utbetalning av pension som enligt huvudregeln ska beskattas som inkomst av tjänst i Sverige. För att kunna lämna den skattecredit som den uppskjutna beskattningen innebär måste Sverige ha praktiska möjligheter att beskatta den utbetalning som svarar mot medgivna avdrag. Det innebär att tillräcklig information för att möjliggöra att beskattning verkligen sker måste finnas tillgänglig. Av den anledningen blir det nödvändigt att hitta nya vägar för att säkerställa att försäkringsgivare som är etablerade utanför Sverige lämnar nödvändig information. Ett sådant alternativ kan vara att ingå överenskommelse med försäkringsgivaren om att de ska lämna den information som krävs av deras svenska motsvarigheter. Detta alternativ har även i olika sammanhang föreslagits av kommissionen.

Beskattning av avkastning

Avkastningen från kapital som förvaltas inom ramen för en försäkring beskattas enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. En svensk försäkringsgivare är skattskyldig till avkastningsskatt och skatten betalas av försäkringsgivaren med medel ur det kapital som förvaltas för försäkringstagarens räkning. För utländska livförsäkringar gäller i stället att det är försäkringens innehavare som är skattskyldig. Med avseende på kapitalförsäkringar kan medel tas ur försäkringskapitalet utan skattekonsekvenser eftersom uttag ur försäkringen är skattefritt. Så är emellertid inte fallet om livförsäkringen är en pensionsförsäkring. Om etableringskravet utvidgas krävs således att formerna för betalning av avkastningsskatt för utländska försäkringar förändras eller i vart fall att en möjlighet att betala med medel ur en utländsk pensionsförsäkring skapas.

Bedömning

För att upprätthålla en effektiv beskattning av värdet på och utbetalningar från pensionsförsäkringar, är det sammanfattningsvis av avgörande

betydelse att informationsflödet till Skatteverket med avseende på pensionsförsäkringar förbättras i samband med att etableringskravet utvidgas till att även omfatta andra stater inom EES.

Eftersom de sanktionsmedel som står till buds inte bedöms som effektiva i utlandsfallen eller är svåra att tillämpa är det viktigt att det skapas medel som innebär att avvikelser från villkoren leder till att den svenska beskattningen kan upprätthållas. En metod för att uppnå ett sådant beskattningsresultat är den metod som redan i dag används för otillåtna överlåtelse och överföringar av försäkringsavtal, dvs. avskattning.

För att etableringskravet ska kunna utvidgas och det så kallade flyttoppet hävas är det nödvändigt att åtgärder vidtas som kan säkra framtida beskattning av skattekrediten. En kombination av utökad uppgiftsskyldighet och en tydlig och effektiv beskattningskonsekvens om villkoren skulle komma att ändras, eller försäkringen förfogas över, på ett sådant sätt att de kvalitativa villkoren inte längre är uppfyllda är enligt regeringens bedömning de enda åtgärder som finns tillgängliga för att uppnå detta syfte.

7 Nya skatteregler för pensionsförsäkring

7.1 Utvidgat etableringskrav

Regeringens förslag: För att en försäkring ska klassificeras som en pensionsförsäkring måste den vara meddelad i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av ett försäkringsföretag som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring.

I fråga om avtal om tjänstepension måste på motsvarande sätt avtalen ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som hör hemma inom EES och som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/411/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan tillstyrker att etableringskravet utvidgas. *Näringslivets Skatte-delegation (NSD)* ifrågasätter om det inte även med de förändringar som föreslås kommer att finnas skillnader mellan svenska och utländska pensionsförsäkringar och att dessa skillnader kan påverka försäkrings-tagarnas val. *Sveriges Försäkringsförbund* är positivt inställt till förslaget och anför att en fri och lika konkurrens förutsätter att bl.a. reglerna om kontrolluppgifter fungerar på ett tillfredsställande sätt och att skattskyldigheten för avkastningsskatt kan upprätthållas. *Juridiska Fakultets-nämnden vid Stockholms Universitet* ifrågasätter om inte den fria rörligheten för arbetstagare kräver att Sverige accepterar även andra medlemsstaters definitioner av pensionsförsäkring. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* förordar att regeringen prövar möjligheten att helt slopa den indivi-

duella avdragsrätten för pensionsförsäkring och inför s.k. rättvändig beskattning. LO vill också trycka på vikten av att frågan om vad som är rättvisa, konkurrensneutrala och långsiktigt hållbara regler för beskattningen av pensionssparande utreds grundligt.

Skälen för regeringens förslag: Den bakomliggande principen för pensionsbeskattningen är att endast kostnader som tillgodoser ett pensioneringssyfte ska få dras av som pensionskostnader. Kravet på pensioneringssyfte återspeglas i de kvalitativa och kvantitativa villkor som gäller för att beskattningen ska skjutas upp. Under vissa förutsättningar ingår alltså inte pensionsförsäkringspremier och liknande pensionsavsättningar i de skattepliktiga arbetsinkomsterna. Beskattningen skjuts i stället upp till dess avsättningen tillsammans med eventuell avkastning betalas ut som pension. Det gäller både för privat pensionssparande och för tjänstepensioner. Bland annat för att säkerställa att beskattning verkligen sker när pensionen betalas ut har uppskjuten beskattning endast medgetts för premier eller andra pensionskostnader som betalats till försäkringsrörelser som bedrivs i Sverige, det s.k. etableringskravet.

Som tidigare redogjorts för gör regeringen bedömningen att de svenska reglerna för beskattning av pensioner riskerar att vara oförenliga med EG-rätten och att ändringar därför framstår som nödvändiga. Det är med andra ord regeringens bedömning att Sverige mot bakgrund av EG-domstolens avgöranden inte kan behålla det nuvarande etableringskravet, eftersom det begränsar det skattemässiga begreppet pensionsförsäkring till försäkringar som meddelats i Sverige. Regeringen föreslår därför att etableringskravet behålls men att det utvidgas till att gälla inom EES.

Innebörden av att etableringskravet utvidgas till att gälla inom EES är att alla försäkringar, som meddelas av ett försäkringsföretag från ett fast driftställe inom EES och uppfyller de övriga kraven för pensionsförsäkring i 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), skattemässigt kommer att klassificeras som pensionsförsäkring. Premierna för dessa försäkringar kommer att få dras av inom de gränser som anges i 59 kap. inkomstskattelagen och utfallande belopp kommer att vara skattepliktiga som pension enligt 10 kap. 5 § inkomstskattelagen. Arbetsgivare kan få avdrag för premier som betalas till utländska pensionsförsäkringar enligt reglerna om avdrag för pensionskostnader i 28 kap. inkomstskattelagen. Det innebär också att den anställde inte blir förmånsbeskattad för premien utan beskattas först när pensionen faller ut. Vidare får en utvidgning av etableringskravet till följd att EES-försäkringar kan bli mottagare av en svensk försäkrings värde vid en sådan överföring som avses i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen. Sådana överföringar och överlåtelser av försäkringsavtal som avses 58 kap. 19 § inkomstskattelagen, och som i nuläget utlöser avskattning, blir också möjliga så länge den mottagande försäkringsgivaren finns inom EES och villkoren i övrigt uppfylls. Avskattningsregeln i samma paragraf blir då framför allt verksam mot överlåtelser utanför EES-området.

Även kravet på att överföringar till tjänstepensionsinstitut som likställs med pensionsstiftelser måste ske till ett fast driftställe i Sverige bör utvidgas i samma utsträckning. Det innebär att arbetsgivare kan trygga pension med avdragsrätt i utländska tjänstepensionsinstitut som kan likställas med pensionsstiftelse förutsatt att detta sker i ett institut som är etablerat inom EES.

I februari månads promemoria föreslogs att pensionsförsäkring ska meddelas i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en verksamhet som bedrivs av en EES-försäkringsgivare enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet* har ifrågasatt om kravet på att utländska försäkringsgivare ska bedriva verksamhet här enligt nämnda lag är helt förenligt med EG-rätten. Regeringen instämmer i denna bedömning och föreslår därför att etableringskravet i stället utformas så att en pensionsförsäkring ska meddelas av en försäkringsgivare som utgör försäkringsföretag enligt artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring och som meddelar försäkringen från ett fast driftställe i en stat inom EES. Genom hänvisningen till direktivet säkerställs också att endast försäkringsföretag som enligt direktivet är auktoriserade i en EES-stat kan meddela pensionsförsäkring.

Såväl *NSD* som *Sveriges Försäkringsförbund* har anfört att även om promemoriornas förslag skulle genomföras kommer det att finnas skillnader mellan svenska och utländska försäkringar. Försäkringsförbundet har i det sammanhanget pekat på vikten av lika konkurrens mellan svenska och utländska försäkringsföretag. Regeringen vill i denna del anföra följande. Utgångspunkten för förslagen i de remitterade promemoriorna var att skapa ett regelsystem som är i överensstämmelse med EG-rätten utan att snedvrیدا konkurrensen. De två målen – lika konkurrens och överensstämmelse med EG-rätten – står inte i motsatsförhållande till varandra. Innebörden av EG-rätten såsom regeringen tolkar den är att en svensk försäkringsgivare inte får behandlas på ett förmånligare sätt än en försäkringsgivare från ett annan EES-stat. Det ligger därutöver i allas intresse att detta förhållande gäller även åt andra hållet, dvs. att svenska företag inte missgynnas i förhållande till utländska. Promemoriornas förslag innebär att skattereglerna och beskattningen likställs. Det kan komma att innebära ett marginellt utökat administrativt förfarande för utländska försäkringsgivare jämfört med vad som föreslås för svenska försäkringsgivare, men regeringen anser att det inte finns andra till buds stående medel för att uppnå målsättningen att upprätthålla en effektiv skattetillsyn. Det är därför regeringens bedömning att förslaget är förenligt med EG-rättsliga krav på proportionalitet och nödvändighet och att de förslag som nu läggs fram så långt det är möjligt innebär att svenska och utländska försäkringar behandlas lika.

Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet har anfört att det, särskilt när det gäller tjänstepensionsförsäkringar, finns skäl att närmare överväga hur man ska hantera de situationer då en försäkring uppfyller pensioneringssyftet i försäkringsgivarens etableringsstat men inte uppfyller det svenska pensioneringssyftet. Efter EG-domstolens domar i Danmarksmålet och Belgienmålet får det anses klarlagt att det inte är förenligt med EG-rätten att inte medge avdrag för premier, eller att beskatta en överföring av försäkringens värde, till en utländsk pensionsförsäkring om den uppfyller de svenska villkoren för pensionsförsäkring. Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att medlemsstaterna enligt fördraget har rätt att vidta alla nödvändiga åtgärder för att

förhindra överträdelse av nationella lagar och andra författningar, särskilt i fråga om beskattning och tillsyn över finansinstitut. I avsaknad av harmoniserade regler för pensionsförsäkringar har medlemsländerna utformat pensionssystemen olika. I en sådan situation kan Sverige inte utsträcka möjligheten att skattemässigt behandla utländska pensionsförsäkringar på samma sätt som de svenska utan att Sverige därmed helt tappar kontroll över den skattecredit som är förknippad med den uppskjutna beskattningen. I detta sammanhang bör också erinras om att även 58 kap. 5 § inkomstskattelagen innehåller regler som möjliggör för den som flyttar in till Sverige att med avdragsrätt fortsätta att betala premier till sin utländska tjänstepension.

Förslaget föranleder ändringar i 39 kap. 13 a § och 58 kap. 4 § inkomstskattelagen samt följdändringar i 28 kap. 3 § och 58 kap. 1 a och 5 §§ samma lag.

7.2 Bestämmelse om villkor i pensionsförsäkringsavtalet

Regeringens förslag: Pensionsförsäkringsavtal ska innehålla villkor om att försäkringsgivaren ska lämna sådana kontrolluppgifter som enligt 6, 11 och 12 kap. lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ska lämnas om pensionsförsäkring.

För att villkoret ska anses uppfyllt med avseende på försäkringsgivare utanför Sverige men inom EES ska dessa försäkringsgivare för varje avtal ge in ett skriftligt åtagande till Skatteverket att lämna kontrolluppgifter enligt lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Åtagandet ska lämnas enligt fastställt formulär och ska innehålla identifikationsuppgifter för försäkringsgivaren, försäkringstagaren, den försäkrade och pensionsförsäkringsavtalet

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser som yttrat sig över förslagen ställer sig positiva men pekar på att det kan finnas kontrollproblem. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet* ifrågasätter om det nya avtalsvillkoret om kontrolluppgiftslämnande är förenligt med EG-rättens krav på fri rörlighet, eftersom det innebär ett tyngre administrativt förfarande för utländska försäkringsgivare än för inhemska. *Skatteverket* anför att förslaget kommer att leda till stora kontrollproblem. *NSD* befarar att kravet på att utländska försäkringsgivare ska lämna kontrolluppgifter kan medföra problem i förhållande till lagstiftning i försäkringsbolagets hemland och vid omförhandling av villkor. *Sveriges Försäkringsförbund* pekar på vikten för konkurrensneutraliteten av att Skatteverket får reella möjligheter att säkerställa rätt beskattning av utländska försäkringar. Vidare föreslår Försäkringsförbundet att ytterligare ett kvalitativt villkor i 58 kap. 16 § inkomstskattelagen införs med innebörden att EES-försäkringsgivare i det skriftliga åtagandet ska förbinda sig att betala in preliminär inkomstskatt på pensionsutbetalningar till den försäkrade.

Skälen för regeringens förslag: Det ändrade etableringskravet innebär inte att grundprinciperna för skattereglerna för pensions sparande ändras. Avdragsrätten för pensions sparande ska alltså fortfarande begränsas till sparande med ett verkligt pensioneringssyfte. Det innebär också att de övriga villkoren för pensions sparande i 58 kap. inkomstskattelagen kvarstår. Med det nya etableringskravet ändras dock förutsättningarna för att upprätthålla pensioneringssyftet i grunden, eftersom verkan av reglerna inte längre begränsas till Sverige. En sådan ny förutsättning är att när pensions försäkring kan meddelas inom hela EES kommer pensionsutbetalningar i större omfattning än nu göras även från utländska försäkringar. Som flera remissinstanser framhåller leder ett ändrat etableringskrav till kontrollproblem. Villkoren för pensions försäkring måste därför anpassas så att pensioneringssyftet så långt möjligt kan upprätthållas även för utländska försäkringar. Regeringen föreslår därför att det införs ett nytt kvalitativt villkor för pensions försäkring. Enligt det nya villkoret ska pensions försäkringsavtal innehålla villkor om att försäkringsgivaren ska lämna sådana kontrolluppgifter som enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter ska lämnas om pensions försäkring. Genom att för utländska försäkringsgivare kombinera villkoret om kontrolluppgiftslämnande med ett åtagande om kontrolluppgiftslämnande gentemot Skatteverket, bör förutsättningarna för kontroll avsevärt förbättras. Regeringen föreslår därför att utländska försäkringsgivare, utöver att ta in ett villkor om kontrolluppgiftslämnande i avtalsvillkoren, i ett skriftligt åtagande, som ska ges in till Skatteverket, ska åta sig att lämna kontrolluppgifter enligt lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Detsamma gäller för utländska tjänstepensionsinstitut som ingår avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensions försäkring. Enligt den nuvarande lydelsen av nämnda lag innebär det att kontrolluppgifter ska lämnas om betalda premier och inbetalningar, värdet av försäkringen, kapital hänförligt till försäkringen och utgiven ersättning. Regeringen föreslår vidare att flera nya bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet införs. Som framgår av bl.a. avsnitt 7.3 föreslår regeringen att det införs bestämmelser om nya kontrolluppgifter som ska lämnas vid överföring av försäkringens värde eller överlåtelse eller överföring av försäkringen.

Juridiska Fakulteten vid Stockholms Universitet har ifrågasatt om ett avtalsvillkor om kontrolluppgiftslämnande är förenligt med EG-rättens krav på fri rörlighet. Promemoriornas bedömning är att det är nödvändigt med en uppgiftsskyldighet för att säkra beskattningen av utfallande pensionsbelopp och uttaget av avkastningsskatt. Vidare dras slutsatsen att uppgiftsskyldigheten därför kan rättfärdigas med hänsyn till behovet av att upprätthålla en effektiv skattekontroll. Stöd för detta kan bl.a. hämtas i kommissionens meddelande från 2001 om avskaffande av skattehinder för tillhandahållande av tjänstepensioner över gränserna (KOM(2001)214). I meddelandet anför kommissionen bl.a. att medlemsstaterna har möjlighet att säkerställa tillämpningen av skattereglerna genom att begära att pensionsinstituten ska tillhandahålla information. Härutöver kan nämnas att i det s.k. Danner målet (mål C -136/00) uttalade generaladvokaten i sitt förslag till avgörande angående skattekontrollens effektivitet bl.a. att en medlemsstat kan säkerställa att försäkringsbolagen i utlandet samarbetar och ger den nödvändiga informationen om de

betalningar som de gör till personer som är bosatta i medlemsstaten. Han anförde vidare att en medlemsstat till exempel får göra avdragsrätten för premier för en given försäkring hos en utländsk anstalt beroende av ett föregående arrangemang mellan denna anstalt och den berörda medlemsstatens myndigheter. I ett sådant arrangemang skulle medlemsstaten kunna kräva att fullständig och korrekt information tillhandahålls om de pensionsbetalningar som görs av denna anstalt.

Metodvalet är dessutom inte oprövat. Bland medlemsstaterna tillämpar bl.a. Nederländerna och Storbritannien regler om att utländska försäkringsgivare för att godkännas för skatteändamål när det gäller avdrag för pensionsavsättningar ska åta sig att följa de inhemska reglerna om informationslämnande. Även det danska förslaget om nya skatte regler för pensionsavsättningar till följd av domen i Danmarksmålet innehåller ett förslag om att utländska försäkringsgivare ska avtala med den danska skattemyndigheten om att lämna information enligt de danska reglerna. Det kan även framhållas att kommissionen i meddelanden från den 19 december 2006 om möjligheterna till en samordning av skatte regler för direkt beskattning, särskilt beträffande s.k. exit-beskattning lyft fram möjligheterna till särskilt uppgiftslämnande till medlemsstaterna som ett sätt att möjliggöra och säkerställa medlemsstaternas skatteanspråk vid gränsöverskridande transaktioner.

Det är mot bakgrund av det sagda även regeringens bedömning att det föreslagna nya kvalitativa villkoret och åtagandet gentemot Skatteverket är både proportionerligt och adekvat i förhållande till syftet med reglerna och därmed förenliga med EG-rätten.

Det skriftliga åtagandet är en del av de kvalitativa villkoren för pensionsförsäkring, eftersom det är en förutsättning för att det grundläggande villkoret att lämna information ska anses uppfyllt. En försäkring som meddelats i en annan EES-stat och för vilken något åtagande gentemot Skatteverket inte tecknats är inte en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen utan en kapitalförsäkring. Detta får t.ex. till följd att avdrag inte kan medges för kostnader för premier. Om en arbetsgivare betalar in premier på en sådan försäkring är värdet av premien i de flesta situationer skattepliktig för den anställde. Skulle värdet av en försäkring flyttas till en EES-försäkring för vilken ett åtagande inte tecknats innebär det att värdet tagits ur pensionsförsäkringen för att sättas in i en kapitalförsäkring. Ett sådant förfogande är inte tillåtet och föranleder avskattning redan enligt nu gällande regler. Det måste därför stå klart att om den som tecknat försäkringen vill uppnå att den behandlas som en pensionsförsäkring måste åtagandet gentemot Skatteverket – i likhet med övriga kvalitativa villkor – tecknas och ges in samtidigt med att försäkringen tecknas. Mot bakgrund härav är det regeringens bedömning att det inte är nödvändigt att såsom bl.a. *Skatteverket* föreslagit särskilt reglera vid vilken tidpunkt åtagandet ska tecknas.

Sveriges Försäkringsförbund har också anført att de nya villkoren bör kompletteras med ett villkor om att den utländska försäkringsgivaren ska innehålla preliminärskatt på utbetalade pensionsbelopp. Regeringen är inte beredd att föreslå en sådan lösning. Preliminärskatteuppbörden i Sverige är förenad med särskilda rättsverkningar. Enkelt uttryckt kan reglerna beskrivas som att när ett preliminärskatteavdrag har gjorts anses i praktiken den skattskyldige, som avdraget avser, ha "betalat" sin preli-

minära skatt till den del den motsvaras av avdraget. Detta gäller oavsett om t.ex. det försäkringsföretag från vilket pension betalas ut fullgör sina skyldigheter, dvs. redovisar och betalar in skattebeloppet till Skatteverket, eller inte. Reglerna är bland annat sanktionerade straffrättsligt och genom reglerna om ställföreträdaransvar. Det innebär också att försäkringstagaren eller den försäkrade efter att skatteavdrag gjorts inte kan rikta krav mot det utbetalande försäkringsbolaget avseende det avdragna beloppet, i vart fall inte om avdraget gjorts i enlighet med skattebetalningslagens bestämmelser. Den som tar emot pensionen ska i stället tillgodoräknas det avdragna beloppet i samband med att den slutliga skatten bestäms.

Regeringen anser att det med hänsyn till de rättsverkningar som preliminärskattebetalningen medför skulle leda allt för långt att ålägga utländska försäkringsföretag en skyldighet att innehålla preliminärskatt på utfallande pensioner. Mot bakgrund av att nuvarande sanktioner för den svenska preliminärskatteuppbörden torde vara mindre verkningfulla i relation till utländska utbetalare är det inte ett realistiskt alternativ.

Det finns EES-länder som enligt sekretesslagstiftning i hemlandet inte får lämna ut uppgifter om enskildas försäkringar. För att en utländsk försäkringsgivare i ett sådant land ska kunna meddela försäkringar till försäkringstagare i Sverige och få försäkringarna klassificerade som pensionsförsäkringar enligt reglerna i inkomstskattelagen krävs dock även för dessa att alla villkor för pensionsförsäkring uppfylls. I annat fall kan försäkringsgivaren inte meddela pensionsförsäkringar enligt svensk lag. Ett sätt att häva sekretessen kan vara att försäkringstagaren medger att försäkringsgivaren lämnar ut de uppgifter som krävs enligt lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Det nya villkor om kontrolluppgiftslämnande som ska tas in i försäkringsavtalet gäller lika för alla försäkringsgivare som kan meddela pensionsförsäkring enligt 58 kap. inkomstskattelagen. Det är ofrånkomligt att tillämpningen inte kan bli exakt lika för svenska som för utländska rättssubjekt och det skriftliga åtagandet blir oundvikligt endast eftersom en utländsk försäkringsgivare inte nödvändigtvis lyder under svensk jurisdiktion. Regeringen anser därför att de föreslagna reglerna så långt möjligt åstadkommer en likabehandling av svenska och utländska försäkringsgivare.

Bestämmelser om åtagandet föreslås införas i lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Åtagandet ska ges in för varje avtal och innehålla identifikationsuppgifter för försäkringsgivaren, försäkringstagaren, den försäkrade och pensionsförsäkringsavtalet. Kopia av försäkringsavtalet ska bifogas åtagandet. Regeringen föreslår att åtagandet ska lämnas enligt fastställt formulär och att det kan lämnas på medium för automatiserad behandling.

Förslagen föranleder ändringar i 58 kap. 16 § inkomstskattelagen samt införande av två nya paragrafer, 16 a och 16 b §§ i samma kapitel. Dessutom föreslås en ändring i 13 kap. 1 § lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter samt införandet av två nya paragrafer, 13 kap. 2 och 3 §§ i samma lag.

7.3 Nya kontrolluppgifter vid överföring av försäkringens värde eller av försäkringsavtal

Regeringens förslag: Kontrolluppgiftsskyldighet införs för överföring av försäkringens värde samt för överföring eller överlåtelse av försäkringsavtal. Uppgift ska i båda fallen lämnas senast inom 14 dagar om det överförda värdet och innehålla identifikationsuppgifter för försäkringstagare, den försäkrade samt nuvarande och ny försäkringsgivare.

Kontrolluppgift ska lämnas av avgivande försäkringsgivare, understödsföreningar och sådana tjänstepensionsinstitut som meddelar avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring. Uppgifterna ska lämnas för försäkringstagare oavsett om de är fysiska eller juridiska personer.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser som yttrat sig över förslagen ställer sig positiva men pekar på de administrativa problem som kan uppstå. *Skatteverket* anför att de föreslagna nya kontrolluppgifterna utgör exempel på resurskrävande verksamhet vilken i sin tur är en följd av EG-domstolens uttolkning av gemenskapsrätten. *Sveriges Försäkringsförbund* anser att det finns risk för att det blir administrativt omöjligt att leverera kontrolluppgifter med så kort varsel som 14 dagar och dessutom vid varje tillfälle en flytt görs. Försäkringsförbundet anför vidare att de stora volymer av kontrolluppgifter som kan komma att aktualiseras inom ramen för kollektivavtalen måste uppmärksammas. Arbetsgivaren känner inte till vilken försäkringsgivare den anställde valt. Inte heller känner försäkringsbolaget till vilka de bakomliggande arbetsgivarna är, dvs. vem som är försäkringstagare. Det bör därför övervägas om inte lämnande av kontrolluppgift kan undvaras i det fall flytt enligt 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen görs till ett annat företag med fast driftställe i Sverige. Vidare föreslår Försäkringsförbundet i fråga om periodiciteten att kontrolluppgifter ska få lämnas enligt huvudregeln i 14 kap. 1 § första stycket lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter, dvs. en gång per år eller i vart fall vid ett fåtal tillfällen per år. Om kontrolluppgift ska lämnas bör generellt sett en sådan lämpligen också omfatta uppgifter om den försäkrade och inte bara försäkringstagaren. Särskilt i fråga om tjänstepensionsavtal är denna uppgift av intresse för att säkerställa uppbörden av skatt. *Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension* anför att oavsett hur många flyttar som i realiteten skulle bli aktuella – har bolaget inte kunnat identifiera några oöverstigliga problem med de enklare datatekniska åtgärder som torde krävas för att på automatiserad väg kunna förse Skatteverket med kontrolluppgifter i den önskade omfattningen.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att de befintliga kontroll- och sanktionsverktygen bedöms som otillräckliga om det blir möjligt att överföra försäkringskapital till försäkringar som är meddelade utanför Sverige, är det särskilt viktigt att Skatteverket snabbt kan få information om transaktioner som innebär att en försäkring flyttas utan-

för svensk jurisdiktion. Av denna anledning föreslås, i likhet med vad som föreslogs i promemoriorna, att kontrolluppgift ska lämnas om överföring av försäkringskapital. Motsvarande bör gälla vid överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal. Kontrolluppgiften ska lämnas av det överförande försäkringsföretaget, understödsföreningar och sådana tjänstepensionsinstitut som meddelar avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring och ska innehålla identifikationsuppgifter för såväl det företag från vilket kapitalet överförs som för det företag i vilket den nya försäkringen tecknats eller till vilket försäkringen överlåtits. Tillräckliga uppgifter för att identifiera försäkringstagaren och den försäkrade ska också lämnas liksom uppgift om värdet av den överförda eller överlåtna försäkringen. Det kan inte uteslutas att denna hantering kan bli resurskrävande för såväl Skatteverket som försäkringsföretagen. Denna ordning är dock nödvändig för att pensioneringssyftet ska kunna säkras och därmed för att avdragsrätten ska kunna utvidgas till att även omfatta försäkringar meddelade i en annan EES-stat. Om värdet av en försäkring överförs till en försäkring inom en annan EES-stat förutsätter detta, för att försäkringen ska bibehålla egenskapen av pensionsförsäkring, att den nya försäkringen uppfyller alla villkor i 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) inklusive villkoret om ett åtagande gentemot Skatteverket. Åtagandet är också grunden för att Skatteverket ska kunna hållas underrättat om framtida transaktioner med försäkringen.

En överföring av en försäkrings värde till en ny försäkring kan ske vid flera tillfällen under samma år och det är viktigt att villkoren för pensionsförsäkring är uppfyllda vid vart och ett av dessa tillfällen. Det är därför inte tillräckligt att kontrolluppgiften lämnas vid ordinarie tidpunkt för kontrolluppgiftslämnande, dvs. i januari månad under taxeringsåret. Vid den tidpunkten kan en kedja av överföringar och överlåtelser ha gjorts och det kan vara omöjligt att rekonstruera kedjan. Om transaktionerna gjorts utan att villkoren för pensionsförsäkring följts, föreslås i avsnitt 7.4 att försäkringen ska avskattas i inkomstslaget tjänst vid överföringstidpunkten. Även av denna anledning är det väsentligt för effektiviteten i de samlade förslagen att de nödvändiga uppgifterna om transaktionen blir tillgängliga för Skatteverket i nära anslutning till överföringen eller överlåtelser. Regeringen föreslår därför att kontrolluppgift avseende överföring av försäkringskapital eller överlåtelse respektive överföring av försäkring ska lämnas senast inom 14 dagar efter överföringen eller överlåtelser.

Sveriges Försäkringsförbund har invänt mot tidsfristen i förslaget och anført att de stora volymer det handlar om liksom det faktum att många försäkringar administreras genom valcentraler gör det svårt att lämna kontrolluppgifter inom 14 dagar. Mot bakgrund av den stora betydelse som möjligheten att följa transaktionerna har för den praktiska möjligheten att säkra pensioneringssyftet och beskattningen i ett system med ett utvidgat etableringskrav, är det regeringens bedömning att kontrolluppgift om överföring bör lämnas inom 14 dagar efter att överföringen ägt rum. Det kan tilläggas att en överföring av försäkringens värde från en försäkring till en annan inte är en transaktion som sker över disk på en dag. Normalt förbehåller sig de svenska försäkringsbolagen en "karens-tid" på två till tre månader mellan tiden för ansökan hos det överlämnade

bolaget och den fullbordade överföringen. Det bör således finnas gott om tid för det avlämnande bolaget att förbereda kontrolluppgiften.

Vad beträffar *Sveriges Försäkringsförbunds* invändning att försäkringsgivaren inte vet vem som är försäkringstagare och vice versa kan det bara konstateras att denna information måste föreligga någonstans för att ett avtal ska komma till stånd. Om informationen finns hos organisationer som förmedlar eller administrerar försäkringarna torde dessa kunna vara behjälpliga med att sammanställa de kontrolluppgifter som Skatteverket ska ha. Det kan också erinras om – för det fall att t.ex. en arbetsgivare inte ska känna till den anställdes val av leverantör – att den information som ska lämnas till Skatteverket är föremål för skatte-sekretess.

Enligt nuvarande regler lämnas i huvudsak inga kontrolluppgifter för juridiska personer. En utvidgning av etableringskravet till att omfatta pensionsförsäkringar meddelade inom hela EES kräver att information lämnas i en större omfattning än med nuvarande etableringskrav. Det finns därför skäl att när det gäller kontrolluppgifter som syftar till att skydda skattekrediten i pensionssparandet och upprätthålla pensioneringssyftet införa en kontrolluppgiftsskyldighet som även omfattar juridiska personer. Inte sällan kan juridiska personer dessutom ha tecknat försäkringar som representerar stora värden t.ex. när försäkringen tryggar tjänstepensionslöften. Sådana försäkringar innefattar naturligtvis också stora skattekrediter. Dessa förhållanden utgör skäl för att inte begränsa uppgiftsskyldigheten till att endast avse fysiska personers försäkringar. Kontrolluppgift om överföring eller överlåtelse ska således lämnas för såväl fysiska som juridiska personer.

Bland annat *Skatteverket* och *Sveriges Försäkringsförbund* har anfört att uppgiftsskyldigheten även bör avse vem som är försäkrad. Regeringen delar denna bedömning och föreslår således att uppgift om vem som är försäkrad ska lämnas.

Av EG-domstolens praxis framgår att administrativa ålägganden kan utgöra en sådan faktor som påverkar bedömningen av om regler, som avser att tillgodose intresset av att skatt tas ut, är adekvata och proportionella, dvs. om reglerna kan anses förenliga med EG-rätten. Som framgår i avsnitt 7.2 föreslås i denna lagrådsremiss att ett åtagande att lämna kontrolluppgift ska ges in till Skatteverket och att denna åtgärd endast ska gälla EES-försäkringsgivare som inte är svenska. Ett sådant särskilt administrativt krav kan som tidigare beskrivits motiveras som både adekvat och proportionellt, eftersom det utgör grunden för en nödvändig kontroll. Den kontrolluppgiftsskyldighet som föreslås i detta avsnitt bör emellertid omfatta alla försäkringsföretag oavsett om de är etablerade i Sverige eller i övriga EES-området för att inte ytterligare öka åtskillnaden i behandling av utländska aktörer jämfört med svenska.

Förslaget föranleder införande av nya paragrafer, 6 kap. 5 a §, 11 kap. 7 a – 7 d samt 7 f §§ i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter samt ett nytt andra stycke i 14 kap. 1 § samma lag.

7.4 Utvidgad avskattning och kontrolluppgiftsskyldighet vid avskattning

Regeringens förslag: Förfoganden över en pensionsförsäkring i strid mot villkoren liksom otillåtna villkorsändringar ska leda till avskattning i inkomstslaget tjänst hos den försäkrade eller hos förmånsstagaren. Motsvarande ska gälla för det fall att kontrolluppgift inte kommer in till Skatteverket.

Vid avskattning ska det belopp som ska tas upp utgöra det kapital som hänför sig till försäkringen multiplicerat med 1,8.

Kontrolluppgiftsskyldighet införs för försäkringsgivare, understödsföreningar och sådana tjänstepensionsinstitut som meddelar avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring om att lämna kontrolluppgift om omständigheter som kan medföra avskattning. Uppgifterna ska lämnas inom 14 dagar efter det att omständigheten inträffat.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemoriorna innehöll dock även ett förslag om att slopa regeln i 14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen (2004:104) som innebär att ett förfogande över en pensionsförsäkring är utan verkan om förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) ska tas in i försäkringsavtalet.

Remissinstanserna: Mottagandet bland remissinstanserna har varit blandat och flera remissinstanser har haft synpunkter på utformningen av lagförslagen. *Kammarrätten i Göteborg, Finansinspektionen och NSD* har framfört synpunkter på att den föreslagna bestämmelsen om avskattning kan leda till stora ekonomiska konsekvenser för den enskilde som inte alltid torde kunna påverka t.ex. försäkringsgivarens uppgiftslämnande. *Skatteverket* anför att det är helt nödvändigt med en sanktionsregel för att kunna säkerställa den uppskjutna beskattningen. För att sanktionsregeln ska bli effektiv bör det i lagtexten anges att avskattning får ske för det beskattningsår under vilket felaktigheten uppmärksammas även om tiden för eftertaxering löpt ut. *Skatteverket* anför vidare att hänvisningen i 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen även bör avse avskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK). *Sveriges Försäkringsförbund* anser att en avskattning är en tydlig åtgärd och att någon tvekan om vad som egentligen sker vid ett olovligt förfogande fortsättningsvis inte bör föreligga. *Sveriges Försäkringsförmedlares Förening* anser att avskattning är kontraproduktiv och kan skapa en marknad för skatteplanering om inte förbudet mot att ändra villkoren i en pensionsförsäkring gäller såväl civil- som skatterättsligt.

Skälen för regeringens förslag: En förutsättning för att de särskilda reglerna för beskattning av pensioner och pensionsförmåner ska vara tillämpliga är att de s.k. kvalitativa kraven för pensionsförsäkring är uppfyllda, eller att en försäkring för ett utställt pensionslöfte är en pensionsförsäkring. De kvalitativa krav som uppställs i 58 kap. inkomstskattelagen syftar som redan nämnts till att säkerställa att det föreligger ett pensioneringssyfte med att teckna försäkringen (eller ställa ut

pensionslöftet) och till att skydda skattekrediten. För att hindra att de särskilda villkoren för pensionsförsäkringar i 58 kap. inkomstskattelagen kringgås och försäkringssparandet utnyttjas för andra ändamål än pensioneringssyfte finns en regel i 14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen om att vissa villkorsändringar och förfoganden inte ska beaktas. Regeln innebär att förfoganden över en pensionsförsäkring är utan verkan i den mån förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen ska tas in i försäkringsavtalet. Utan en sådan regel skulle de särskilda skattereglerna – i avsaknad av sanktioner i skattelagstiftningen – kunna användas för skatteplaneringsändamål, t.ex. för att flytta inkomster mellan perioder med olika marginalskatt.

Det måste ifrågasättas om regeln i försäkringsavtalslagen är tillräcklig för att pensionsförsäkringsvillkoren ska kunna upprätthållas under hela försäkringstiden när pensionsförsäkringar även kan tecknas hos försäkringsgivare utanför Sverige. Om det utan konsekvenser går att ändra villkoren för pensionsförsäkringen kan pensioneringssyftet enkelt kringgås och därmed finns inte längre skäl för att skattemässigt särbehandla pensionsförsäkringssparandet.

När det gäller regleringen i försäkringsavtalslagen finns det ingen garanti för att den kommer att vara tillämplig på alla utländska pensionsförsäkringar. Enligt lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal och enligt det konsoliderade livförsäkringsdirektivet (rådets direktiv 2002/83/EG, artikel 32), tillämpas lagen i den EES-stat där försäkringstagaren, om han är fysisk person, har sin vanliga vistelseort på försäkringsavtalet. Om försäkringstagaren är juridisk person, tillämpas i stället lagen i den EES-stat där det driftställe som avtalet gäller för är beläget. Försäkringsavtalslagen ska således normalt tillämpas på försäkringar som har anknytning till Sverige. Trots det bedöms en ogiltighetsregel i nationell svensk rätt i praktiken ha en avsevärt sämre effektivitet när det gäller att hindra skatterettsligt otillåtna transaktioner i andra fall än då försäkringsgivaren är svensk. En regel i försäkringsavtalslagen som anger att ett visst villkor är otillåtet kan inte heller utgöra ett effektivt verktyg för Skatteverket i relation till en utländsk försäkringsgivare. En ytterligare aspekt på nuvarande ogiltighetsbestämmelse i försäkringsavtalslagen är att den är verkninglös när det gäller det nya kvalitativa villkor som föreslås för pensionsförsäkringar om att försäkringsgivaren ska åta sig att lämna kontrolluppgifter om försäkringen. En underlåtenhet att följa villkoret skulle inte leda till några konsekvenser varken för försäkringsgivaren eller försäkringstagaren. Ogiltighetsregeln i försäkringsavtalslagen framstår mot denna bakgrund inte som en optimal lösning på frågan om hur en sanktionsregel bör utformas. Regeln fungerar emellertid i relation till svenska försäkringsgivare t.ex. i samband med överföring av försäkringens värde till en EES-försäkringsgivare. Det civilrättsliga förbudet föreslås därför, som framgår av det följande, bibehållas.

Det är mot bakgrund av det anförda nödvändigt med en ny sanktionsregel för att hindra att försäkringstagaren eller försäkringsgivaren utnyttjar den uppskjutna beskattningen i strid mot dess syfte. En civilrättslig reglering av det slag som finns i försäkringsavtalslagen kan som framgått inte ensam säkerställa att villkoren upprätthålls. Ett sätt att värna pensioneringssyftet är att införa en utvidgad avskattningsregel i

inkomstskattelagen som också kan fungera som ett hinder mot otillåtna förfoganden.

Det finns redan i dag en avskattningsregel för pensionsförsäkringar i 58 kap. 19 § inkomstskattelagen som gäller för bl.a. otillåtna överlåtelser av försäkringsavtal men inte för andra otillåtna förfoganden över försäkringen. Bestämmelsen innebär bl.a. att det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring ska tas upp i inkomstlaget tjänst om en försäkringsgivare överlåter en försäkring till en annan försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring, t.ex. på grund av att rörelsen inte bedrivs från en etablering i Sverige. Avskattning ska också ske om en försäkringsgivare för över en försäkring till en sådan del av verksamheten som inte avser pensionsförsäkring. Beskattningstidpunkten är enligt lagrummet den dag då ansvaret för avtalet går över på den nya försäkringsgivaren alternativt vid överföringen. Nuvarande avskattningsregel gäller dock som nämnts inte vid andra förfoganden över försäkringen.

Nackdelen med regler om avskattning är – som några remissinstanser framfört – att de kan få negativa konsekvenser för den enskilde eftersom denne inte nödvändigtvis fått del av pensionsmedlen eller medverkat till den händelse som utlöser beskattning. I en situation där befintliga sanktioner är otillräckliga är det emellertid ytterst svårt att se någon annan lösning när pensionsförsäkringar kan meddelas inom hela EES. Syftet med avskattningsreglerna är i första hand att de ska fungera som en sanktion mot att parterna i ett försäkringsavtal förfogar över avtalet i syfte att undkomma skatt. Reglerna ska alltså upprätthålla sambandet mellan skattebefrielse för premierna och beskattning av utbetald pension. Mot denna bakgrund framstår en avskattningsregel vid otillåtna förfoganden eller villkorsändringar som både nödvändig och välmotiverad. Det bör poängteras att det är den enskilde som njuter frukterna av avdragsrätten eller den skattefria förmånen från arbetsgivaren. Det är således den enskilde som själv har det största intresset av att avtalet upprätthålls, även i den situation då den enskilde själv inte är part i försäkringsavtalet. Ett förfogande över en försäkring i strid mot de kvalitativa villkoren torde förutsätta en omförhandling av försäkringsavtalet. Någon form av medverkan krävs då av den enskilde själv eller av dennes arbetsgivare (eller tidigare arbetsgivare). I det förra fallet disponerar den enskilde över situationen och i det senare fallet torde villkorsändringen ha skett i strid mot pensionslöftet om inte den enskilde gett sitt medgivande, eftersom löftet torde innehålla ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande. I de fall då avskattning kan komma i fråga på grund av uteblivna kontrolluppgifter bör det emellertid lämnas ett utrymme för att underlåta avskattning. Ett sådant utrymme kan t.ex. användas av den enskilde till att byta försäkringsgivare till ett företag som bättre fullgör sina skyldigheter.

En avskattningsregel bör således utformas så att ändringar i försäkringsavtalet och andra förfoganden från parterna, som får till följd att villkoren i 58 kap. inkomstskattelagen inte längre uppfylls, medför att avskattning ska ske.

Eftersom avskattning kan ses som ett förtida uttag krävs någon form av påslag på det skattepliktiga beloppet för att inte avskattning ska leda till att det blir lönsamt att ta ut kapitalet i en pensionsförsäkring som en

engångssumma. Det föreslås därför att det belopp som tas upp till beskattning till följd av avskattningen räknas upp. Tilläggsbeloppet bör tillföras den skattepliktiga inkomsten även i de fall då det finns grund för att påföra skattetillägg, t.ex. genom att återköp av försäkring skett i strid mot pensionsförsäkringsvillkoren utan att detta redovisats i deklARATIONEN. Det kapital som är hänförligt till försäkringen ska då tas upp som inkomst av tjänst hos den försäkrade, eller i förekommande fall, dennes rättsägare. Skatteverket kan efter utredning besluta om ändrad beräkning av den preliminära skatten i de fall verket t.ex. får uppgift från en försäkringsgivare att en pensionsförsäkring flyttats utomlands utan att det utländska försäkringsföretaget inkommit med ett åtagande (jfr 6 kap. 5 § och 8 kap. 29 § skattebetalningslagen (1999:1229)).

När det gäller uppräkningsens storlek föreslogs i februari månads promemoria att den skulle uppgå till 20 procent. Flera remissinstanser, bl.a. *Skatteverket* och *Sveriges Försäkringsförbund*, uttryckte i remissvaren då farhågor för att avskattningsregeln i kombination med sloandet av ogiltighetsregeln i försäkringsavtalslagen kan leda till icke avsedd skatteplanering eftersom regeln kan komma att uppfattas mer som en möjlighet än som en sanktion. I juni månads promemoria föreslogs därför att uppräkningsfaktorn skulle höjas till 80 procent. Flertalet av remissinstanserna har i remissvaren på den promemorian inte uttalat sig särskilt i frågan. *Företagarna* motsätter sig dock att uppräkningsfaktorn ändras från 1,2 till 1,8 procent medan Försäkringsförbundet angett som ett alternativ att höja uppräkningsfaktorn till 2,0.

Regeringen delar remissinstansernas uppfattning att ett påslag om 20 procent av vissa kan upplevas som acceptabelt för att få ut kapitalet i en pensionsförsäkring som ett engångsbelopp. Det är dock inte meningen att det ska upplevas som en möjlighet att utlösa avskattning i en sådan situation. I det första förslaget bestämdes faktorns storlek med utgångspunkt från en något uppjusterad nuvärdesberäkning. Reglerna om avskattning kan emellertid i de fall försäkringstagare och försäkringsgivare är överens om en avtalsändring också användas i progressionsutjämnande syfte. Om 100 kronor tas ut som pension vid en marginalskatt på 57 procent innebär det en skatt på 57 kronor. Om motsvarande belopp i stället avskattas under ett år då individen på grund av låga övriga inkomster har en marginalskatt på 32 procent, blir skatten ($100 * 1,2 * 0,32 =$) 38,4 kronor. Skillnaden i skatteuttag är således ca. 19 procentenheter.

Individer som har möjlighet att disponera över sina inkomster skulle därför, tillsammans med en försäkringsgivare i en annan EES-stat vars lagstiftning ger denna möjlighet, kunna använda en utländsk pensionsförsäkring för att sänka sina skattekostnader. Mot denna bakgrund och för att försäkra sig om att avskattningen ska fylla sitt syfte som en sanktion mot villkorsändringar och andra förfoganden i strid mot 58 kap. inkomstskattelagen, bör uppräkningsfaktorn således justeras.

För att uppräkningsfaktorn ska utgöra ett hinder mot transaktioner som den ovan beskrivna måste den i vart fall uppgå till 1,78, vilket utgör relationen mellan det högre och det lägre skatteuttaget i exemplet ovan. I denna beräkning har emellertid inte hänsyn tagits till den fördel som det i sig kan innebära att ta ut kapitalet i förtid. Skatteskalans konstruktion med begränsade marginalskatteintervall medför emellertid att fördelen i

transaktioner liknande den beskrivna blir begränsade till sin storlek. Incitamentet för att ta ut beloppet i förtid genom en frivillig avskattning blir därmed också begränsat. Mot denna bakgrund bedömer regeringen det som tillräckligt att höja uppräkningsfaktorn till 1,8, dvs. en höjning med 0,6 jämfört med förslaget i februari månads promemoria.

Flera remissinstanser, bl.a. *Skatteverket*, *Sveriges Försäkringsförbund* och *Sveriges Försäkringsförmedlares Förening*, har pekat på att de båda promemoriornas förslag att ogiltighetsregeln i försäkringsavtalslagen ska upphävas innebär en materiell förändring som faktiskt öppnar en möjlighet som tidigare inte fanns att ändra villkor. Skälen till att ogiltighetsregeln föreslogs slopad i juni månads promemoria var att det kan synas svårt att beskatta en transaktion som civilrättsligt är utan verkan men också att avskattningsregeln medförde att det inte längre ansågs nödvändigt med en civilrättslig reglering.

Som anmärkts redan tidigare i detta avsnitt finns emellertid även efter det att en utvidgad avskattningsregel införts skäl att bibehålla ett förbud i försäkringsavtalslagen eftersom den i vart fall har full verkan i relation till svenska försäkringsgivare och därför kan medverka till att överföringar till utländska försäkringar som inte uppfyller samtliga kvalitativa villkor inte genomförs. I promemoriorna har det pekats på att det skulle innebära att förfoganden som civilrättsligt är utan verkan läggs till grund för beskattning. Det förekommer emellertid inom andra områden av skatterätten att en transaktion eller ett förfogande får en annan betydelse ur beskattningssynpunkt än den har civilrättsligt. Regelverket för beskattning av pensioner och den uppskjutna beskattning som medges genom detta regelverk är endast avsett för ett väl avgränsat ändamål, nämligen sparande med ett pensioneringssyfte. De förfoganden över ett sådant sparande som träffas av den föreslagna avskattningsregeln är alla av den karaktären att pensioneringssyftet inte längre upprätthålls och försäkringen i stället kan nyttjas för andra ändamål t.ex. för att försöka manipulera progressionen i skatteskalen eller flytta inkomster mellan individer. Det är regeringens bedömning att det är angeläget att skyddet för pensioneringssyftet upprätthålls för att undvika att pensionsförsäkringar används för att skapa icke avsedda skattekrediter och för att skydda de krediter som redan lämnats. Mot denna bakgrund och med syfte att säkra beskattningen och pensioneringssyftet föreslår regeringen att avskattning ska ske även med avseende på sådana transaktioner som enligt försäkringsavtalslagen är utan verkan.

I samband med att regeln om överföring av värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring infördes anfördes i förarbetena (prop. 1998/99:87, s. 448) att det åligger den försäkringsgivare med vilken avtal ursprungligen har träffats att kontrollera att det föreligger ett sådant avtal innan försäkringens värde överförs. I praktiken har en praxis utvecklats mellan svenska försäkringsföretag som innebär att det avgivande försäkringsföretaget får ett intyg från det mottagande försäkringsföretaget om att den nya försäkringen uppfyller inkomstskattelagens kvalitativa krav på pensionsförsäkringar. Det ligger naturligtvis i försäkringsgivarens intresse att inga otillåtna förfoganden vidtas, i synnerhet om en sådan transaktion enligt försäkringsavtalslagen är utan verkan. Förslagen i denna del innebär således ingen förändring härvidlag, dvs. även i fortsättningen gäller att det inte ska vara möjligt för en svensk

försäkringsgivare att medverka i en överföring av värdet av en pensionsförsäkring till en annan försäkring om inte den senare också uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring.

Sveriges Försäkringsförbund, som i och för sig ifrågasatte promemorians förslag avseende försäkringsavtalslagens förbud mot vissa dispositioner över en pensionsförsäkring, har också ifrågasatt om inte de nya reglerna kan medföra att den avgivande försäkringsgivarens skyldighet att kontrollera att en överföring verkligen sker till en pensionsförsäkring riskerar att bli mer omfattande när en EES-baserad försäkringsgivare är mottagare till försäkringens värde. Enligt regeringens förslag ska det alltid lämnas kontrolluppgift vid en överföring av värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring, vilket naturligtvis i sig innebär en ökad administration. Kontrolluppgiften ska lämnas av det överförande försäkringsföretaget och ska innehålla identifikationsuppgifter för såväl det företag från vilket kapitalet överförs som för det företag i vilket den nya försäkringen tecknats eller till vilket försäkringen överlåtits. Tillräckliga uppgifter för att identifiera försäkringstagaren och den försäkrade ska också lämnas liksom uppgift om värdet av den överförda eller överlåtna försäkringen. Det avgivande företaget måste således samla in en hel del information från det övertagande företaget för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt lag. Mot denna bakgrund bör det inte vara särskilt betungande för det avgivande försäkringsföretaget att i anslutning till att kapitalet förs över säkerställa att samtliga villkor är uppfyllda.

Regeringen föreslår också att kontrolluppgift ska lämnas om omständigheter som kan medföra avskattning enligt 19 eller 19 a § inkomstskattelagen. Kontrolluppgiften ska lämnas för fysiska personer av försäkringsgivare, understödsföreningar och sådana tjänstepensionsinstitut som meddelar avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring. Tillräckliga uppgifter för att identifiera försäkringstagaren och den försäkrade ska lämnas liksom uppgift om det kapital som hänförs sig till försäkringen. I de situationer då försäkringen – trots den svenska civilrättsliga regleringen – förfogas över på ett sätt som strider mot villkoren i inkomstskattelagen ska således kontrolluppgift lämnas om detta. Skyldigheten att lämna sådana uppgifter följer således av villkor i försäkringsavtalet, svensk lag eller av ett åtagande att lämna kontrolluppgift och kommer därför att fungera som en informationskälla i de fall då förfogandet i och för sig skulle vara tillåtligt enligt utländsk lagstiftning men strida mot inkomstskattelagen.

Som framgår ovan i avsnitt 7.2 föreslår regeringen att de nya kontrolluppgifterna om överföring av försäkringens värde eller överföring/överlåtelse av försäkringsavtal ska lämnas senast inom fjorton dagar efter överföringen eller överlåtelsen. Det är regeringens uppfattning att det är lika angeläget att uppgifter om omständigheter som kan föranleda avskattning kommer in snabbt som i de fallen. Av den anledningen föreslås att kontrolluppgift om omständigheter som kan medföra avskattning också ska lämnas inom fjorton dagar efter det att en omständighet som kan medföra avskattning inträffat.

Skatteverket har föreslagit att beskattningstidpunkten för den föreslagna avskattningen ska vara den tidpunkt då verket upptäcker villkorsändringen eller förfogandet. En sådan regel skulle i praktiken

utsträcka de tidsfrister som enligt taxeringslagen (1990:324) gäller för omprövning och eftertaxering vilket enligt regeringens uppfattning inte vore lämpligt att införa i detta lagstiftningsärende eftersom detta rör en fråga av större principiell vikt i skatteprocessen. Beskattningstidpunkten föreslås därför vara den tidpunkt när förutsättningarna för avskattning faktiskt inträffat, dvs. när villkorsändringen eller förfogandet är fullbordad.

Förslaget föranleder ändringar i 58 kap. 19 och 19 a §§ inkomstskattelagen, följdändring i 10 kap. 3 § och 58 kap. 2 § samma lag samt införandet av en ny 11 kap. 7 e § och ett nytt andra stycke i 14 kap. 1 § i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter .

7.5 Avkastningsskatt

Regeringens förslag: Obegränsat skattskyldiga som innehar en pensionsförsäkring som har meddelats utomlands ska, på samma sätt som gäller för kapitalförsäkringar som har meddelats utomlands, vara skattskyldiga till avkastningsskatt på försäkringen.

Skattskyldighet för avkastningsskatt införs för en obegränsat skattskyldig som ingår ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut, om institutet kan likställas med en svensk pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Underlaget för skatten utgör värdet av de tillgångar som är hänförliga till avtalet.

En ny bestämmelse om skyldighet att lämna kontrolluppgift för avkastningsskatteändamål som svarar mot den utvidgade skattskyldigheten införs.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser som uttalat sig om avkastningsskatten anser att den ska avskaffas eller omarbetas. *LO* anser att skattskyldigheten för avkastningsskatten i sin helhet bör flyttas från försäkringsbolagen till de försäkrade individerna, dvs. till förmåntagaren, och att det nu är hög tid för en beredning och genomförande av ett sådant förslag.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten för detta lagstiftningsärende är att föreslå regler som gör det möjligt att utvidga etableringskravet för pensionsförsäkring till EES. Någon generell översyn av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel har därför inte gjorts i detta ärende.

När det gäller avkastningsskatten föreslår regeringen att det system för avkastningsskatt som i dag gäller för utländska kapitalförsäkringar utvidgas till att även gälla för pensionsförsäkringar som har meddelats av ett försäkringsföretag som hör hemma i en annan EES-stat än Sverige, dvs. försäkringens innehavare är skattskyldig för avkastningsskatt även på utländska pensionsförsäkringar.

Det förslag som lämnas innebär således att för en pensionsförsäkring meddelad av en försäkringsgivare i en annan stat inom EES än Sverige ska försäkringstagaren vara skyldig att betala avkastningsskatt på försäk-

ringens försäkringstekniska återköpsvärde med tillägg för försäkringens andel i försäkringsrörelsens överskott.

Av likformighets skull föreslår regeringen vidare att det införs en skattskyldighet för kapitalet i tjänstepensionsavtal som ingås med utländska tjänstepensionsinstitut med villkor som innebär att institutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. En arbetsgivare som tecknat ett tjänstepensionsavtal med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är jämförbart med en pensionsförsäkring är skattskyldig för avkastningsskatt och underlaget utgör värdet av de tillgångar som är hänförliga till avtalet. Om avtalet i stället innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse finns i dag ingen som är skattskyldig. För att likställa dessa två alternativa möjligheter att trygga en pensionsutfästelse föreslås att en obegränsat skattskyldig som tecknar avtal med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som inte bedriver sin verksamhet från ett fast driftställe i Sverige – om avtalet innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse – blir skattskyldig till avkastningsskatt i Sverige. Underlaget för skatten föreslås utgöra värdet av de tillgångar som är hänförliga till avtalet.

Den utvidgade skattskyldigheten ger upphov till ett utvidgat behov av kontrolluppgifter. Av denna anledning föreslås att en ny bestämmelse om skyldighet att lämna kontrolluppgift för avkastningsskattändamål införs. Uppgift ska lämnas om värdet av försäkringen eller tjänstepensionsavtalet vid närmast föregående års utgång. Kontrolluppgiften ska lämnas både för fysiska och juridiska personer av försäkringsgivare, understödsföreningar och tjänstepensionsinstitut.

Förslaget föranleder en ändring i 2 § 7 och 8 lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Förslagen avseende tjänstepensionsavtal med stiftelse-liknande tjänstepensionsinstitut föranleder en ny punkt 9 i samma lagrum samt ett nytt tredje stycke i 16 kap. 17 § inkomstskattelagen. Förslagen föranleder vidare följdändringar i 3 § samt i jämkningsreglerna i 9 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Den utvidgade skattskyldigheten enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel föranleder också följdändringar i 1 kap. 1 § taxeringslagen (1990:324) samt i 1 kap. 5 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Förslagen föranleder slutligen ändringar i 11 kap. 8 § och införandet av en ny paragraf, 11 kap. 8 a §, i samma lag.

7.6 Betalning av avkastningsskatt m.m.

Regeringens förslag: En försäkringsgivare som bedriver verksamhet från ett utländskt fast driftställe inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har gett in ett åtagande till Skatteverket att lämna kontrolluppgift, kan överenskomma med försäkringens innehavare om att för dennes räkning betala avkastningsskatt som belöper på försäkringen med medel ur försäkringen. Betalning i anledning av en sådan överenskommelse ska då inte betraktas som uttag ur eller återköp av försäkringen under förutsättning att beloppet betalas ut sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering. Beloppet får inte överstiga skattens storlek enligt beslut om slutlig skatt.

Rätten till avdrag för avkastningsskatt enligt 16 kap. 17 § inkomstskattelagen (1999:1229) som gäller för tryggande genom avsättning i balansräkningen utvidgas till att även omfatta avkastningsskatt på värdet av ett tjänstepensionsavtal som tecknats med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som hör hemma i en stat inom EES och som innebär att institutet kan likställas med en svensk pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inte yttrat sig särskilt i frågan. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet* tillstyrker förslaget om att utländska försäkringsföretag ska ges möjlighet att använda medel från försäkringskapitalet till att betala skatten till Skatteverket. *Sveriges Försäkringsförbund* vill uppmärksamma den inte helt ovanliga situationen när återbetalning av avkastningsskatt görs på grund av att den skattskyldige medgetts avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt. *Sveriges Försäkringsförmedlares Förening* anför bl.a. följande. För att skapa konkurrensneutralitet bör livbolag som så önskar kunna erbjuda försäkringstagare skattskyldighet och debitering av avkastningsskatt efter samma grunder och på samma sätt som står utländska livbolag till buds. Det är ytterst angeläget att inte regler införs som internationaliserar svensk pensionsmarknad utan att samtidigt regler tas bort som straffar inhemska aktörer som har kunskap och kapital och vill delta i internationella pensionsupphandlingar.

Skälen för regeringens förslag: En effekt av att skattskyldigheten till avkastningsskatt läggs hos försäkringstagaren är att denne när avsättningen till försäkringen beräknas måste ta hänsyn till den kommande avkastningsskatten. Sannolikt utgör detta inte något stort problem med avseende på premier som betalas in löpande och i början av en försäkrings livstid. Beloppet blir emellertid större ju större kapital som finns i försäkringen. Dessutom ska avkastningsskatten betalas under försäkringens hela livstid, vilket kan vara en betydande tidsrymd. Under en del av den perioden betalas inga premier utan de enda transaktionerna är utbetalning av pension. Än tydligare blir problemet om den utländska försäkringen tecknats för att ta emot kapitalet från en svensk försäkring. Vid en överföring av kapital från en svensk försäkring till en utländsk pensionsförsäkring kommer den framtida avkastningsskatten att beräknas

även på det kapital som överförts. Detta kapital har betalats in under förutsättning att avkastningsskatten ska betalas av försäkringsföretaget och det kan efter överföringen bli fråga om relativt ansevliga belopp som från och med överlåtelsen i stället ska betalas av den enskilde försäkringstagaren.

Med hänsyn till de problem som uppkommer till följd av att försäkringens innehavare görs skattskyldig för avkastningsskatt på utländska pensionsförsäkringar, föreslår regeringen en möjlighet för utländska försäkringsgivare att betala avkastningsskatten för innehavarens räkning. Förslaget innebär att utländska försäkringsgivare som gett in ett åtagande att lämna kontrolluppgift på sätt som avses i 58 kap. 16 a § inkomstskattelagen (1999:1229) ska kunna avtala med försäkringstagaren om att frivilligt åta sig att betala den avkastningsskatt som belöper på försäkringstagarens försäkring. Skattskyldigheten föreslås dock ligga kvar hos den enskilde försäkringstagaren som därför ytterst blir den som är betalningsskyldig för skatten.

Den som sparar på ett s.k. IPS-konto (individuellt pensionssparande) är formellt sett själv skattskyldig för avkastningsskatten medan pensionssparinstitutet åläggs att uppträda som om skattskyldigheten låg hos detta. Skatten betalas således enligt 10 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel av sparinstitutet. Bestämmelsen bygger på att det i 3 kap. 1 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande ställs upp ett krav på att avtalet om IPS innehåller en fullmakt för institutet att ta ut medel från kontot och betala skatten till Skatteverket. Ett sådant uttag av medel för att betala avkastningsskatten torde kunna ses som utbetalning till kontoinnehavaren, dvs. borde enligt huvudregeln vara skattepliktig. Av 10 kap. 5 § inkomstskattelagen framgår emellertid att det endast är utbetalningar till en person som har rätt till förmåner från kontot som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen. Det medför att uttag för att betala avkastningsskatt inte är skattepliktiga när de betalas direkt till Skatteverket på sätt som avses i lagen om avkastningsskatt. Lagrummet är emellertid inte formulerat på samma sätt med avseende på utbetalningar från pensionsförsäkringar. En utbetalning från en pensionsförsäkring för att betala innehavarens avkastningsskatt är således skattepliktig enligt inkomstskattelagen. Ett undantag från skyldigheten att betala inkomstskatt måste därför införas för de fall då försäkringsgivaren åtagit sig att betala skatten eller betala medel till försäkringens innehavare för betalning av avkastningsskatt.

En alternativ lösning kan vara att skapa särskilda möjligheter för den utländske försäkringsgivaren att agera som en skattskyldig på ett liknande sätt som beskrivits ovan beträffande individuellt pensionssparande. Mot bakgrund av de rättsverkningar som är förknippade med betalning av skatt och de frågor som uppkommer i de fall då taxeringen ändras – dvs. i de fall då skatt ska återbetalas eller ytterligare skatt ska betalas in på grund av omprövning eller domstols beslut – bör emellertid skattskyldigheten för avkastningsskatten inte flyttas till den utländska försäkringsgivaren.

En möjlighet att använda medel ur försäkringen för att betala skatten skulle kunna missbrukas om inte beloppets storlek regleras liksom tidpunkten för när medlen betalas ut. Uttag av medel bör därför vara förenat med vissa villkor. För att en försäkringstagare ska kunna ta ut medel ur

försäkringen för att betala skatt föreslås därför att det ska föreligga ett skriftligt avtal där parterna enats om att så ska kunna ske. Avtalet bör kunna avse flera år och kunna infogas i själva försäkringsavtalet. För att undvika att möjligheten till uttag används, t.ex. för tillfälliga lån ur försäkringen under tiden före det att skatten fastställts, förutsätter förslaget att ett uttag ur försäkringen bara kan ske om avkastningsskatten faktiskt har beslutats i samband med årlig taxering. Det maximala belopp som får tas ut motsvarar skattens storlek på den aktuella försäkringen enligt beslut om slutlig skatt. Den skattskyldige måste alltså vänta till dess att beslut om slutlig skatt finns innan medel kan tas ur försäkringen. Den skattskyldige har därefter i vart fall 90 dagar på sig att betala skatten. Även om det finns ett positivt saldo på den skattskyldiges skattekonto ska medel kunna hämtas från försäkringen. Under förutsättning att skatten fastställts till sitt belopp genom ett beslut från Skatteverket kan den skattskyldige således välja om han eller hon vill hämta ut medel från försäkringen eller inte.

Om den slutliga avkastningsskatten skulle komma att ändras så att avkastningsskatt återbetalas till den skattskyldige, t.ex. efter att Skatteverket omprövat sitt beslut, ska beloppet så snart det kan ske och senast inom 14 dagar tillgodoföras försäkringen eller den försäkring som kan ha kommit i den ursprungliga försäkringens ställe. Finns ingen försäkring kvar när återbetalningen sker ska beloppet beskattas som utbetald pension. *Sveriges Försäkringsförbund* har i denna del anfört att även fall av återbetalning av avkastningsskatt på grund av att den skattskyldige medgett avräkning enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt, bör omfattas av 18 a § tredje stycket. Den situation som Försäkringsförbundet beskriver täcks av den föreslagna 18 a § under förutsättning att avtal om betalning av avkastningsskatt finns. För övriga pensionsförsäkringar, som avtal inte tecknats för, kommer en vidarebetalning av den återbetalda skatten ses som en premiebetalning som således t.ex. påverkar avdragsutrymmet. Detta förhållande är naturligt eftersom skatten hela tiden erlagts med beskattade medel och således inte är skattepliktig vid utbetalningen – till skillnad från den skatt som erläggs ur försäkringens medel och som således har erlagts med obeskattade medel. Regeringen kan inte se att det finns tillräckliga skäl att särreglera det senare förhållandet när nu möjlighet har införts att teckna avtal om betalning av avkastningsskatten.

Om ett belopp t.ex. rubricerats som utbetalning för betalning av avkastningsskatt och överförs till innehavaren och detta skett utan att slutligt beslut om årlig taxering och slutlig skatt finns, utgör utbetalningen ett partiellt återköp av försäkringen. Ett sådant återköp strider mot de villkor som ställs för att försäkringen ska anses som pensionsförsäkring varför det blir aktuellt med avskattning av hela försäkringens värde enligt den föreslagna 58 kap. 19 § inkomstkattelagen. Motsvarande förhållande gäller för det fall att det utbetalade beloppet överstiger beloppet enligt beslut om slutlig skatt. Viss försiktighet bör naturligtvis iakttas i det senare fallet, eftersom mindre avvikelser kan förklaras med den omräkning av valuta som kan bli nödvändig. Regeringen föreslår därför att sådana kostnader tillsammans med växlingsavgifter och bankavgifter och eventuella andra sedvanliga kostnader för transaktionen ska

läggas till den slutliga skatten vid beräkning av det maximibelopp som kan tas ur försäkringen.

Den föreslagna möjligheten att betala avkastningsskatt med medel ur försäkringen förutsätter således att den skattskyldige avvaktar med att betala skatten till dess att den slutligt debiterats. Detta kan i sin tur medföra att kostnadsränta enligt 19 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483) ska betalas eller att intäktsräntan blir lägre. Det är inte lämpligt att lägga en sådan begränsning på användningen av det föreslagna avtalet om betalning av avkastningsskatt. Av denna anledning bör den del av den slutliga skatten som avser avkastningsskatt på en utländsk försäkring och som betalas senast den dag då den senast ska betalas enligt grundläggande beslut om årlig taxering (den förfallodag som infaller närmast efter det att 90 dagar har gått från dagen för beslutet) undantas från ränteberäkningen.

Sveriges Försäkringsförmedlares Förening föreslår att livbolag som så önskar ska kunna erbjuda försäkringstagare skattskyldighet och debitering av avkastningsskatt efter samma grunder och på samma sätt som står utländska livbolag till buds. Som redan anförts innefattar detta lagstiftningsärende inte en generell översyn av avkastningsskatten. En ändring av skattskyldigheten till avkastningsskatt måste enligt regeringens uppfattning övervägas i ett större sammanhang. Det skulle därför föra för långt att i detta lagstiftningsärende införa en möjlighet att på frivillig basis ålägga innehavaren av en svensk pensionsförsäkring skattskyldighet för avkastningsskatt.

En skattskyldighet som den som föreslagits i avsnitt 7.5 avseende stiftelseliknande tjänstepensionsavtal ger upphov till samma problemställningar som de som diskuterats ovan avseende utländska pensionsförsäkringar. Uttag ur stiftelsen för att betala avkastningsskatt utgör en gottgörelse från stiftelsen, dvs. utgör en skattepliktig intäkt. Avkastningsskatt är enligt huvudregeln en kostnad som inte får dras av. För företag som redovisar sina pensionsåtaganden enligt tryggandelagen under posten "Avsatt till pensioner" gäller emellertid – eftersom företagen själva är skattskyldiga till avkastningsskatt – att den avkastningsskatt som betalas får dras av som en kostnad i näringsverksamhet (16 kap. 17 § inkomstskattelagen). Avkastningsskatt som betalas i anledning av ett stiftelseliknande tjänstepensionsavtal med ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat inom en annan EES-stat bör behandlas på samma sätt. Av denna anledning föreslås att den rätt till avdrag som lämnas i 16 kap. 17 § inkomstskattelagen utvidgas till att även omfatta avkastningsskatt på värdet av ett tjänstepensionsavtal med stiftelseliknande tjänstepensionsinstitut inom EES.

Förslaget beträffande vad som krävs för att ett uttag för att betala avkastningsskatt inte ska medföra avskattning eller beskattning som pension föranleder att en ny paragraf, 58 kap. 18 a § inkomstskattelagen införs, samt en ändring i 19 kap. 2 § skattebetalningslagen. Förslaget avseende avdrag för avkastningsskatt på värdet av ett tjänstepensionsavtal som kan likställas med en svensk pensionsstiftelse föranleder att ett nytt tredje stycke införs i 16 kap. 17 § inkomstskattelagen.

Regeringens bedömning: Bestämmelsen i 28 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229) om beräkning av avdragsutrymme när arbetsgivaren gör avsättningar till en fondförsäkring och i 58 kap. 15 § samma lag om utbetalningarnas storlek under de fem första åren bör inte ändras.

Promemoriornas förslag: I juni månads promemoria föreslås att begreppet fondförsäkring som förekommer i 28 kap. 10 § och 58 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska definieras enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring (EGT L 345, 19.12.2002, s 1 (Celex 302L0083) och inte enligt försäkringsrörelselagen (1982:713).

Remissinstanserna: *Skatteverket* anför bl.a. följande. Begreppet fondförsäkring föreslås få en särskild betydelse i inkomstskattelagen. Förslaget får dock inte betydelse för svenska försäkringsgivare eftersom 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) gäller för dem. Begreppet fondförsäkring bör enligt *Skatteverket* inte ges en vidare innebörd i inkomstskattelagen än det har enligt försäkringsrörelselagen. *Svenska Bankföreningen* anser att det krävs en ändring av fondförsäkringsbegreppet när pensionsförsäkring kan meddelas inom hela EES. Även *Sveriges Försäkringsförbund* pekar på att det uppstår en omotiverad skillnad i den skattemässiga behandlingen av svenska respektive utländska försäkringar. *Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension* anser likaså att den nya hänvisningen i 58 kap. 15 § inkomstskattelagen leder till en snedvriden konkurrenssituation på den svenska fond- och depåförsäkringsmarknaden. *Sveriges Försäkringsförmedlares Förening* anser att det är riktigt att s.k. depåförsäkringar så långt möjligt likställs med fondförsäkring.

Skälen för regeringens bedömning: Förslaget till ändring av definitionen av fondförsäkring i 28 kap. 10 § och 58 kap. 15 § inkomstskattelagen kommenteras inte särskilt i promemorians allmänmotivering utan endast i författningskommentaren. Motivet till förslagen i juni månads promemoria var att anpassa fondförsäkringsbegreppet till ett nytt etableringskrav som omfattar hela EES. Syftet var att undvika att ge utländska fondförsäkringar en annan behandling genom att avgränsa fondförsäkringsbegreppet till vad som gäller enligt svensk rätt utan att ta hänsyn till de regler som kan gälla i verksamhetslandet.

Såsom flera remissinstanser, bl.a. *Skatteverket* och *Sveriges Försäkringsförbund*, har anfört innebär den föreslagna ändringen att svenska försäkringar där premierna placeras i tillgångar i en s.k. intern fond inte kommer att behandlas på samma sätt som utländska försäkringar där kapitalet placeras i s.k. interna fonder.

Efter remissen av juni månads promemoria har Regeringsrätten i en dom den 3 juli 2007 (mål nr 3647-06) konstaterat att bestämmelsen i 58 kap. 15 § inkomstskattelagen om fondförsäkring inte ska tillämpas på andra försäkringar än de som faller in under paragrafens ordalydelse, dvs. försäkringar som är fondförsäkringar av det slag som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen.

Enligt det konsoliderade livförsäkringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring) definieras en fondförsäkring som en livförsäkring som är anknuten till investeringsfonder. Vad som avses med investeringsfonder definieras inte i direktivet. Finansinspektionen tolkar enligt uppgift direktivet så att med investeringsfonder avses fonder enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder vilket medför att så kallade depåförsäkringar enligt Finansinspektionen inte omfattas av direktivet.

Mot bakgrund av Regeringsrättens avgörande och eftersom det inte är helt klart hur det konsoliderade livförsäkringsdirektivet ska tolkas i detta avseende, bedömer regeringen att frågan om en ändring av begreppet fondförsäkring i 28 kap. 10 § och 58 kap. 15 § inkomstskattelagen behöver beredas ytterligare innan ett förslag kan läggas. I synnerhet eftersom en ensidig ändring i inkomstskattelagen, såsom vissa remissinstanser påpekat, riskerar att leda till negativa konsekvenser ur konkurrenssynpunkt för svenska företag är det väsentligt att frågan blir ordentligt beredd och innefattar en bedömning av om den nationella näringsrättsliga lagstiftningen på området också bör justeras. Det kan tilläggas att det inte innebär att utländska depåförsäkringar inte kan kvalificera som pensionsförsäkringar i Sverige – endast att de måste ha villkor om utbetalning så att de i likhet med svenska liknande produkter klarar utbetalningskraven för traditionella försäkringar.

7.8 Kapitalpension

Regeringens förslag: De särskilda reglerna i avkastningsskattelagen för s.k. kapitalpensionsförsäkringar slopas.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av de få remissinstanser som har yttrat sig i frågan anser att reglerna om kapitalpensionsförsäkringar bör behållas. *Sveriges Försäkringsförbund* anser att kapitalpensionerna utgör ett komplement till övriga pensionsprodukter på marknaden och att det finns ett behov av ett bundet långsiktigt sparande. *Svenska Bankföreningen* framhåller att det finns anledning att gynna kapitalpensionssparande med en skatteförmån i form av den lägre avkastningsskatten och att kapitalpensionerna kompletterar den minskade avdragsrätten för privat pensionssparande.

Skälen för regeringens förslag: Särreglerna för kapitalpensionsförsäkringar infördes till följd av Regeringsrättens dom den 17 september 2004, mål nr 1653-04 (RÅ 2004 ref 84). I domen slog Regeringsrätten fast att när det gäller avkastnings- och förmögenhetsskatt ska en privat livförsäkring som uppfyller alla kvalitativa villkor för pensionsförsäkring utom etableringskravet, om den tecknats i en annan medlemsstat i EU, behandlas som en svensk pensionsförsäkring. Regeringsrätten konstaterade att det innebär en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster att tillämpa olika avkastningsskattesatser för svenska och utländska försäkringar med i övrigt samma villkor. Skattesatsen för avkastningsskatt ska alltså vara 15 procent även för utländska pensionsförsäkringar

meddelade inom EES trots att dessa försäkringar är att anse som kapitalförsäkringar enligt svensk skatterätt. När det gäller förmögenhetsskatteplikten gjordes motsvarande bedömning vilket innebär att en utländsk pensionsförsäkring meddelad inom EES inte ska tas upp som en tillgång vid beräkning av skattepliktig förmögenhet. Särreglerna omfattar även svenska livförsäkringar som uppfyller villkoren för pensionsförsäkring men där avtalsparterna bestämt att försäkringen ska behandlas som en kapitalförsäkring.

De beskrivna anpassningarna av svensk skattelagstiftning till EG-rätten gjordes utifrån förutsättningen att etableringskravet kunde stå kvar oförändrat utan att det stred mot EG-rätten.

När etableringskravet nu föreslås utvidgat till att omfatta hela EES innebär det att det inte kommer att göras någon åtskillnad mellan pensionsförsäkringar beroende på var inom EES de är meddelade. Frågan om vad som är en pensionsförsäkring och vad som är en kapitalförsäkring kommer att avgöras av vilka villkor som gäller för försäkringen och inte av var den är meddelad – förutsatt att det är inom EES. Motivet till att de särskilda reglerna för kapitalpensionsförsäkringar infördes faller därmed.

Härutöver vill regeringen framhålla följande. Pensionssparande är föremål för särskilda regler i beskattningshänseende främst genom att beskattningen av sparandet skjuts upp till dess pensionen betalas ut men också genom att det sparade kapitalet beskattas enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatten är en schabloniserad skatt där avkastningen på kapitalet beräknas med ledning av den genomsnittliga statslåneräntan. Skattesatsen är beroende av om försäkringen är en pensionsförsäkring eller en kapitalförsäkring.

En proposition med förslag om att slopa förmögenhetsskatten har överlämnats till riksdagen (prop. 2007/08:26). Om förmögenhetsskatten slopas är det bara möjligheten att utan avdragsrätt pensionsspara till en lägre avkastningsskatt som återstår av de skäl för att behålla särreglerna för kapitalpensionsförsäkringar som åberopats av remissinstanserna.

Det faktum att pensionssparande är skattemässigt gynnat är kopplat till pensioneringssyftet. Innebörden av pensioneringssyftet är bland annat att beloppsmässigt avgränsa det skattegynnade pensionssparandet till sparande som behövs för pensionsändamål. Om särreglerna för kapitalpensionsförsäkringar behålls kommer det finnas möjlighet att parallellt med avsättningar till pensionsförsäkring göra obegränsade avsättningar till kapitalpensionsförsäkringar och på så sätt dra fördel av den lägre avkastningsskatt som endast är förbehållen försäkringar som uppfyller pensioneringssyftet. En sådan ordning skulle motverka det kvantitativa villkor i form av en beloppsgrens som anger hur stora avdrag som anses förenliga med pensioneringssyftet. Sammanfattningsvis saknas det beaktansvärda skäl för att behålla reglerna för s.k. kapitalpensionsförsäkringar.

Regeringen delar därför bedömningen i februari månads promemoria att särreglerna för kapitalpensionsförsäkringar bör slopas.

Förslaget föranleder en ändring i 9 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel samt en ändring i 11 kap. 8 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Regeringens förslag: Lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK) ändras så att även pensionsutbetalningar från försäkringsgivare i utlandet till personer som är bosatta utomlands blir skattepliktiga. En förutsättning för skatteplikt är att den skattskyldige fått avdrag för avsättningen till försäkringen i Sverige eller att rätten till pensionen tjänats in genom arbete här och förmånen inte beskattats. Skatteplikt enligt SINK införs även för avskattning av pensionsförsäkring och individuellt pensionssparande.

Kontrolluppgifter avseende försäkringen ska lämnas även för begränsat skattskyldiga.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket* pekar på att lagförslaget enligt deras mening kan ge upphov till vissa tillämpningssvårigheter när det gäller beskattning av försäkringsbelopp som faller ut på grund av en pensionsförsäkring som den skattskyldige endast medgett avdrag för under vissa beskattningsår, t.ex. om den skattskyldige inte alla år taxerats i Sverige eller till följd av att avdragsmöjligheten inte kunnat utnyttjas vissa år. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet* har i och för sig inget att invända mot förslaget men pekar på den svaghet de anser ligga i förhållandet mellan de interna reglerna och bestämmelserna i skatteavtalen. *Näringslivets Skattedelegation (NSD)* menar att en proportionering av det svenska skattekravet måste ske i de fall premier betalas både i Sverige och i utlandet och att det inte klart framgår i promemorian.

Skälen för regeringens förslag: Genom förslaget att pensionsförsäkringar kan meddelas av utländska försäkringsgivare inom EES, kommer pensionsutbetalningar i framtiden att ske från utlandet till mottagare i Sverige. Sådana utbetalningar är, liksom utbetalningar från pensionsförsäkringar meddelade i Sverige, skattepliktiga enligt 10 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Alla individer som under tid som de varit bosatta i Sverige gjort avsättningar till en pensionsförsäkring i utlandet eller tjänat i pensionsrätt här genom arbete som tryggats i utlandet, kommer dock inte att vara bosatta här när pensionen betalas ut. För att upprätthålla systematiken i pensionsskattereglerna krävs därför att Sverige även kan beskatta pensionsutbetalningar från utländska försäkringsföretag till individer som tidigare varit bosatta i Sverige. En förutsättning för beskattning i denna situation är dock att individen under sin bosättning i Sverige yrkat och medgivit avdrag för premier till pensionsförsäkringen vid taxeringen eller att han eller hon tjänat in rätten till pension genom arbete här.

Tjänsteinkomster som uppbärs av individer som är begränsat skattskyldiga i Sverige beskattas enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK). De inkomster som är skattepliktiga enligt SINK räknas upp i lagens 5 §. Av denna framgår bl.a. (p. 6 och 7) att belopp som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring är skattepliktigt i sin helhet om utbetalningen sker med anledning av försäkring som meddelats av en i Sverige bedriven försäkringsrörelse. Skatteplikt föreligger också för pension på

grund av tjänstepensionsförsäkring samt för annan pension eller förmån, om förmånen utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen har utövats här. En grundläggande förutsättning för beskattning enligt SINK är alltid att det är fråga om en inkomst som skulle ha beskattats enligt inkomstskattelagen om den tagits emot av en obegränsat skattskyldig (5 § fjärde stycket SINK).

Enligt SINK är det alltså endast pensionsbetalningar med anknytning till Sverige som kan beskattas. När det gäller betalningar från privata pensionsförsäkringar krävs dessutom att försäkringen meddelats i en här i riket bedriven försäkringsrörelse. När det gäller tjänstepensionsförsäkringar finns ingen sådan begränsning. I stället villkoras skatteplikten av att pensionsförmånen utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här.

Med ett utvidgat etableringskrav uppkommer behovet av att också kunna beskatta pensionsutbetalningar från utländska pensionsförsäkringar, privata såväl som tjänstepensionsförsäkringar. Ett krav för beskattning är givetvis fortfarande att försäkringen har en anknytning till Sverige. En sådan anknytning bör lämpligen – för att systematiken i pensionsbeskattningen ska upprätthållas – vara att skatteförmåner erhållits när premien betalats, dvs. att inbetalning av premier dragits av vid taxeringen här och att, när det gäller tjänstepensionsförsäkringar, förmånen tjänats in genom arbete här.

För att upprätthålla pensioneringssyftet bör beskattning enligt SINK även komma i fråga t.ex. i de fall en försäkringstagare genom att ändra villkoren i ett försäkringsavtal bryter mot villkoren i inkomstskattelagen så att förutsättningar för avskattning föreligger. En förutsättning för avskattning i en situation där den enskilde inte är obegränsat skattskyldig i Sverige är naturligtvis att premier för den försäkring som ska skattas av har dragits av i Sverige. I de fall premier dragits av både under bosättning här och under bosättning utomlands får som *Skatteverket* och *NSD* påpekat en proportionering ske av det belopp som ska skattas av.

Enligt nuvarande regler är sådan avskattning av individuellt pensionssparande som avses i 58 kap. 33 § inkomstskattelagen (1999:1229) inte skattepliktig inkomst enligt SINK. Av likformighetsskäl bör även en sådan skattskyldighet införas.

Den information som behövs för att kunna kontrollera skattekrediten med avseende på försäkringstagare, försäkrade och eventuella förmånstagare som är bosatta i Sverige är minst lika aktuell med avseende på personer som är begränsat skattskyldiga. Regeringen föreslår därför att de nya kontrolluppgifter som föreslås i avsnitten 7.3 och 7.4 om överföring av värde i pensionsförsäkring, överlåtelse eller överföring av pensionsförsäkring och omständigheter som kan medföra avskattning, också ska lämnas för begränsat skattskyldiga. Kontrolluppgifternas innehåll och tidpunkt för lämnandet av kontrolluppgifterna framgår av nyss nämnda avsnitt.

Förslaget föranleder ändringar i 5 § 6 och 7 SINK och att det införs en ny punkt 6 a i samma lagrum. Vidare föranleder förslaget följändringar med avseende på definitionen av kapitalförsäkring i 58 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen och med avseende på kontrolluppgiftsskyldighet i 12 kap. 2 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

8 Övergångsfrågor

8.1 Inkomstskattelagen

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007.

Nuvarande villkor för pensionsförsäkring föreslås fortsätta att gälla för försäkringsavtal som ingåtts senast dagen för offentliggörande av förslagen till nya skatteregler för pensionsförsäkring i februari månads promemoria, dvs. senast den 1 februari 2007 (gamla avtal).

När ett gammalt försäkringsavtal överläts eller överförs från en försäkringsgivare till en annan försäkringsgivare eller från en verksamhetsgren till en annan verksamhetsgren hos samma försäkringsgivare, ska försäkringen vid tillämpning av de nya reglerna anses som tecknad på dagen för överlåtelsen eller överföringen.

Motsvarande regler gäller för avtal om tjänstepension med ett tjänstepensionsinstitut som likställs med pensionsstiftelse och för avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring.

För försäkringsavtal som ingås efter den 1 februari 2007 (nya avtal) ska det nya villkoret om kontrolluppgiftslämnande införas i avtalet senast den 31 maj 2008.

Om en försäkring ska avskattas efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008 ska uppräkningsfaktorn 1,2 användas i stället för uppräkningsfaktorn 1,8.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Endast *Sveriges Försäkringsförbund* har yttrat sig särskilt i frågan om de generella övergångsbestämmelserna till inkomstskattelagen (1999:1229). Försäkringsförbundet anför att den föreslagna punkten 1 är oklar och ifrågasätter om inte varje civilrättslig ändring av ett försäkringsavtal som innebär att ett nytt avtal ska anses ingånget också får den skatterättsliga konsekvensen att de nya reglerna i inkomstskattelagen ska tillämpas, inklusive avskattningsregeln.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av ett nytt etableringskrav innebär att det också införs nya regler som syftar till att öka möjligheten att kontrollera pensionskapitalet. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 2006/07:47, Meddelande om kommande ändringar av skattereglerna för pensionsförsäkring) aviserat kommande förslag till ändrade skatteregler för pensionsförsäkring. Samma dag remitterades februari månads promemoria. Regeringen befarade att det fanns en uppenbar risk för att de nuvarande reglerna skulle användas för omfattande skatteplanering när förslaget till nya regler blev offentligt. Av denna anledning aviserades bland annat att möjligheten att föra över kapital mellan pensionsförsäkringar utan skattekonsekvenser skulle slopas för gamla försäkringar, dvs. försäkringar som meddelats senast dagen för överlämnandet av skrivelsen till riksdagen den 1 februari 2007. Regeringen bedömde således mot bakgrund av det stora skattebortfall som riskerades, att det fanns särskilda skäl för att med stöd av

undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen tillämpa det kommande förslagen retroaktivt från och med den 2 februari 2007.

Regeringen gör idag samma bedömning som gjordes i skrivelsen. Av denna anledning föreslås som huvudregel i övergångsbestämmelserna till ändringarna i inkomstskattelagen att de nya reglerna ska tillämpas på avtal som ingås från och med den 2 februari 2007. För försäkringsavtal som ingåtts före detta datum ska äldre bestämmelser fortfarande gälla. Skälet till detta är främst att det är regeringens uppfattning att det inte finns anledning att kräva att samtliga gamla avtal ska behöva skrivas om i anledning av utvidgningen av etableringskravet utan att någon åtgärd vidtagits med avtalet i övrigt. För försäkringar som tecknats den 2 februari 2007 eller senare gäller de nya reglerna. Eftersom det nya villkoret i 58 kap. 16 a § inkomstskattelagen (1999:1229), liksom åtagandet med avseende på utländska försäkringsgivare inom EES i samma lagrum, ges i lag först i samband med lagens ikraftträdande föreslås att sådana försäkringar ska anses uppfylla villkoren om det nya villkoret förts in i försäkringsavtalet, respektive åtagandet getts in till Skatteverket, senast vid utgången av maj månad år 2008.

Så snart parterna företar en handling som föranleder att avtalet förändras ska de nya reglerna tillämpas på avtalet. Med att avtalet förändras avses att villkor ändras så att avtalet civilrättsligt anses utgöra ett nytt avtal. Det är regeringens bedömning att det inte är lämpligt att, som *Sveriges Försäkringsförbund* föreslår, införa en skatterättslig definition avseende när ett nytt avtal ska anses ingånget utan den frågan bör avgöras utifrån allmänna avtalsrättsliga principer. Det kan som förbundet anför medföra att även andra ändringar än sådana som har skattemässig betydelse leder till att de nya reglerna blir tillämpliga. De nya villkoren för pensionsförsäkring torde emellertid vara representerade i de standardavtal som den som utfärdar försäkring använder sig av, varför införande av de nya villkoren inte torde innebära en alltför betungande administration för pensionsinstitutet.

Att överföring av hela försäkringens värde på sätt anges i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen innebär att ett nytt avtal föreligger torde vara självklart. I övergångsbestämmelserna anges således att även vid överföring av värdet i ett försäkringsavtal som ingåtts senast den 1 februari 2007 ska den mottagande försäkringen uppfylla de nya villkoren för pensionsförsäkring. Förslaget till övergångsbestämmelser innebär emellertid också att ett gäldenärsbyte i ett avtal ska få samma konsekvenser, dvs. att de nya reglerna ska tillämpas på ett avtal som varit föremål för en överföring eller överlåtelse av avtalet. Vid överföring/överlåtelse av pensionsförsäkringsavtal gäller således de nya reglerna för avtalet efter överlåtelsen, vilket bland annat innebär att avtalsvillkoren måste kompletteras. Skälet till dessa övergångsbestämmelser är att se till att det nya villkoret om kontrolluppgiftslämnande blir tillämpligt på alla nya försäkringar och alla situationer då en ny försäkringsgivare tar över ansvaret för avtalet oavsett hur försäkringen eller dess värde skapats. Det ska således inte bara vara möjligt att följa försäkringens kapital utan också försäkringsavtalet självt oavsett slaget av transaktion.

Av likformighetsskäl bör övergångsbestämmelserna för avtal om tjänstepension som likställs med en pensionsstiftelse som avses i lagen

(1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. och för avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring utformas på motsvarande sätt.

8.2 Flyttstoppet m.m.

Regeringens förslag: Möjligheten att överföra hela värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring enligt 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen återinförs från och med den 1 maj 2008 för försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007 (gamla avtal).

Vid en sådan överföring ska det mottagande avtalet uppfylla de nya villkoren för pensionsförsäkring, inklusive villkoret om kontrolluppgiftslämnande, för att överföringen ska kunna genomföras utan skattekonsekvenser.

Överlåtelse av ett gammalt pensionsförsäkringsavtal till en försäkringsgivare utanför Sverige men inom EES, liksom överföring av en försäkring till en del av samme försäkringsgivares verksamhet som etablerats utanför Sverige men inom EES, kan göras utan skattekonsekvenser först från den 1 januari 2009.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser har yttrat sig angående det s.k. flyttstoppet och flertalet anser att det är mycket angeläget att möjligheten att överföra värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring återinförs för pensionsförsäkringar tecknade före den 2 februari 2007. Några remissinstanser pekar på vikten för konsumentskyddet av möjligheten att överföra kapitalet. Arbetsmarknadens parter pekar på att kollektivavtalen ofta innehåller en rätt att överföra kapitalet och att denna rätt för närvarande inte kan utnyttjas. *Svenskt Näringsliv*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* anmodar i en gemensam skrivelse regeringen att snarast ändra förslaget i skrivelsen till riksdagen så att flytträtten i de avtalsförsäkringar som de ansvarar för kan bibehållas.

Skatteverket avstyrker att nya bestämmelser om beståndsöverlåtelser och motsvarande överföring av försäkringar till andra EES-länder ska avse även försäkringar tecknade före den 2 februari 2007. Skatteverket anser vidare att flyttstoppet bör kvarstå i avvaktan på att tillräcklig erfarenhet vunnits av de nya regler som föreslås i syfte att skapa en ökad kontroll. Enligt Skatteverket bör således de äldre försäkringarna, dvs. de som är tecknade före den 2 februari 2007, endast få flyttas eller överlåtas enligt äldre regler.

Skälen för regeringens förslag: Förbudet mot överföring av värdet i gamla försäkringar motiveras av att regeringen i skrivelsen till riksdagen den 1 februari 2007 såg en risk för skatteplanering över gränserna genom att värdet av gamla försäkringar fördes över till nya försäkringar redan innan de nu föreslagna reglerna för kontrolluppgift, avskattnings m.m. kommit på plats. Regeringen gör ingen annan bedömning idag och

föreslår därför en övergångsbestämmelse som innebär att bestämmelsen i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229) om överföring av hela pensionsförsäkringens värde till en ny pensionsförsäkring inte får tillämpas under tiden mellan skrivelsen till riksdagen och de nya reglernas ikraftträdande, om den försäkring från vilken värdet förs är tecknad den 1 februari 2007 eller tidigare. Från och med den 1 maj 2008 ska värdet i såväl gamla som nya försäkringar således kunna överföras till en ny pensionsförsäkring. *Skatteverket* avstyrker att de nya bestämmelserna ska avse gamla försäkringar och att flyttstoppet upphör vid de nya reglernas ikraftträdande bl.a. med motiveringen att regeringen bör avvakta att tillräcklig erfarenhet vunnits av de nya regler som föreslås i syfte att skapa en ökad kontroll.

Även om en prövotid naturligtvis hade varit att föredra, gör regeringen bedömningen att det är mycket angeläget att flyttstoppet kan hävas, bl.a. för att undvika att reglerna ska riskera att strida mot EG-rätten. De domar med avseende på beskattning av pensioner som EG-domstolen meddelat under 2007 och då i synnerhet den s.k. Belgiendomen visar tydligt att när en medlemsstat upprätthåller regler som försvårar för en person att flytta sitt pensionskapital till en försäkringsgivare i en annan medlemsstat, anses dessa regler bl.a. utgöra en begränsning i den fria rörligheten för arbetstagare.

Under beredning av förslagen har *Skatteverket* framfört att de inte har möjlighet att skapa den administration som krävs för att hantera bl.a. överföring av ett större antal avtal i ett sammanhang före förslagens ikraftträdande. De har därvid särskilt pekat på att förslagen möjliggör överföringar av hela verksamheter till t.ex. utländska försäkringsgivare vilket kan föranleda en avsevärd mängd kontrolluppgifter. Regeringen har förståelse för verkets synpunkter och föreslår därför att överlåtelser och överföringar av äldre avtal till utländska försäkringsgivare ska kunna göras utan beskattningsekvenser först från den 1 januari 2009. Ett sådant förskjutande av ikraftträdandet i förhållande till juni månads promemorias förslag motiveras i sin helhet av att det inte är möjligt för den tillämpande myndigheten att i tid till den 1 maj 2008 skapa rutiner för att hantera en större anstormning av avtal – något som det typiskt sett är fråga om när hela eller en del av ett försäkringsbestånd överläts eller överförs. Att de nya reglerna går att tillämpa på ett tillfredsställande sätt är avgörande för att skyddet för symmetrin i reglerna bibehålls, dvs. att pensionskapital för vilka skattefördelar erhållits också blir föremål för beskattning när de betalas ut.

8.3 Avkastningsskatt

Regeringens förslag: Nya premiebetalningar som görs för en befintlig kapitalpensionsförsäkring ska i vissa fall innebära att ett separat skatteunderlag för avkastningsskatt ska beräknas på vilket de nya bestämmelserna ska tillämpas.

Promemoriornas förslag: Överensstämmer i sak med regeringens men hade en annan redaktionell utformning.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i denna del men såväl *Skatteverket* som *Sveriges Försäkringsförbund* framför synpunkten att punkten tre av övergångsbestämmelsen till lagen om ändring i avkastningsskattelagen (1990:661) är otydlig.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med bestämmelsen, som reglerar avkastningsskatten på s.k. kapitalpensionsförsäkringar, är att klargöra att endast den premie som överstiger vad som godtas enligt punkten två i övergångsbestämmelserna ska bli föremål för den nya avkastningsskattesatsen. Avsikten med promemorians förslag var inte att föreskriva att ett nytt avtal ska tecknas. Det bör enligt regeringens mening vara tillräckligt om de två slagen av försäkringskapital – kapitalpensionsförsäkring enligt gamla regler och kapitalförsäkring enligt nya regler – särskiljs inom ramen för det befintliga avtalet. Det innebär också att ett separat skatteunderlag ska beräknas för det kapital som är hänförligt till den premie som föranleder att de nya bestämmelserna blir tillämpliga på försäkringsavtalet. I förtydligande syfte har bestämmelsen formulerats om.

Övriga bestämmelser träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts efter den 2 februari 2007. I likhet med vad som gäller enligt inkomstskattelagen (1999:1229) ska en försäkring som överlåts till en annan försäkringsgivare eller till en annan enhet hos den ursprungliga försäkringsgivaren anses som en nytecknad försäkring vid tillämpning av avkastningsskattelagen. Försäkringen anses ur skattesympunkt tecknad den dag då överlåtelsen fullbordats.

9 Offentligfinansiella effekter m.m.

Regeringens förslag syftar till att tillgodose EG-rätten så långt det är möjligt på grund av EG-domstolens domar i Danmarksmålet och Belgienmålet samtidigt som förslagen ska upprätthålla den svenska inkomstbeskattningen av utfallande pensioner och beskattningen av pensionskapitalet genom avkastningsskatten.

I Belgienmålet uttalar domstolen även att det strider mot EG-rätten att inte medge flytt av pensionskapital till utlandet om flytt medges inom det egna landet. Även bestämmelserna om överföring av pensionskapital syftar till att upprätthålla den svenska beskattningen. Enligt regeringens bedömning medför de föreslagna bestämmelserna ett tillfredsställande skydd för de svenska skatteanspråken och anses därför inte medföra någon offentligfinansiell effekt.

Förslagen kommer att medföra kostnader för Skatteverket. Uppbyggnad av ett datasystem för hantering av kontrolluppgifter samt lagring beräknas kosta ca. 30 miljoner kronor i engångskostnad och därefter 2–3 miljoner kronor årligen för drift. Kostnaderna för att bygga upp kontrollen och resurser för att möjliggöra denna beräknas uppgå till 2–3 miljoner kronor per år. Slutligen tillkommer en initial kostnad för information, både inom Skatteverket och mot de skattskyldiga, som beräknas kosta 4,5–5 miljoner kronor årligen. Skatteverkets merkostnader för detta får dock hanteras inom befintliga anslagsramar.

Förslagen bedöms inte ge upphov till merkostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

10 Författningskommentarer

10.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

10 kap.

3 §

Ändringen i *fjärde punkten* är en följd av att en ny avskattningsregel införs i 58 kap. 19 a §.

12 kap.

34 §

Ändringen är en konsekvens av införandet av de nya 16 a och 16 b §§.

16 kap.

17 §

I ett nytt *tredje stycke* införs avdragsrätt för avkastningsskatt på värdet av ett avtal om tjänstepension som meddelas av ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som jämföras med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Att avdragsrätten endast avser avkastningsskatt som är hänförlig till avtal med tjänstepensionsinstitut som är etablerade inom EES följer av den föreslagna definitionen av utländska tjänstepensionsinstitut i 39 kap. 13 a §.

Fjärde stycket motsvarar det tidigare tredje stycket.

28 kap.

3 §

Den *fjärde strecksatsen* ändras till följd av att etableringskravet slopas inom EES. Ändringen innebär att en överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som likställs med en sådan pensionsstiftelse som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. kan ske med avdragsrätt även till ett institut som saknar fast driftställe i Sverige. Vad som avses med ett utländskt tjänstepensionsinstitut och att detta ska vara etablerat inom EES framgår av 39 kap. 13 a §.

39 kap.

13 a §

Definitionen av utländska tjänstepensionsinstitut ändras med anledning av det ändrade etableringskravet. Genom det s.k. tjänstepensionsdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut införs en gemensam EG-rättslig reglering av sådana institut som inrättas utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepension. Med tjänstepensionsinstitut avses i direktivet sådana institut som inte redan är EU-harmoniserade och som förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner. De svenska institut som faller under direktivets tillämpnings-

område är understödsföreningar som meddelar försäkring avseende tjänstepension, s.k. tjänstepensionskassor, samt pensionsstiftelser.

58 kap.

1 a §

Ändringen i *punkten 1* är en konsekvens av att etableringskravet utvidgas till att omfatta EES-området. I det nya *andra stycket* anges att begreppet ”utländskt tjänstepensionsinstitut” definieras i 39 kap. 13 a §.

2 §

I ett nytt *tredje stycke* anges att en pensionsförsäkring som skattats av enligt 58 kap. 19 och 19 a § ska anses som en kapitalförsäkring. Av sista ledet framgår att även pensionsförsäkringar där avskattning skett med stöd av lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta omfattas av bestämmelsen.

En pensionsförsäkring kan inte ändras till att bli en kapitalförsäkring utan att en avskattning av kapitalet sker. Utbetalningar från en pensionsförsäkring är således alltid skattepliktiga som inkomst av tjänst vilket följer av 11 kap. 1 §. Det innebär att så länge ett beslut om avskattning inte fattats behandlas försäkringen som en pensionsförsäkring även om den inte uppfyller villkoren för sådana försäkringar. Om t.ex. villkoren ändras så att försäkringstagaren kan börja lyfta medel ur försäkringen innan han eller hon fyllt 55 år innebär det en villkorsändring som föranleder avskattning. Om villkorsändringen inte kommer till Skatteverkets kännedom och eftertaxeringsfristen löper ut innan pensionen börjar betalas ut kan avskattning inte ske men det utfallande beloppet beskattas enligt vanliga regler. På samma sätt kan en engångsutbetalning av värdet i en försäkring som inträffar när det gått mer än fem år efter utgången av det taxeringsår då utbetalningsvillkoret ändrades beskattas som utbetalning från en pensionsförsäkring även om avskattning inte skett.

Det går inte heller att genom t.ex. en ny villkorsändring läka det förhållande som förorsakat avskattningen. Har grund för avskattning uppkommit ska försäkringen oavsett eventuella nya villkor behandlas som en kapitalförsäkring.

4 §

Paragrafen innehåller det nya etableringskravet.

Som en förutsättning för att en personförsäkring ska betraktas som en pensionsförsäkring ska gälla att försäkringen ska ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av ett försäkringsföretag som avses i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring (det konsoliderade livförsäkringsdirektivet). Genom hänvisningen till livförsäkringsdirektivet krävs att försäkringsföretaget är auktoriserat i sitt hemland för att det ska kunna meddela en pensionsförsäkring i Sverige vilket även kvalificerar för tillämpning av skattereglerna för pensionsförsäkring.

5 §

Ändringen i *första stycket* innebär att utländska livförsäkringar även om de inte uppfyller kraven för pensionsförsäkring enligt 4, 6 och 8–16 b §§ kan anses som pensionsförsäkring. Syftet med ändringen är att avgränsa tillämpningsområdet för paragrafen till andra försäkringar än sådana som klassificeras som pensionsförsäkring på grund av att de uppfyller villkoren för pensionsförsäkring i 58 kap. Hänvisningen till 7 § har utmönstrats då den saknar betydelse för bedömningen av om de försäkringar som omfattas av bestämmelsen ska anses som pensionsförsäkringar.

16 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt till följd av införandet av 16 a och 16 b §§.

16 a §

Paragrafen är ny.

I paragrafens *första stycke* föreskrivs att ett avtal om pensionsförsäkring måste innehålla ett villkor om att försäkringsgivaren åtar sig att lämna vissa kontrolluppgifter enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter (LSK). Saknas detta villkor är försäkringen inte att betrakta som en pensionsförsäkring. De kontrolluppgifter som ska lämnas är uppgift om betalda premier och gjorda inbetalningar (11 kap. 7 § LSK), värdet av försäkringen (11 kap. 8 och 8 a §§ LSK), utgiven ersättning (6 kap. 1 och 6 §§ LSK), och de nu föreslagna kontrolluppgifterna för överlåtelse eller överföring av försäkringens värde eller av försäkringsavtalet och om omständigheter som föranleder avskattning enligt 11 kap. 7 a – 7 e §§ LSK. Av 12 kap. 2 § LSK framgår att dessa kontrolluppgifter ska lämnas även för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga. Tidpunkten för avlämnande av uppgifterna framgår av 14 kap. 1 § LSK.

För försäkringsgivare som driver verksamhet från ett utländskt fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anges i det nya *andra stycket* ytterligare ett krav för att villkoret om kontrolluppgiftslämnande ska vara uppfyllt för försäkringen. Detta krav innebär att försäkringsgivaren ska ge in ett skriftligt åtagande till Skatteverket att lämna kontrolluppgifter enligt *andra stycket*. Eftersom åtagandet är ett villkor för att försäkringen ska anses som pensionsförsäkring ska åtagandet lämnas för varje pensionsförsäkring i samband med att avtalet ingås. Om ett åtagande inte getts in till Skatteverket uppfyller försäkringen inte villkoren för pensionsförsäkring och klassificeras då som en kapitalförsäkring. En bestämmelse om innehållet i åtagandet finns i 13 kap. 2 § LSK.

I det nya *tredje stycket* anges två situationer när ett nytt åtagande ska lämnas till följd av att ett försäkringsavtal överläts eller överförs. Den första situationen avser det fall att en utländskt försäkringsgivare inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till följd av överlåtelse av ett försäkringsavtal träder in som försäkringsgivare i avtalet. Den andra situationen avser det fall att en försäkringsgivare för över försäkringsavtal från en del av sin verksamhet till en annan, antingen från Sverige till ett annat EES-land eller mellan två utländska EES-länder. I dessa båda fall ska nya åtaganden lämnas av den nya försäkringsgivaren

respektive av den nya verksamhetsgrenen eller filialen som tar över avtalen.

16 b §

Paragrafen, som motsvarar andra stycket i nuvarande 16 §, har redigerats med anledning av införandet av 16 a §.

18 a §

Paragrafen är ny.

I paragrafens *första stycke* införs en möjlighet för en innehavare av en utländsk livförsäkring att avtala med försäkringsgivaren att denne för försäkringstagarens räkning ska betala den avkastningsskatt som belöper på försäkringen genom att ta medel ur försäkringen. Avtalet är en av förutsättningarna för att uttag ur försäkringen för att betala avkastningsskatten inte ska ses som ett förfogande som medför beskattningskonsekvenser.

Ett avtal om betalning av avkastningsskatt kan bara tecknas med en försäkringsgivare som åtagit sig att gentemot Skatteverket lämna kontrolluppgift på sätt som anges i den föreslagna nya 58 kap. 16 a §.

Andra stycket ger kompletterande förutsättningar för att betalningen inte ska anses strida mot bestämmelserna i kapitlet och inte heller anses som skattepliktig pension. För att betalningen inte ska medföra skattekonsekvenser krävs att betalningen sker först sedan underlag för avkastningsskatten fastställts i beslut om årlig taxering. Det belopp som då tas ur försäkringen får inte heller överstiga det skattebelopp avseende avkastningsskatt som fastställts enligt beslut om slutlig skatt med tillägg för normala bankkostnader och andra sedvanliga kostnader i anledning av överföringen.

I *tredje stycket* regleras vad som ska ske med eventuella återbetalningar av skatt. Stycket har utformats med mönster från motsvarande regler för återbetalning av skatt på individuellt pensionssparande i 10 § fjärde stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

I paragrafens *fjärde stycke* klargörs att reglerna också ska tillämpas på sådana tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring.

19 §

I 19 § finns en avskattningsregel som avser att träffa överlåtelse av försäkringsavtal till försäkringsgivare eller verksamhetsgrenar som inte kan meddela pensionsförsäkring. Den nuvarande lydelsen föreslås i denna del lämnas oförändrad och träffar bland annat överlåtelser till tredje land.

I en ny mening i *andra stycket* anges hur inkomsten vid avskattning ska beräknas. Den i 19 a § föreskrivna uppräknningen av beskattningsunderlaget ska gälla även för avskattning enligt 19 §.

I *tredje stycket* anges i förtydligande syfte att bestämmelserna i paragrafen även är tillämpliga på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring.

19 a §

Den föreslagna utformningen av 19 a § kompletterar avskattningsregeln i 19 § och omfattar förfoganden över försäkringen i strid mot de kvalita-

tiva villkoren för pensionsförsäkring och villkorsändringar som innebär att de kvalitativa villkoren inte längre är uppfyllda. Förfoganden av denna typ ska enligt försäkringsavtalslagen (2005:104) vara utan verkan. Att de ändå utlöser avskattning framgår av paragrafens första mening. Avskattning ska också ske om kontrolluppgifter som avses i 16 a § inte lämnas.

Av 19 § framgår att med avskattning avses att det kapital som är hänförligt till försäkringen ska tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den försäkrade ska beskattas eller, i förekommande fall, den försäkrades efterlevande.

I paragrafens *första stycke* beskrivs närmare i vilka situationer som avskattning ska ske, nämligen om försäkringsavtalet ändras, om parterna på annat sätt förfogar över försäkringen så att den inte längre uppfyller villkoren i 58 kap. eller om kontrolluppgift inte lämnas.

I *andra stycket* regleras när beskattningstidpunkten inträder. Av *andra stycket* framgår också hur den skattepliktiga inkomsten vid avskattning ska beräknas.

Paragrafens *tredje stycke* öppnar en möjlighet för en försäkringstagare eller förmånstagare att läka den avskattningsgrund som uppstår om försäkringsgivaren under ett enstaka år underlåter att lämna en sådan kontrolluppgift som ska lämnas senast den 31 januari året efter beskattningsåret, dvs. uppgift om betalda premier och gjorda inbetalningar, värdet av försäkringen och utgiven ersättning. Möjligheten till läkning står således inte öppen när det gäller de kontrolluppgifter som ska lämnas senast 14 dagar efter den omständighet som föranleder att uppgiftsskyldigheten inträffat, dvs. kontrolluppgift med anledning av s.k. flytt av försäkringen, överlåtelse eller överföring av försäkringsavtalet samt kontrolluppgift avseende omständighet som föranleder avskattning (jfr 14 kap. 1 § andra stycket LSK). En förutsättning för att avskattning ska underlåtas är att den skattskyldige lämnar den information som skulle ha lämnats av försäkringsgivaren och att detta sker i form av uppgifter som utgivits av försäkringsgivare, t.ex. årsbesked eller liknande. Avsikten med bestämmelsen är att lämna försäkringens innehavare eller förmånstagare en möjlighet att undvika avskattning om försäkringsgivaren brister i sitt åtagande gentemot Skatteverket.

När det gäller innebörden av uttrycket ”enstaka år” får nedanstående exempel illustrera hur uttrycket bör förstås.

Om en försäkringsgivare år 1 lämnar kontrolluppgift enligt bestämmelserna i LSK men underlåter att göra det år 2 föreligger grund för avskattning år 2. Försäkringstagaren eller den försäkrade har då möjlighet att läka den omständighet som utgör grund för avskattning genom att själv lämna in de uppgifter som skulle ha framgått av kontrolluppgiften, t.ex. uppgift om betalda premier eller försäkringens värde som de erhållit från försäkringsgivaren. Om försäkringsgivaren därefter underlåter att ge in kontrolluppgift även år 3 är det inte fråga om något enstaka tillfälle även det året. Försäkringstagaren kan då inte läka grunden för avskattning genom att själv lämna in uppgifter. Om kontrolluppgifter däremot efter år 2 lämnas enligt bestämmelserna i LSK under flera år, men att det efter t.ex. 5-6 år inte kommer in kontrolluppgifter ska den enskilde åter kunna avhjälpa bristen genom att själv lämna motsvarande uppgifter.

Avskattning äger rum i och med att ett beskattningsbeslut fattats. Av 2 § tredje stycket följer att efter det att kapitalet som är hänförligt till försäkringen avskattats behandlas försäkringen skattemässigt som en kapitalförsäkring. I andra stycket i 19 a § anges när beskattningstidpunkten för avskattning inträder. Det är således från detta datum som försäkringen ska betraktas som en kapitalförsäkring.

En avskattningsregel för avtal om tjänstepension som kan jämföras med försäkring infördes den 1 januari 2006 (prop. 2005/06:22, rskr. 2005/06:114, SFS 2005:1170). Denna bestämmelse som finns i 19 a § i dess nuvarande lydelse har redigerats i förtydligande syfte och placerats i paragrafens nya *fjärde stycke*.

29 §

I samband med genomförandet av två EU-direktiv¹ utmönstras begreppet fondpapper ur den lagstiftning som reglerar värdepappersrörelse, börsverksamhet och investeringsfonder.

I lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande som reglerar pensionssparrörelse, behålls dock begreppet fondpapper. Genom lagen 2007:539 har den definition av fondpapper som tidigare återfanns i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument flyttats till i 2 § 8 nämnda lag.

Paragrafen har därför kompletterats med en hänvisning till definitionen av fondpapper i lagen om individuellt pensionssparande. Ändringen medför inte någon ändring i förhållande till tidigare när det gäller innebörden av uttrycket fondpapper.

Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2008 (*punkt ett*).

De nya bestämmelserna ska enligt *punkt två* tillämpas från och med den 2 februari 2007 för försäkringsavtal som ingåtts från och med samma dag (nya försäkringar). Bestämmelserna om åtagande i 16 a § andra och tredje styckena tillämpas dock först från och med ikraftträdandet.

För försäkringsavtal som ingåtts före detta datum (gamla pensionsförsäkringsavtal) ska enligt *punkt tre* äldre bestämmelser fortsätta att gälla. Det innebär att gamla pensionsförsäkringsavtal ska vara meddelade i en försäkringsrörelse som bedrivs från en etablering i Sverige för att skattemässigt anses som pensionsförsäkring. Avtalen måste vidare innehålla de villkor som anges i 58 kap. 16 § i dess äldre lydelse. Gamla försäkringar behöver emellertid inte innehålla ett villkor om kontrolluppgiftslämnande för att de ska anses som pensionsförsäkring. Bland de gamla försäkringsavtalen finns också de s.k. kapitalpensionsförsäkrings-

¹ Europaparlamentet och Europeiska unionens råds direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 114, 27.4.2006, s 60 (Celex 32006L0031)) och kommissionens direktiv 2007/16/EG om genomförande av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), när det gäller förtydligande av vissa definitioner.

avtalen. Dessa avtal är skattemässigt kapitalförsäkringar vilket innebär att avdrag inte medges för premier till sådana försäkringar och att utfallande belopp är skattefria. Eftersom äldre bestämmelser ska gälla för dessa avtal behåller de naturligtvis sin karaktär av kapitalförsäkring.

Av andra meningen i *punkt tre* framgår att äldre regler endast ska tillämpas så länge det gamla avtalet består. Om värdet i avtalet förs över till en ny pensionsförsäkring eller om själva försäkringsavtalet genom överföring eller överlåtelse förs över till en annan del av försäkringsgivarens verksamhet eller till en ny försäkringsgivare blir de nya reglerna tillämpliga, vilket framgår av punkterna 4, 5 och 8..

I *fjärde* punkten regleras det s.k. flyttstoppet. Bestämmelsen innebär att 58 kap. 18 § tredje stycket, andra och tredje meningen, om överföring av hela pensionsförsäkringens värde till en annan pensionsförsäkring, under perioden den 2 februari 2007 till och med den 30 april 2008, inte ska tillämpas för gamla försäkringsavtal.

Vid överlåtelse av ett gammalt försäkringsavtal till en ny försäkringsgivare eller en överföring av ett sådant avtal från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan efter den 31 december 2008 ska enligt *femte punkten* de nya bestämmelserna tillämpas på avtalet under förutsättning att den som tar över avtalet meddelar pensionsförsäkring. Det nya reglerna blir tillämpliga genom att avtalet betraktas som ett nytt avtal från den tidpunkt när ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren eller när försäkringen förs över. Före den 1 januari 2009 kan ett försäkringsavtal på grund av 58 kap. 4 § i dess äldre lydelse bara överlåtas eller föras över utan skattekonsekvenser inom Sverige. Genomförs en överlåtelse till en försäkringsgivare som är etablerad i en annan EES-stat innan dess ska avskattning utan uppräkningsfaktor ske enligt äldre regler.

När det gäller det nya obligatoriska villkoret för pensionsförsäkring om kontrolluppgiftslämnande införs en särskild övergångsregel i *sjätte punkten* vilken innebär att nya försäkringar ska anses uppfylla det nya villkoret om kontrolluppgiftslämnande i 58 kap. 16 a § om det senast den 31 maj 2008 har förts in i avtalet. I *sjätte punkten andra meningen* anges också att en utländsk försäkringsgivare som ingått avtal om pensionsförsäkring efter den 1 februari 2007, dessutom senast den 31 maj 2008 ska lämna ett sådant åtagande som avses i 58 kap. 16 a § andra stycket.

Den nya uppräkningsfaktorn som föreslås i 19 a § är högre än den som aviserades i skrivelsen till riksdagen. Av denna anledning föreslås i *sjunde punkten* att uppräkningsfaktorn 1,2 ska gälla under tiden den 2 februari 2007 till och med dagen före ikraftträdandet. I *åttonde punkten* anges att inkomst till följd av avskattning vid sådana överlåtelser eller överföringar som avses i 19 § ska beräknas enligt 19 § i dess äldre lydelse om transaktionerna sker efter den 1 februari 2007 men före den 1 maj 2008. Vid avskattning enligt 19 § som sker för tiden därefter ska inkomsten beräknas enligt 19 § i dess nya lydelse.

I *åttonde punkten* anges att övergångsbestämmelserna om försäkringsavtal i tillämpliga delar också gäller för avtal om tjänstepension.

10.2 Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

1 kap.

1 §

Ändringen är en konsekvens av den nya punkten 9 i 2 § första stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

2 §

Paragrafen innehåller skattskyldighetsbestämmelser.

Genom ändringar i *första stycket 7 och 8* införs skattskyldighet till avkastningsskatt för den som innehar en pensionsförsäkring som meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs utomlands och för den som tecknat avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut om avtalet är jämförbart med en sådan försäkring. För närvarande är bara innehavare av utländska kapitalförsäkringar skattskyldiga.

En ny *punkt 9* införs som anger att obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige är skattskyldiga för avkastningsskatt förutsatt att avtalet innehåller villkor som innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. I dag finns ingen motsvarande skattskyldighet för stiftelseliknande utländska tjänstepensionsavtal.

I paragrafens *andra stycke* har ordet försäkring bytts mot kapitalförsäkring. Eftersom stycket hänvisar till första stycket 7 a som efter ändringen omfattar såväl pensionsförsäkring som kapitalförsäkring, och eftersom panträtt inte kan upplåtas i pensionsförsäkringar, kan andra stycket inte avse pensionsförsäkringar.

3 §

I tionde stycket anges hur kapitalunderlaget för skattskyldiga som tecknat kapitalförsäkringsliknande tjänstepensionsavtal med ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska beräknas. Genom att *tionde stycket* utvidgas till att även omfatta skattskyldiga enligt 2 § första stycket 9, regleras på vilket underlag skatten ska beräknas för de som tecknat stiftelseliknande tjänstepensionsavtal med utländska tjänstepensionsinstitut. Att kapitalunderlaget för tjänstepensionsavtal som kan jämföras med pensionsförsäkring ska beräknas på samma sätt följer av ändringen i 2 § första stycket 8.

9 §

Paragrafens *första stycke* justeras till följd av införandet av de nya sjätte och sjunde styckena.

Paragrafens nuvarande *tredje stycke* slopas som en följd av förslaget att avskaffa möjligheterna att teckna s.k. kapitalpensionsförsäkringar.

Fjärde stycket (företvarande femte stycket) som reglerar möjligheterna att jämka skattesatsen ändras. En ny möjlighet att jämka skattesatsen införs för det fall avskattning sker. Jämkning av skattesatsen ska således ske om kapital hänförligt till en pensionsförsäkring eller ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a §§ samma lag eller enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

När det gäller överlåtelse av försäkringsavtal ändras den nuvarande bestämmelsen i *femte stycket* (företvarande sjätte stycket) om att den mottagande försäkringsgivaren inträder i den överlåtande försäkringsgivarens situation till att endast avse överlåtelser av försäkringsavtal som sker mellan svenska företag. Detta motiveras av att utländska försäkringsföretag inte är skattskyldiga till avkastningsskatt och därför inte kan träda in i det överlåtande företags situation.

En ny regel införs därför i ett nytt *sjätte stycke* för sådana överlåtelser från ett svenskt försäkringsföretag till ett försäkringsföretag som inte är skattskyldigt till avkastningsskatt i Sverige. Bestämmelsen innebär att det avgivande svenska försäkringsföretaget ska betala avkastningsskatt under den del av året som företaget innehåft försäkringarna. För tiden därefter är försäkringens innehavare i stället skattskyldig. Hur skatten ska beräknas efter överlåtelser framgår av det nya *sjunde stycket*.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *punkt ett* anges att lagen träder i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007 med undantag för 2 § första stycket 9 som tillämpas på avtal som ingås från och med ikraftträdandet.

Övergångsreglerna i *punkt två* har i huvudsak utformats efter mönster från 1996 års lagstiftning om beskattning av utländska kapitalförsäkringar (prop.1995/96:97). Dessa regler bestämdes i sin tur efter mönster från 1986 års lagstiftning om förmögenhetsbeskattning av livförsäkringar vilka i sin tur hade 1975 års lagstiftning om ändrade regler för beskattning av pensionsförsäkringar som förebild.

Aldre bestämmelser gäller för försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 och vilka omfattas av 9 § tredje stycket i dess nuvarande lydelse (s.k. kapitalpensionsförsäkringar) om inte nya premier betalas för försäkringen därefter. Om så sker är huvudregeln att premiebetalningen ska ligga till grund för beräkning av ett nytt skatteunderlag. När det gäller försäkringar med löpande premie eller avtalad fast premie gäller detta dock endast om en premie som betalas efter den 1 februari 2007

– beror på att avtalet därefter har ändrats på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller en tidigareläggning av premiebetalning, eller

– överstiger den premie som enligt avtalet lägst ska betalas för den aktuella betalningsterminen.

Om en premiebetalning innebär att de nya reglerna ska tillämpas ska enligt *punkt tre* särskilda skatteunderlag beräknas för de två skattesatser som kan bli aktuella för gamla avtal. I bestämmelsen anges att om de nya bestämmelserna blir tillämpliga på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007, ska den premiebetalning som föranleder att de nya reglerna blir tillämpliga utgöra grunden för ett nytt skatteunderlag. Skatten på detta underlag tas ut enligt de nya reglerna vilket innebär att den högre avkastningsskattesatsen ska tillämpas.

Enligt punkt 5 övergångsbestämmelserna till den föreslagna ändringen av inkomstskattelagen ska en överlåtelse av pensionsförsäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007 från en försäkringsgivare till en annan eller vid överföring av sådana avtal från en enhet hos försäkringsgivaren till en annan efter den 31 december 2008 medföra att de överlåtna eller överförda avtalen anses ha ingåtts vid den tidpunkt då ansvaret för försäkringen övergår på den nya försäkringsgivaren alternativt när försäkringsavtalet förs över. Detta innebär att de nya reglerna häfter blir tillämpliga på avtalen. En övergångsbestämmelse med denna innebörd föreslås i *punkt fyra* även med avseende på avkastningsskatt.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

5 §

Genom ett tillägg i *punkterna 6 och 7* införs för utomlands bosatta skattskyldighet även för avskattning av pensionsförsäkring, inklusive tjänstepension, pensionssparkonto och avtal om tjänstepension.

I en *ny punkt 6 a* införs skattskyldighet för belopp som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring förutsatt att avdrag för premier till försäkringen medgetts vid beskattningen i Sverige och att försäkringen meddelats i en utländsk försäkringsrörelse. Belopp som betalas ut från en utländsk pensionsförsäkring till en mottagare som tidigare varit obegränsat skattskyldig i Sverige och medgetts avdrag för premier till försäkringen är alltså skattepliktiga i Sverige. Skatteplikt införs också för avskattning av en sådan pensionsförsäkring.

Sjunde punkten ändras så att den omfattar pension som utgår på grund av förutvarande tjänst i Sverige oavsett varifrån pensionen betalas ut, inklusive pension på grund av ett avtal om tjänstepension i ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Vidare införs också skatteplikt för avskattning av avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2008 och tillämpas på inkomster som uppbärs från och med den 2 februari 2007. De föreslagna reglerna om skattskyldighet för inkomst från utländska privata pensionsförsäkringar, inklusive avskattning av sådana försäkringar, i *punkt 6 a*, inkomst i form av avskattning i *punkterna 6 och 7* liksom inkomst från tjänstepensionsavtal som meddelats av ett utländskt tjänstepensionsinstitut omfattas dock inte av skrivelsen till riksdagen (skr.2006/07:47) och kan därför inte tillämpas före lagens ikraftträdande.

10.5 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen
(1997:483)

19 kap.

2 §

I ett nytt tredje stycke undantas avkastningsskatt på bl.a. utländska försäkringar från ränteberäkning enligt skattebetalningslagen för tid före den förfallodag som följer av beslut om slutlig skatt.

10.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om
självdeklarationer och kontrolluppgifter

1 kap.

5 §

Ändringen är föranledd av en ny punkt 9 i 2 § första stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

6 kap.

5 a §

Paragrafen är ny. I paragrafen anges att bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet beträffande inkomst av tjänst i form av avskattning finns i vissa närmare angivna paragrafer i 11 kap. I vilka fall avskattning ska ske anges i 58 kap. 19 och 19 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

7 §

Punkten två i paragrafen föreslås upphöra att gälla. Bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet beträffande inkomst av tjänst på grund av avskattning tas i stället in i 11 kap.

11 kap

7 a §

Paragrafen är ny. Kontrolluppgift ska lämnas när försäkringstagaren eller den försäkrade för över hela värdet i en pensionsförsäkring direkt till en annan pensionsförsäkring på sätt som avses i 58 kap. 18 § tredje stycket, andra och tredje meningen inkomstskattelagen.

7 b §

Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs att kontrolluppgift ska lämnas när en försäkringsgivare eller understödsförening överlåter en pensionsförsäkring till en annan försäkringsgivare eller understödsförening eller för över en pensionsförsäkring från en del av sin verksamhet till en annan del av sin verksamhet.

7 c §

Paragrafen är ny. I paragrafen anges att kontrolluppgift enligt 7 a och 7 b §§ ska lämnas för såväl juridiska som fysiska personer.

Kontrolluppgifterna ska lämnas av den försäkringsgivare eller understödsförening som överlätit eller överfört försäkringen.

7 d §

Paragrafen är ny. I paragrafen anges vilka uppgifter som ska lämnas i kontrolluppgifter enligt 7 a och 7 b §§.

Nämnda kontrolluppgifter ska innehålla uppgift om det överförda eller överlåtna värdet, dvs. det värde som försäkringsgivaren beräknat med anledning av transaktionen.

Kontrolluppgifterna ska också innehålla identifikationsuppgifter avseende försäkringstagaren, den försäkrade och den mottagande försäkringsgivaren. Av 14 kap. 8 § 1 framgår att identifikationsuppgifter även ska lämnas avseende den uppgiftsskyldige. I förordningen (2001:1244) om självdeklarationer och kontrolluppgifter finns bestämmelse om vilka identifikationsuppgifter som ska lämnas för den uppgiftsskyldige och för den kontrolluppgiften avser. Vad som avses med identifikationsuppgifter är namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och postadress. Bestämmelse om identifikationsuppgifter för bl.a. den mottagande försäkringsgivaren avses att införas i förordningen.

7 e §

Paragrafen är ny. I paragrafens *första stycke* föreskrivs att kontrolluppgift ska lämnas om omständigheter som kan utgöra grund för avskattning enligt 58 kap. 19 eller 19 a §§ inkomstskattelagen. Kontrolluppgiften ska också innehålla uppgift om det kapital som hänför sig till försäkringen, dvs. såväl det tekniska återköpsvärdet som den del i bolagets överskott som skäligen kan anses belöpa på försäkringen.

Kontrolluppgift ska enligt *andra stycket* lämnas för såväl juridiska som fysiska personer och den ska innehålla identifikationsuppgifter för försäkringstagaren och den försäkrade. Av 14 kap. 8 § 1 framgår att identifikationsuppgifter även ska lämnas avseende den uppgiftsskyldige. Vilka identifikationsuppgifter som ska lämnas redovisas i kommentaren till 11 kap. 7 d §.

7 f §

Paragrafen är ny. I paragrafen anges att kontrolluppgiftsskyldigheten enligt 7 a, 7 b och 7 e §§ även gäller för utländska tjänstepensionsinstitut som ingått avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring, se 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen.

Kontrolluppgiften ska lämnas av det utländska tjänstepensionsinstitutet. En definition av vad som avses med utländskt tjänstepensionsinstitut föreslås i 39 kap. 13 a § inkomstskattelagen.

8 §

Paragrafen reglerar kontrolluppgifter för livförsäkringar för förmögenhetsskatteändamål.

Förmögenhetsskatten föreslås avskaffas från och med den 1 januari 2007 (prop. 2007/08:26). Vad som enligt nuvarande lydelse föreskrivits i paragrafen om skyldigheten att lämna kontrolluppgift för avkastningskatteändamål regleras nu i den föreslagna nya 8 a §.

8 a §

Paragrafen är ny och reglerar kontrolluppgifter för avkastningsskatteändamål. Paragrafens *första stycke 1* anger genom en hänvisning till 2 §

första stycket 7–8 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel att kontrolluppgift ska lämnas för utländska kapital- och pensionsförsäkringar samt för sådana tjänstepensionsavtal med utländska tjänstepensionsinstitut som är jämförbara med en kapital- eller pensionsförsäkring. Genom hänvisningen till 2 § första stycket 9 framgår även att kontrolluppgift ska lämnas för så kallade stiftelse-liknande avtal med utländska tjänstepensionsinstitut.

Av *andra stycket* framgår att uppgift också ska lämnas om försäkringen eller avtalet är, eller kan jämföras med en, kapitalförsäkring eller pensionsförsäkring.

I *tredje stycket* anges att kontrolluppgift ska lämnas för fysiska och juridiska personer av försäkringsgivare, understödsföreningar och tjänstepensionsinstitut.

Av *fjärde stycket* framgår att uppgift ska lämnas om värdet av försäkringen eller tjänstepensionsavtalet vid närmast föregående års utgång.

12 kap.

2 §

I paragrafens *första stycke* har de nya kontrolluppgifterna i 11 kap. 7 a, 7 b, 7 e och 7 f §§ lagts till vilket innebär att dessa kontrolluppgifter även ska lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Av *andra stycket* framgår att skyldigheten att lämna kontrolluppgift om omständigheter som kan medföra avskattning, avser sådana omständigheter som kan medföra avskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och inte enligt inkomstskattelagen.

4 §

Ändringen föranleds av att reglerna om kontrolluppgift för avkastningsskatteändamål föreslås placeras i den föreslagna nya bestämmelsen 11 kap. 8 a §.

13 kap.

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att en utländsk försäkringsgivare som bedriver verksamhet i Sverige ska ge in en förbindelse om att lämna kontrolluppgifter enligt denna lag. Med att bedriva verksamhet avses i denna paragraf såvitt nu är i fråga att verksamheten bedrivs här enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

I *andra stycket* anges att skyldigheten att lämna en förbindelse inte gäller för ett företag inom EES som på grund av bestämmelsen i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter. I en ny *andra mening* anges att denna skyldighet inte heller gäller för EES-försäkringsgivare som inte har några andra livförsäkringsåtaganden som ska fullgöras i Sverige än sådana som avser pensionsförsäkringar. Sådana försäkringsgivare ska i stället enligt 13 kap. 2 § ge in ett åtagande till Skatteverket. Avser verksamheten i Sverige även andra finansiella tjänster gäller dock bestämmelsen i första stycket om skyldighet att ge in en förbindelse.

2 §

Paragrafen är ny. I paragrafens *första stycke* införs en bestämmelse om att försäkringsgivare med fast driftställe inom EES för varje pensionsförsäkringsavtal ska lämna ett skriftligt åtagande till Skatteverket om att lämna sådana kontrolluppgifter som enligt 6, 11 och 12 kap. ska lämnas när det gäller pensionsförsäkring. Allmänna bestämmelser som t.ex. tidpunkt och sätt för lämnande av kontrolluppgifter samt uppgifter till skattskyldige finns i 14 och 15 kap. Bestämmelser finns också i förordningen (2001:1244) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Åtagandet innebär också att försäkringsgivaren måste följa de föreskrifter som Skatteverket beslutar om avseende kontrolluppgiftsskyldigheten.

I *andra stycket* anges att skyldigheten att ge in ett åtagande också gäller för utländskt tjänstepensionsinstitut som ingår sådana avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring. Vad som avses med utländskt tjänstepensionsinstitut framgår av den föreslagna lydelsen av 39 kap. 13 a § inkomstskattelagen.

I *tredje stycket* anges vilka uppgifter åtagandet ska innehålla och i *fjärde stycket* anges att en kopia av försäkringsavtalet ska ges in tillsammans med åtagandet.

3 §

Paragrafen är ny. I paragrafens *första stycke* införs en bestämmelse om att åtagandet ska lämnas enligt ett fastställt formulär. Det innebär endast att det ska vara uppställt på ett visst angivet sätt. Innehållet i åtagandet framgår av den föreslagna bestämmelsen i 13 kap. 1 §. Innehållet kan också komma att regleras närmare i förordningen om självdeklarationer och kontrolluppgifter samt i föreskrifter från Skatteverket. Avsikten är att det är Skatteverket som ska fastställa formuläret. En bestämmelse härom kommer att tas in i förordningen om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Åtagandet kan enligt *andra stycket* lämnas på medium för automatiserad behandling.

14 kap.

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att kontrolluppgifter ska lämnas senast den 31 januari det följande kalenderåret.

I ett nytt *andra stycke* anges att kontrolluppgifter om överföring av värde i pensionsförsäkring, överlåtelse eller överföring av pensionsförsäkring och avskattning av pensionsförsäkring ska lämnas senast inom fjorton dagar från den dag då sådan omständighet som utlöser skyldighet att lämna kontrolluppgift inträffat. Samma tidpunkt gäller för motsvarande kontrolluppgifter som dels ska lämnas om sådana avtal om tjänstepension som är jämförbara med pensionsförsäkring, dels ska lämnas för begränsat skattskyldiga.

Sammanfattning av departementspromemorian om nya skatteregler för pensionsförsäkring (dnr Fi2007/811)

I promemorian lämnas förslag till ändrade skatteregler för pensionsförsäkringar och avtal om tjänstepension till följd av EG-domstolens dom i det s.k. Danmarksmålet (dom den 30 januari 2007, kommissionen mot Kungariket Danmark, mål nr C-150/04). Förslag lämnas också om övergångsregler för befintliga försäkringsavtal och avtal om tjänstepension.

I Sverige liksom i Danmark ingår under vissa förutsättningar pensionsförsäkringspremier och liknande pensionsavsättningar inte i de skattepliktiga arbetsinkomsterna. Beskattningen skjuts i stället upp till dess avsättningen betalas ut som pension. Det gäller både för privat pensionssparande och för tjänstepensioner. En av flera förutsättningar för en uppskjuten beskattning är att pensionsavsättningarna görs inom landet, t.ex. till ett försäkringsbolags etablering i landet.

I domen slår EG-domstolen fast att det danska etableringskravet, dvs. kravet att en pensionsavsättning ska göras till en pensionsförvaltare i Danmark för att beskattningen ska skjutas upp till pensionering, inte är förenligt med EG-rätten. Domstolens dom har betydelse för Sveriges del eftersom svensk lagstiftning innehåller ett liknande etableringskrav för en uppskjuten beskattning som det danska. Enligt våra bestämmelser får premier till pensionsförsäkringar dras av endast om försäkringen meddelas i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige. Motsvarande krav ställs för att arbetsgivarens tjänstepensionsförsäkringspremier för en anställd inte ska tas upp till beskattning av arbetstagaren.

I promemorian görs bedömningen att detta villkor för en uppskjuten beskattning inte längre bör behållas. Det föreslås därför att skattereglerna för pensionsförsäkringar anpassas till EG-rätten genom att det nuvarande etableringskravet för pensionsförsäkring ändras till att omfatta försäkringar meddelade inom EES.

Det föreslås också att de särskilda reglerna för s.k. kapitalpensionsförsäkringar slopas. Reglerna infördes för att anpassa de svenska reglerna till EG-rätten och bygger på det gamla etableringskravet att en pensionsförsäkring ska vara meddelad i Sverige. Med ett etableringskrav inom EES saknas skäl att behålla särreglerna för kapitalpensionsförsäkringar.

Kravet på att försäkringsgivaren ska vara etablerad i Sverige syftade till att säkerställa att den uppskjutna beskattningen inte används för att t.ex. omvandla skattepliktiga arbetsinkomster till skattefria inkomster i strid med pensioneringssyftet. Meningen med den uppskjutna beskattningen är ju att pensionen ska beskattas i stället för den arbetsinkomst som används för att betala pensionsförsäkringspremierna. Om detta samband mellan skattebefrielsen för pensionsförsäkringspremierna och beskattningen av pensionen ska kunna upprätthållas krävs det att Sverige har en generell möjlighet att beskatta pension som grundar sig på i Sverige skattebefriade premier. Detta förutsätter emellertid i princip att pensionen betalas ut från en etablering i Sverige.

För att så långt som möjligt säkerställa att pensionen kan beskattas i Sverige även om försäkringen meddelas utomlands, om än inom EES, föreslås ett nytt villkor för pensionsförsäkring som innebär att försäk-

ringsgivaren i försäkringsavtalet ska förbinda sig att lämna kontrolluppgift om försäkringen, dvs. uppgift för fysiska personer om bl.a. premiebetalningar och utfallande belopp.

För att förhindra att parterna i ett försäkringsavtal förfogar över avtalet eller försäkringen så att den inte längre uppfyller villkoren i inkomstskattelagen föreslås att försäkringens värde ska skattas av med en gång och tas upp som intäkt av tjänst. En avskattning av försäkringen föreslås ersätta den nuvarande ogiltighetsbestämmelse som gäller för ändring av villkoren för en pensionsförsäkring i strid mot skattereglerna och därmed mot pensioneringssyftet. En ogiltighetsbestämmelse är nämligen otillräcklig som sanktion mot villkorsändringar om försäkringen meddelas i ett annat land. För att en avskattning inte ska fungera som ett alternativ till otillåtna engångsutbetalningar från försäkringen i strid mot pensioneringssyftet föreslås att det belopp som ska tas upp till beskattning räknas upp med 20 procent.

Det föreslås vidare ändringar i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta så att även pensionsutbetalningar från utländska försäkringsbolag till utomlands bosatta blir skattepliktiga. En förutsättning för skatteplikt är att den skattskyldige yrkat och medgivits avdrag för premier till pensionsförsäkring vid taxering i Sverige och eller att rätten till pension tjänats in genom arbete här.

När det gäller skatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel föreslås som en övergångslösning att de nuvarande reglerna om skattskyldighet för i utlandet meddelade kapitalförsäkringar utvidgas till att också omfatta pensionsförsäkringar som meddelas inom EES.

Det föreslås att de nya reglerna ska tillämpas retroaktivt och gälla för försäkringsavtal som tecknas från och med dagen efter offentliggörande av denna promemoria, dvs. på försäkringsavtal som ingåtts efter den 1 februari 2007.

Regeringen har den 1 februari 2007 överlämnat skrivelsen Meddelande om kommande ändringar av skattereglerna för pensionsförsäkring (skr. 2006/07:47) till riksdagen där promemorians förslag aviseras. I skrivelsen påpekas behovet av att i promemorian föreslagna regler kan tillämpas retroaktivt från och med den 2 februari 2007.

För äldre försäkringsavtal, dvs. avtal som tecknats senast den 1 februari, föreslås att nuvarande regler inklusive etableringskravet bör gälla. För att denna åtskillnad mellan nya och äldre försäkringar ska vara meningsfull föreslås därtill att äldre pensionsförsäkringsavtal inte via beståndsöverlåtelse ska kunna flyttas utomlands utan att avskattning sker. Det föreslås av samma skäl att möjligheten att överföra kapitalet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring tas bort för äldre försäkringar, till dess det är klarlagt om regler kan föreslås som på ett godtagbart sätt säkerställer framtida beskattning av pensioner och pensionskapital samtidigt som de inte blockerar möjligheten att flytta värdet i äldre pensionsförsäkringar. Vissa särskilda övergångsbestämmelser föreslås också för kapitalpensionsförsäkringar.

Sammanfattning av departementspromemorian om kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (dnr Fi2007/811)

I promemorian lämnas förslag som kompletterar förslagen till nya skatte regler för pensionsförsäkring och avtal om tjänstepension i Promemoria om nya skatteregler för pensionsförsäkring (februari månads promemoria) som remitterades i februari 2007 med anledning av EG-domstolens dom i det s.k. Danmarks-målet (kommissionen mot Kungariket Danmark, mål nr C-150/04). Remisstiden gick ut den 16 april 2007.

Utgångspunkten för förslagen i såväl februari månads promemoria som i denna promemoria är att det s.k. etableringskravet för pensionsförsäkring utvidgas till att avse hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Förslagen i februari månads promemoria innebär följaktligen bl.a. en utvidgning av etableringskravet till att gälla hela EES. Dessutom föreslås att den nuvarande möjligheten att utan skattekonsekvenser föra över värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring (s.k. flytt av försäkring) slopas för pensionsförsäkringar tecknade före den 2 februari 2007. I februari månads promemoria, liksom i den skrivelse från regeringen till riksdagen som föregick promemorian (skr. 2006/07:47), angav regeringen att dess ambition var att om möjligt ta bort detta ”flyttstopp” förutsatt att ett sådant borttagande kunde förenas med ett tillfredsställande skydd för pensioneringssyftet samtidigt som kontrollmöjligheterna förbättras.

I denna promemoria lämnas kompletterande förslag som i huvudsak syftar till att öka kontrollen över försäkringskapitalet för att göra det möjligt att ta bort ”flyttstoppet”. Förslagen är i korthet följande.

Det kvalitativa villkoret att försäkringsgivaren ska åta sig att lämna kontrolluppgift förtydligas med avseende på försäkringsgivare utanför Sverige men inom EES. För att villkoret ska vara uppfyllt ska dessa försäkringsgivare skriftligen gentemot Skatteverket åta sig att lämna kontrolluppgifter. Vidare införs kontrolluppgiftsskyldighet vid överföring eller överlåtelse av försäkringskapital. Denna kontrolluppgift ska lämnas för såväl fysiska som juridiska personer och den ska innehålla identifikationsuppgifter för samtliga inblandade parter. Den årliga kontrolluppgiftsskyldigheten när det gäller värdet i försäkringen utökas till att även gälla för juridiska personer.

När det gäller avkastningsskatten införs en möjlighet för utländska försäkringsgivare att för försäkringstagarens räkning betala avkastningsskatten på en utländsk livförsäkring genom att ta medel ur försäkringen. Betalning i anledning av en sådan överenskommelse betraktas inte som uttag ur eller återköp av försäkringen under förutsättning att beloppet utbetalas sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering. Beloppet får inte heller överstiga skattens storlek enligt beslut om slutlig skatt.

Vidare föreslås att uppjusteringen av det skattepliktiga beloppet vid avskattning ska göras med en faktor om 1,8, dvs. en höjning med 0,6 jämfört med tidigare förslag.

Slutligen föreslås att, under förutsättning att promemorians förslag även efter beredning bedöms ge tillräckligt skydd för skattekrediten, möjligheten att överföra hela värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring enligt 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229) ska återinföras från och med den 1 april 2008 för försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007.

Vid en sådan överföring ska det mottagande avtalet uppfylla de nya villkoren för pensionsförsäkring, inklusive villkoret om kontrolluppgiftslämnande, för att överföringen ska kunna genomföras.

När det gäller överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal tecknade före den 2 februari 2007 från en försäkringsgivare till en annan försäkringsgivare eller från en verksamhetsgren till en annan verksamhetsgren hos samma försäkringsgivare, krävs att ett villkor om kontrolluppgiftslämnande enligt 58 kap. 16 § inkomstskattelagen i dess nya lydelse införs i försäkringsavtalen i samband med överföringen eller överlåtelsen, för att avskattning inte ska ske.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 3 § och 58 kap. 1 a, 2, 4, 16 och 19 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

3 §¹

Arbetsgivares tryggande av utfästelse om pension till en arbetstagare skall dras av som kostnad i den utsträckning som anges i 5–18 §§, om utfästelsen tryggas genom

– överföring till pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,

– avsättning i balansräkning i förening med kreditförsäkring eller i förening med kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti,

– betalning av premie för pensionsförsäkring, eller

– överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som enligt 39 kap. 13 c § likställs med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., *om överföringen sker till ett fast driftställe i Sverige enligt ett avtal som ingåtts i den verksamhet som bedrivs från det fasta driftstället.*

– överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som enligt 39 kap. 13 c § likställs med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

58 kap.

1 a §²

Sådana avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket skall

1. ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, och

1. ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, *eller i en verksamhet som bedrivs av ett utländskt tjänstepensionsinstitut enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, och*

2. uppfylla de villkor som anges i fråga om pensionsförsäkring i

¹ Senaste lydelse 2005:1170.

² Senaste lydelse 2005:1170.

- 5 och 6 §§ om gränsdragning,
- 7 § om tjänstepensionsförsäkring,
- 8 § och 9 § första och andra styckena om den försäkrade,
- 10-14 §§ om ålders-, sjuk- och efterlevandepension,
- 15 § om fondförsäkring och,
- 16 § om försäkringsavtalets utformning.

2 §

En försäkring är en pensionsförsäkring om den uppfyller de villkor som anges i 4–16 §§.

Med kapitalförsäkring avses en livförsäkring som inte är en pensionsförsäkring. Också en försäkring som uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring anses som en kapitalförsäkring om så bestämts när avtalet ingicks.

Med kapitalförsäkring avses också en pensionsförsäkring som har avskattats enligt 19 §.

4 §

En pensionsförsäkring skall ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige och som skall beskattas enligt denna lag eller enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

En pensionsförsäkring skall ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en verksamhet som bedrivs av en EES-försäkringsgivare enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

16 §

Pensionsförsäkringsavtalet skall innehålla villkor att försäkring inte får

1. pantsättas eller belånas,
2. ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för pensionsförsäkring, eller
3. överlätas eller återköpas i andra fall än som avses i 17 eller 18 §.

Ett pensionsförsäkringsavtal skall också innehålla villkor att försäkringsgivaren åtar sig att lämna kontrolluppgifter om försäkringen enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Försäkringsavtalet skall också innehålla de villkor i övrigt som avgör om försäkringen är en pensionsförsäkring. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna om pensionsförsäkring.

Det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring skall tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om försäkringsgivaren

1. överlåter försäkringen till en försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring, eller
2. för över försäkringen till en sådan del av sin verksamhet som inte avser pensionsförsäkring.

Avskattningen skall ske i fall som avses i första stycket 1 när ansvaret för försäkringen övergår på den övertagande försäkringsgivaren och i fall som avses i första stycket 2 när försäkringen förs över.

Bestämmelserna i första och andra styckena tillämpas också på tjänstepensionsavtal som uppfyller villkoren i 1 a §.

Avskattning skall också ske om pensionsförsäkringsavtalet ändras så att det inte längre uppfyller villkoren för att utgöra en pensionsförsäkring eller om parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med sådana villkor.

Vid avskattning enligt fjärde stycket beräknas den skattepliktiga inkomsten som det kapital som hänför sig till pensionsförsäkringen multiplicerat med 1,20.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007.

2. För försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 skall äldre bestämmelser i 58 kap. 2, 4, 16, och 19 §§ fortfarande gälla.

3. Bestämmelsen i 58 kap. 18 § tredje stycket, andra och tredje meningen, om överföring av hela pensionsförsäkringens värde till en annan pensionsförsäkring tillämpas inte för pensionsförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

4. Ett villkor i ett försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 om rätt till överföring av försäkringens värde till en annan försäkring skall inte hindra att försäkringen anses uppfylla villkoren för en pensionsförsäkring.

5. Den nya bestämmelsen i 28 kap. 3 § om överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut tillämpas på överföringar som sker enligt avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överföringar enligt avtal som ingåtts tidigare.

6. Den nya bestämmelsen i 58 kap. 1 a § om avtal om tjänstepension tillämpas på avtal om tjänstepension som ingåtts från och med den 2 februari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för avtal som ingåtts tidigare.

³ Senaste lydelse 2005:1170.

7. En försäkring skall anses uppfylla det nya kvalitativa villkoret i 58 Bilaga 3
kap. 16 § om kontrolluppgiftslämnande förutsatt att villkoret senast den
31 december 2007 har förts in i avtalet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Bilaga 3

Häriigenom föreskrivs att 2 och 9 §§ lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Skattskyldiga till avkastningsskatt är

1. svenska livförsäkringsföretag,
2. utländska livförsäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige och utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med försäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige,
3. understödsföreningar som bedriver till livförsäkring hänförlig verksamhet,

4. pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. och utländska tjänstepensionsinstitut som från fast driftställe i Sverige meddelar avtal om tjänstepension med villkor som innebär att institutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt samma lag,

5. arbetsgivare som i sin balansräkning redovisar pensionsutfästelse under rubriken *Avsatt till pensioner* enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,

6. obegränsat skattskyldiga som innehar pensionsparkonto,

7. obegränsat skattskyldiga som innehar

- a) *kapitalförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller
- a) *kapital- eller pensionsförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller

b) försäkring som anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),

8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapitalförsäkring*.

8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapital- eller pensionsförsäkring*.

Om en sådan försäkring som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, skall den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Bestämmelserna i första stycket 7 omfattar inte försäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och

¹ Senaste lydelse 2005:1172.

som inte är återköpsbar. Detsamma gäller ett motsvarande avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring. Bilaga 3

9 §²

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra och fjärde styckena.

För den del av skatteunderlaget som hos sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1-3, 7 och 8 är hänförligt till annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller till annat med personförsäkring jämförbart tjänstepensionsavtal än sådant som avses i 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) uppgår skatten till 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf en sådan kapitalförsäkring som

1. avses i 58 kap. 2 § andra stycket andra meningen inkomstskattelagen (1999:1229), eller

2. uppfyller villkoren i 58 kap. 6-16 §§ inkomstskattelagen, om den har meddelats i en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med pensionsförsäkring likställs också sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

Med pensionsförsäkring likställs sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader skall skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning skall också göras om hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret. Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

2. De nya bestämmelserna tillämpas inte på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 under förutsättning att

- a) premier inte därefter betalas,

² Senaste lydelse 2005:1172.

b) avtalet inte därefter ändras på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller en tidigareläggning av premiebetalning, eller

c) större premie inte därefter betalas än den som lägst skall betalas för betalningsperioden enligt avtalet.

3. Om de nya bestämmelserna blir tillämpliga på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 skall den premiebetalning som föranleder att de nya reglerna blir tillämpliga anses som ett avtal om en ny försäkring.

4. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse
3 §¹

Vid beräkning av den skattepliktiga förmögenheten skall som tillgång tas upp

1. privatbostadsfastighet och privatbostadsrätt,
2. småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet som på grund av ägarens begäran enligt 2 kap. 9 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229) är näringsfastighet,
3. den del av en näringsfastighet som inrymmer en bostadslägenhet som används eller är avsedd att användas av fastighetsägaren för eget eller närståendes boende,
4. aktie i ett aktieslag som är inregistrerat vid börs i det land där aktiebolaget är hemmahörande samt marknadsnoterad aktie i ett aktiebolag som är hemmahörande i Sverige om ett aktieslag i bolaget den 29 maj 1997 var eller senare har varit inregistrerat vid svensk börs med undantag för huvuddelägares aktie,
5. aktie i ett aktieslag som inte är marknadsnoterat i det land där aktiebolaget är hemmahörande med undantag för huvuddelägares aktie i ett aktiebolag i vilket finns ett aktieslag som är marknadsnoterat,
6. annan sådan delägar rätt som avses i 48 kap. 2 § första stycket inkomstskattelagen än aktie om delägarrätten inte är marknadsnoterad samt andel i handelsbolag med undantag för andel i juridisk person till den del den juridiska personen är skattskyldig,
7. annan marknadsnoterad delägar rätt än aktie, marknadsnoterad fordringsrätt och marknadsnoterad tillgång som avses i 52 kap. inkomstskattelagen,
8. livförsäkring med undantag för
 - a) pensionsförsäkring samt
 - b) livförsäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar,
9. rätt till livränta eller därmed jämförlig utbetalning med undantag för rätt till
 - a) utbetalning på grund av försäkring,
 - b) utbetalning på grund av tidigare anställning samt
 - c) underhållsbidrag,
10. kontobehållning med undantag för behållning på pensionsspar-konto,
11. fordran i pengar och liknade betalningsmedel samt fordran avseende marknadsnoterad tillgång som anges i 4, 5 eller 7,
12. pengar och liknade betalningsmedel till den del de sammanlagt överstiger 25 000 kronor,
13. lösöre med undantag för

¹ Senaste lydelse 2006:235.

- a) inre lösöre för personligt bruk,
 - b) yttre lösöre för personligt bruk till den del det enskilda föremålets värde understiger 10 000 kronor,
 - c) fordon som avses i 2 kap. 2 § första stycket vägtrafikskattelagen (2006:227) samt
 - d) lösöre som är deponerat på museum eller liknande inrättning, om tillgången inte ingår i sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 och 11 §§ inkomstskattelagen i annat fall än enligt 2 och 3.
- Undantaget i första stycket 4 och 5 för huvuddelägares aktie tillämpas på

1. aktie i ett aktiebolag i vilket aktier var inregistrerade vid börs vid utgången av år 1991, om aktien har innehafts direkt eller indirekt av en huvuddelägare sedan denna tidpunkt,

2. aktie i ett aktiebolag i vilket aktier har inregistrerats vid börs första gången efter utgången av år 1991, om aktien har innehafts direkt eller indirekt av en huvuddelägare sedan inregistreringen,

3. aktie i ett aktiebolag i vilket aktier har marknadsnoterats första gången efter utgången av år 1996, om aktien har innehafts direkt eller indirekt av en huvuddelägare sedan marknadsnoteringen,

4. aktie som har förvärvats med stöd av aktie som avses i 1–3, om aktien har innehafts direkt eller indirekt av en huvuddelägare sedan detta förvärv,

5. aktie som avses i 1–4 och som har förvärvats av ett barn eller barnbarn till huvuddelägaren och i förekommande fall därefter åter förvärvats av huvuddelägaren och som har innehafts direkt eller indirekt av ett barn, barnbarn eller av huvuddelägaren sedan först nämnda förvärv.

Med huvuddelägare avses sådan aktieägare som, ensam eller tillsammans med närstående, innehade aktier direkt eller indirekt motsvarande minst 25 procent för röstvärdet av aktierna i bolaget vid utgången av år 1991 i fråga om aktier i ett aktiebolag i vilket aktier var inregistrerade vid den tidpunkten och i övriga fall vid tidpunkten för inregistrering eller marknadsnotering som avses i andra stycket. Som huvuddelägare anses även dödsboet efter sådan aktieägare.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf en sådan livförsäkring som

1. *avses i 58 kap. 2 § andra stycket andra meningen inkomstskattelagen (1999:1229), eller*

2. *uppfyller villkoren i 58 kap. 6-16 §§ inkomstskattelagen, om den har meddelats i en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas inte på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 under förutsättning att
 - a) premier inte därefter betalas,
 - b) avtalet inte därefter ändras på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller en tidigareläggning av premiebetalning, eller
 - c) att större premie inte därefter betalas än den som lägst skall betalas för betalningsperioden enligt avtalet.
 3. Om de nya bestämmelserna blir tillämpliga på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 skall den premiebetalning som föranleder att de nya reglerna blir tillämpliga anses som avtal om en ny försäkring.
 4. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 1 § lagen (2001:1227) om
självdeklarationer och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

1 §¹

Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Skyldigheten att lämna en förbindelse enligt första stycket gäller inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter.

*Första och andra styckena
gäller inte i fråga om EES-för-
säkringsgivare enligt lagen
(1998:293) om utländska försäk-
ringsgivares och tjänstepensions-
institutets verksamhet i Sverige som
bara bedriver pensionsförsäk-
ringsverksamhet i Sverige.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. Den nya bestämmelsen tillämpas endast på livförsäkringsavtal som ingås från och med den 2 februari 2007.
 3. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

¹ Senaste lydelse 2006:1495.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:586) om inkomstskatt för utomlands bosatta skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. ersättning i form av

– pension, med undantag av barnpension, enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (1998:702) om garantipension, lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn och lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt sjukersättning och aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del det totala beloppet av uppburna ersättningar för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp,

– barnpension enligt lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, samt

– annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, *under förutsättning att den skattskyldige vid den årliga taxeringen fått avdrag för premier enligt 62 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) och försäkringen meddelats i en här i riket bedriven försäkringsrörelse eller av en EES-försäkringsgivare enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i*

¹ Senaste lydelse 2005:827.

Sverige, samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensions-sparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuell pensionssparande;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats i Sverige;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring;

10. annan härifrån uppuren, genom verksamhet här i riket förvärvad inkomst av tjänst;

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

12. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen.

Som inkomst enligt första stycket 1-3 anses också förskott på sådan inkomst.

Verksamhet på grund av anställning eller uppdrag i svenskt företag eller vid ett utländskt företags fasta driftställe i Sverige anses utövad här i riket även om den enskilde inom ramen för verksamheten

- gör tjänsteresor utomlands, eller

- utför arbete utomlands i sin bostad under förutsättning att tiden för arbetet där uppgår till högst hälften av den enskildes totala arbetstid i verksamheten under varje tremånadersperiod.

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas endast på livförsäkringsavtal som ingås från och med den 2 februari 2007.
 3. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen (2005:104) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

14 §

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan i den mån förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Ett förbud mot överlåtelse av en försäkring hindrar inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. Den nya bestämmelsen tillämpas endast på livförsäkringsavtal som ingås från och med den 2 februari 2007.
 3. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Departementspromemorians Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811) lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) dels att 10 kap. 3 §, 16 kap. 17 §, 28 kap. 3 och 10 §§, 39 kap. 13 a § och 58 kap. 1 a, 2, 4, 5, 15, 16, 19 och 19 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 58 kap. 18 a § samt närmast före 58 kap. 18 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

3 §¹

Till inkomstslaget tjänst räknas

1. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m., i den utsträckning som anges i 57 kap., i företag som är eller har varit fåmansföretag,
2. kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag i den utsträckning som anges i 50 kap. 7 §,
3. penninglån i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
4. avskattning av pensionsförsäkring enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 §,
4. avskattning av pensionsförsäkring enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§,
5. avskattning av pensionssparkonto enligt bestämmelserna i 58 kap. 33 §, och
6. avskattning av avtal om tjänstepension enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§.

16 kap.

17 §²

Särskilda skatter och avgifter som avser näringsverksamheten skall dras av. Om skatten eller avgiften sätts ned, skall motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras. I 9 kap. 4 § finns en bestämmelse om att skatt enligt lagen (2004:629) om trängselskatt inte får dras av.

Avkastningsskatt som beräknas på avsättning i balansräkning med tillämpning av 3 § femte stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel skall dras av. Om skatten sätts ned, skall motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras. Om skatten sätts ned genom avräkning av utländsk skatt, hindrar detta inte att hela skattebeloppet dras av.

Andra stycket tillämpas också på avkastningsskatt som med tillämpning av 3 § tionde stycket lagen om avkastningsskatt på

¹ Senaste lydelse 2005:1142.

² Senaste lydelse 2005:1170.

pensionsmedel beräknas på värdet av ett avtal om tjänstepension med villkor som innebär att det utländska tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

I 29–31 §§ finns bestämmelser om egenavgifter.

28 kap.

3 §³

Arbetsgivares tryggnad av utfästelse om pension till en arbetstagarare skall dras av som kostnad i den utsträckning som anges i 5–18 §§, om utfästelsen tryggas genom

– överföring till pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,

– avsättning i balansräkning i förening med kreditförsäkring eller i förening med kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti,

– betalning av premie för pensionsförsäkring, eller

– överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som enligt 39 kap. 13 c § likställs med en pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., om överföringen sker till ett fast driftställe i Sverige enligt ett avtal som ingåtts i den verksamhet som bedrivs från det fasta driftstället.

– överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som likställs med en sådan pensionsstiftelse som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

10 §

I fråga om fondförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) och andra avgiftsbaserade utfästelser, får avdrag som beräknas enligt 8 § göras med högst ett belopp som motsvarar kostnaden för att uppnå de förmånsnivåer som anges där genom annan pensionsförsäkring än sådan som avses i *den lagen*.

I fråga om försäkringar som utgör fondförsäkringar enligt försäkringsklass III i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring⁴ och andra avgiftsbaserade utfästelser, får avdrag som beräknas enligt 8 § göras med högst ett belopp som motsvarar kostnaden för att uppnå de förmånsnivåer som anges där genom annan pensionsförsäkring än sådan som avses i *direktivet*.

³ Senaste lydelse 2005:1170.

⁴ EGT L 345, 19.12.2002, s 1-51 (Celex 302 L0083).

39 kap.
13 a §⁵

Med utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett institut som *bedriver tjänstepensionsverksamhet i Sverige med stöd av lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.*

Med utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett institut som *här hemma i en utländsk stat inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut⁶.*

Utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver verksamhet i Sverige bedöms bara med hänsyn till den verksamhet som institutet bedriver från fast driftställe här.

58 kap.
1 a §⁷

Sådana avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket skall

1. ingås med ett utländskt tjänstepensionsinstitut *i en verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige*, och

2. uppfylla de villkor som anges i fråga om pensionsförsäkring i
- 5 och 6 §§ om gränsdragnings,
 - 7 § om tjänstepensionsförsäkring,
 - 8 § och 9 § första och andra styckena om den försäkrade,
 - 10–14 §§ om ålders-, sjuk- och efterlevandepension,
 - 15 § om fondförsäkring och,
 - 16 § om försäkringsavtalets utformning.

2 §

En försäkring är en pensionsförsäkring om den uppfyller de villkor som anges i 4–16 §§.

Med kapitalförsäkring avses en livförsäkring som inte är en pensionsförsäkring. Också en försäkring som uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring anses som en kapitalförsäkring om så bestämts när avtalet ingicks.

Som kapitalförsäkring anses också en pensionsförsäkring eller ett avtal om tjänstepension som har avskattats enligt 19 eller 19 a §.

⁵ Senaste lydelse 2005:1170.

⁶ EGT L 235, 23.09.2003, s. 10 (Celex 32003L0041).

⁷ Senaste lydelse 2005:1170.

4 §

En pensionsförsäkring skall ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs i Sverige och som skall beskattas enligt denna lag eller enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

En pensionsförsäkring skall ha meddelats i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige eller i en försäkringsrörelse som bedrivs från ett fast driftställe i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av ett försäkringsföretag enligt artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring⁸.

5 §⁹

En försäkring som huvudsakligen avser ålders-, sjuk-, eller efterlevandepension och som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige anses som en pensionsförsäkring, om den försäkrade var bosatt utomlands när försäkringen tecknades och fick avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna där.

En försäkring som inte uppfyller samtliga villkor i 4, 6 och 8–16 §§ men som huvudsakligen avser ålders-, sjuk-, eller efterlevandepension anses som en pensionsförsäkring, om den försäkrade var bosatt utomlands när försäkringen tecknades och fick avdrag, skattereduktion eller liknande skattelättnad för premierna där.

Första stycket gäller också om arbetsgivaren betalat premier under den försäkrades bosättning eller förvärvsarbete utomlands utan att betalningen räknats som inkomst för den försäkrade vid beskattningen i det landet. Ett sådant förvärvsarbete skall vara den försäkrades huvudsakliga förvärvsverksamhet.

Om det i annat fall finns särskilda skäl, får Skatteverket medge att en försäkring som har meddelats i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige skall anses som en pensionsförsäkring.

En försäkring som har ansetts vara en pensionsförsäkring enligt denna paragraf, kan inte övergå till att vara en kapitalförsäkring.

15 §

För fondförsäkringar enligt 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) skall det vid bedömningen enligt 11 och 14 §§ av utbetalningarnas storlek under de första fem åren bortses från sådana förändringar av beloppen som beror på fondandelarnas

För försäkringar som utgör fondförsäkringar enligt försäkringsklass III i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring¹⁰ skall det vid bedömningen enligt 11 och 14 §§ av utbetalningarnas

⁸ EGT L 345, 19.12.2002, s 1-51 (Celex 302 L0083).

⁹ Senaste lydelse 2003:669.

¹⁰ EGT L345, 19.12.2002, s 1-51 (Celex 302 L0083).

16 §

Pensionsförsäkringsavtalet skall innehålla villkor att försäkring inte får

1. pantsättas eller belånas,
2. ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för pensionsförsäkring, eller
3. överlåtas eller återköpas i andra fall än som avses i 17 eller 18 §.

Ett pensionsförsäkringsavtal skall också innehålla villkor om att försäkringsgivaren enligt vad därom stadgas i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter skall lämna kontrolluppgifter om,

1. betalda premier och inbetalningar,
2. värdet av försäkringen,
3. kapital hänförligt till försäkringen,
4. utgiven ersättning, och
5. överföring eller överlåtelse av försäkringen.

En försäkringsgivare som meddelar försäkring från ett fast driftställe utanför Sverige men i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall för att uppfylla villkoret i andra stycket, gentemot Skatteverket för varje försäkringsavtal skriftligen åta sig att lämna dessa kontrolluppgifter på sådant sätt och inom den tid som anges i lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Försäkringsavtalet skall också innehålla de villkor i övrigt som avgör om försäkringen är en pensionsförsäkring. Avtalet får inte innehålla villkor som är oförenliga med bestämmelserna om pensionsförsäkring.

Avtal om betalning av avkastningsskatt

18 a §

En försäkringsgivare som bedriver verksamhet från ett fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som gjort ett sådant åtagande som avses i 16 § tredje stycket, kan

avtala med försäkringens innehavare om att för dennes räkning betala den avkastningsskatt som enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel är hänförlig till försäkringen. Ett sådant avtal om betalning av avkastningsskatt skall vara skriftligt och får avse flera år.

Betalning på grund av ett avtal enligt första stycket skall inte anses strida mot bestämmelserna i detta kapitel och inte heller anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 5 under förutsättning att

– beloppet utbetalas sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering, och

– det belopp som utbetalas inte överstiger skattens storlek enligt beslut om slutlig skatt med tillägg för bankavgifter och andra sedvanliga kostnader som har direkt samband med överföringen av beloppet.

Återbetalas skatt som försäkringsgivaren betalat till följd av ett avtal enligt första stycket skall beloppet tillsammans med ränta enligt 19 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483) tillgodoföras försäkringen inom 14 dagar. Har försäkringen avslutats, skall beloppet i stället tillgodoföras den försäkring till vilken tillgångarna i den avslutade försäkringen har överförts. Finns ingen sådan försäkring skall, beloppet anses som utbetalad pension.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

19 §¹¹

Det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring skall tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om försäkringsgivaren

1. överlåter försäkringen till en försäkringsgivare som inte meddelar pensionsförsäkring, eller

2. för över försäkringen till en sådan del av sin verksamhet som inte avser pensionsförsäkring.

Avskattningen skall ske i fall som avses i första stycket 1 när ansvaret för försäkringen övergår på den övertagande försäkringsgivaren och i fall som avses i första stycket 2 när försäkringen förs över.

Den skattepliktiga inkomsten vid avskattning beräknas med tillämpning av 19 a § andra stycket.

Bestämmelserna i första och andra styckena tillämpas också på tjänstepensionsavtal som uppfyller villkoren i 1 a §.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

19 a §¹²

Det kapital som förvaltas enligt ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket skall tas upp i inkomstslaget tjänst (avskattning), om avtalet ändras så att det inte längre uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § eller om parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med dessa villkor.

Förutom i fall som avses i 19 § skall avskattning ske om

– pensionsförsäkringsavtalet

ändras så att försäkringen inte längre uppfyller villkoren för att utgöra en pensionsförsäkring,

– kontrolluppgifter som avses i 16 § inte lämnas, eller

– parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med villkoren för pensionsförsäkring.

Vid avskattning enligt första stycket beräknas den skattepliktiga inkomsten som det kapital som hänför sig till pensionsförsäkringen multiplicerat med 1,80.

Om försäkringsgivaren för ett enstaka år underlåter att inom i lagen (2001:1227) om självdeklARATIONER och kontrolluppgifter föreskriven tid lämna kontrolluppgifter som avses i 16 §, får avskattning underlåtas om försäkringstagaren eller förmånstagaren senast den 2 maj under taxeringsåret själv lämnar uppgifter från försäkringsgivaren om

¹¹ Senaste lydelse 2005:1170.

¹² Senaste lydelse 2005:1170.

försäkringen.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2008 och tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007.

2. För försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 skall äldre bestämmelser i 10 kap. 3 §, 16 kap. 17 §, 28 kap. 10 §, 39 kap. 13 a § samt 58 kap. 2, 4, 5, 15, 16, 19 och 19 a §§ fortfarande gälla.

3. Den nya bestämmelsen i 28 kap. 3 § om tryggande av pensionsutfästelse genom överföring till ett utländskt tjänstepensionsinstitut tillämpas på tryggande som sker enligt avtal som ingåtts från och med den 2 februari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överföringar enligt avtal som ingåtts före detta datum.

4. Den nya bestämmelsen i 58 kap. 1 a § om avtal om tjänstepension tillämpas på avtal om tjänstepension som ingåtts från och med den 2 februari 2007. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för avtal som ingåtts före detta datum.

5. Bestämmelsen i 58 kap. 18 § tredje stycket, andra och tredje meningen, om överföring av hela pensionsförsäkringens värde till en annan pensionsförsäkring tillämpas inte för försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 under perioden den 2 februari 2007 till och med den 31 mars år 2008. Ett villkor i ett försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 om rätt till överföring av försäkringens värde till en annan försäkring skall inte hindra att försäkringen anses uppfylla villkoren för en pensionsförsäkring.

6. Vid överföring av värdet i ett sådant försäkringsavtal som avses i punkt 5 efter utgången av mars månad år 2008 skall den mottagande försäkringen uppfylla de nya villkoren för pensionsförsäkring.

7. Vid en överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 från en försäkringsgivare till en annan försäkringsgivare, eller från en verksamhetsgren till en annan verksamhetsgren hos en försäkringsgivare, skall ett villkor om kontrolluppgiftslämnande enligt 58 kap. 16 § andra och tredje stycket i dess nya lydelse införas i försäkringsavtalen vid överföringen eller överlåtelsen.

8. En försäkring som ingås efter den 1 februari 2007 skall anses uppfylla det nya villkoret i 58 kap. 16 § om kontrolluppgiftslämnande förutsatt att villkoret senast den 1 april 2008 har förts in i avtalet.

9. Vid avskattning enligt 19 och 19 a §§ efter den 1 februari 2007 men före den 1 april 2008 skall den skattepliktiga inkomsten multipliceras med 1,2 i stället för 1,8.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastnings- skatt på pensionsmedel

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2, 3 och 9 §§ lagen (1990:661) om avkastnings-
skatt på pensionsmedel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Skattskyldiga till avkastningsskatt är

1. svenska livförsäkringsföretag,
2. utländska livförsäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige och utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver med försäkringsverksamhet jämförbar tjänstepensionsverksamhet från fast driftställe i Sverige enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
3. understödsföreningar som bedriver till livförsäkring hänförlig verksamhet,
4. pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. och utländska tjänstepensionsinstitut som från fast driftställe i Sverige meddelar avtal om tjänstepension med villkor som innebär att institutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt samma lag,
5. arbetsgivare som i sin balansräkning redovisar pensionsutfästelse under rubriken *Avsatt till pensioner* enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,
6. obegränsat skattskyldiga som innehar pensionssparkonto,
7. obegränsat skattskyldiga som innehar
 - a) *kapitalförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller
 - b) försäkring som anses som pensionsförsäkring enligt 58 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),
8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapitalförsäkring*.

- a) *kapital- eller pensionsförsäkring* som är meddelad i försäkringsrörelse som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, eller
8. obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från fast driftställe i Sverige, under förutsättning att avtalet är jämförbart med en *kapital- eller pensionsförsäkring*.

9. *obegränsat skattskyldiga som ingått ett avtal om tjänstepension med ett utländskt tjänstepensionsinstitut i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i*

¹ Senaste lydelse 2005:1172.

Sverige under förutsättning att avtalet innehåller villkor som innebär att tjänstepensionsinstitutet kan likställas med en pensionsstiftelse enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om en sådan försäkring som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, skall den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Om en sådan kapitalförsäkring som avses i första stycket 7 a inte innehas av någon som är obegränsat skattskyldig, skall den som har panträtt i försäkringen anses inneha den.

Bestämmelserna i första stycket 7 omfattar inte försäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar. Detsamma gäller ett motsvarande avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

3 §²

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt andra–tionde styckena, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–4 utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 2 och sådana utländska tjänstepensionsinstitut som avses i 2 § första stycket 4 medräknas dock endast sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen eller tjänstepensionsverksamheten.

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt andra stycket skall bortses från den del av tillgångar och skulder som

1. inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning,
2. är hänförliga till avgångsbidragsförsäkringar meddelade enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer,
3. är hänförliga till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar, eller
4. avser sjuk- och olycksfallsförsäkringar hänförliga till försäkringsklass enligt 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Bestämmelserna i tredje stycket skall också gälla i tjänstepensionsverksamhet i fråga om avtal som är jämförbara med personförsäkring.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5 utgörs av avsättningsbeloppet vid ingången av beskattningsåret avseende sådana pensionsutfästelser för vilkas tryggnad avdragsrätt föreligger vid inkomsttaxeringen.

² Senaste lydelse 2005:1172.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 6 utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Avdrag får ske för obetald skatt enligt denna lag som är hänförlig till kontot.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 7 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av sådana försäkringar som anges där. Detta värde beräknas enligt åttonde och nionde styckena.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska beräkningsgrunder framräknade återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 skall endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 8 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 8 och 9 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av de tillgångar som är hänförliga till avtalet om tjänstepension.

Vid tillämpning av tredje stycket 1 skall tillgångar som svarar mot konsolideringsfond enligt 12 kap. 9 § försäkringsrörelselagen anses förvaltade för försäkringstagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

9 §³

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra och fjärde styckena.

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 § om inte annat följer av andra, fjärde, *sjätte* och *sjunde* styckena.

För den del av skatteunderlaget som hos sådan skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–3, 7 och 8 är hänförligt till annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller till annat med personförsäkring jämförbart tjänstepensionsavtal än sådant som avses i 28 kap. 2 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229) uppgår skatten till 30 procent av nio tiondelar av skatteunderlaget.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf en sådan kapitalförsäkring som

1. avses i 58 kap. 2 § andra stycket andra meningen inkomstskattelagen (1999:1229), eller

2. uppfyller villkoren i 58 kap.

³ Senaste lydelse 2005:1172.

6–16 §§ inkomstskattelagen, om den har meddelats i en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med pensionsförsäkring likställs också sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader skall skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning skall också göras om hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Med pensionsförsäkring likställs sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader skall skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning skall också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 § femte stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring eller det kapital som förvaltas enligt ett sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen, eller

3. en försäkring eller ett avtal om tjänstepension skall anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § 3 stycket inkomstskattelagen. Skatteunderlaget skall därvid beräknas som om avskattning inte skett.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett svenskt livförsäkringsföretag till ett annat sådant företag eller sker fusion enligt 15 a kap. 1 eller 18 § försäkringsrörelselagen (1982:713) inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överläts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett svenskt livförsäkringsföretag till ett livförsäkringsföretag som inte är

skattskyldigt enligt denna lag, skall det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen skall därvid jämkas på motsvarande sätt som anges i fjärde stycket första meningen.

För tiden därefter skall skatteunderlaget beräknas som om försäkringen innehafts hela året medan skattesatsen skall jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas inte på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 under förutsättning att
 - a) premier inte därefter betalas,
 - b) avtalet inte därefter ändras på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller en tidigareläggning av premiebetalning, eller
 - c) större premie inte därefter betalas än den som lägst skall betalas för betalningsperioden enligt avtalet.
 3. Om de nya bestämmelserna blir tillämpliga på livförsäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007, skall vid tillämpning av denna lag den premiebetalning som föranleder att de nya reglerna blir tillämpliga anses som ett avtal om en ny försäkring.
 4. Äldre bestämmelser skall fortfarande tillämpas på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § taxeringslagen (1990:324) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag gäller vid fastställelse av underlaget för att ta ut skatt eller avgift (taxering) enligt

1. inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
3. lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
4. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5, 7 och 8 nämnda lag,
4. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5 och 7–9 nämnda lag,
5. lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
6. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.

Lagen gäller även vid handläggning av ärenden om särskilda avgifter (skattetillägg och förseningsavgift) om inte annat följer av 5 kap.

Lagen innehåller bestämmelser som skall gälla vid handläggning av mål om taxering och särskilda avgifter i allmän förvaltningsdomstol.

Att bestämmelserna i denna lag gäller även i fråga om förfarandet för fastställelse av mervärdesskatt i vissa fall framgår av 10 kap. 31 § skattebetalningslagen (1997:483).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

¹ Senaste lydelse 2005:1174.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter,
dels att 1 kap. 5 §, 11 kap. 8 §, 12 kap. 4 §, 13 kap. 1 § och 14 kap. 1 §
samt rubriken närmast före 11 kap. 8 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 11 kap. 7 a – 7 c och
8 a §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

Om inget annat anges har termer och uttryck som används i denna lag
samma betydelse och tillämpningsområde som i

1. a) taxeringslagen (1990:324),
- b) inkomstskattelagen (1999:1229),
- c) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
- d) lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
- e) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5, 7 och 8 den lagen,
- f) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
- g) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
- h) lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
- i) lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, och
- j) 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980)

när det gäller bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till ledning för taxering och annat bestämmande av underlag för skatt eller avgift, bedömning av skattskyldighet, beskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller beskattning utomlands,

2. mervärdesskattelagen (1994:200) när det gäller redovisning av mervärdesskatt, samt

3. skattebetalningslagen (1997:483) när det gäller skyldighet att lämna uppgifter till ledning för registrering av skatteavdrag.

11 kap.

7 a §

Vid en sådan överföring av hela värdet i en pensionsförsäkring som avses i 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229), skall kontrolluppgift lämnas om överföringen.

¹ Senaste lydelse 2005:1175.

7 b §

Vid en försäkringsgivares överlåtelse eller överföring av en pensionsförsäkring till en annan försäkringsgivare eller till en annan del av försäkringsgivarens verksamhet som avses i 58 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229), skall kontrolluppgift lämnas om överlåtelsen eller överföringen.

7 c §

Kontrolluppgift som avses i 7 a och 7 b §§ skall lämnas för juridiska personer och fysiska personer av avgivande

1. försäkringsgivare,
2. understödsföreningar, och
3. tjänstepensionsinstitut som meddelar avtal om tjänstepension som är jämförbara med försäkring.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om det överlåtna eller överförda värdet. Kontrolluppgiften skall också innehålla identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige, försäkringstagaren och den mottagande försäkringsgivaren.

Lydelse enligt promemorian Slopad förmögenhetsskatt m.m.²

Kapitalförsäkring m.m.

Kontrolluppgift skall lämnas om
1. livförsäkring med undantag för

- a) pensionsförsäkring samt
- b) livförsäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar och

2. sådan försäkring som avses i 2 § första stycket 7 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Föreslagen lydelse

Livförsäkring

8 §

Kontrolluppgift skall lämnas om livförsäkring med undantag för

1. pensionsförsäkring, och
2. livförsäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder om den inte är återköpsbar.

² Finansdepartementet, juni 2007.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av försäkringsgivare och understödsföreningar.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om

1. värdet av försäkringen vid årets utgång, och

2. värdet av försäkringen vid närmast föregående års utgång, om försäkringen är meddelad i en försäkringsrörelse som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om värdet av försäkringen vid årets utgång.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

Kontrolluppgift skall lämnas om

1. sådan försäkring eller sådant avtal om tjänstepension som avses i 2 § första stycket 7 och 8 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, och

2. sådant avtal om tjänstepension som avses 2 § första stycket 9 lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Kontrolluppgift enligt första stycket 1 och 2 skall lämnas för juridiska personer och fysiska personer av försäkringsgivare och tjänstepensionsinstitut. Uppgift skall också lämnas om försäkringen eller avtalet om tjänstepension är eller kan likställas med en pensionsförsäkring eller en kapitalförsäkring.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om värdet av försäkringen eller avtalet om tjänstepension vid närmast föregående års utgång.

12 kap.

4 §

Den som har förmedlat en utländsk försäkring som avses i 11 kap. 8 § skall lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

Den som har förmedlat en utländsk försäkring som avses i 11 kap. 8 och 8 a §§ skall lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

13 kap.1 §³

Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Skyldigheten att lämna en förbindelse enligt första stycket gäller inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter

Skyldigheten att lämna en förbindelse enligt första stycket gäller inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte i fråga om försäkringsgivare inom EES som bara meddelar pensionsförsäkring enligt 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). Särskilda regler om att en utländsk försäkringsgivare i vissa fall skall åta sig att lämna kontrolluppgift finns i 58 kap 16 § inkomstskattelagen.

14 kap.

1 §

Kontrolluppgifter skall lämnas för varje kalenderår senast den 31 januari närmast följande kalenderår.

Kontrolluppgift enligt 11 kap. 7 a och 7 b §§ skall dock lämnas inom fjorton dagar räknat från överlåtelsen eller överföringen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

³ Senaste lydelse 2006:1495.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:586) om inkomstskatt för utomlands bosatta skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. ersättning i form av

– pension, med undantag av barnpension, enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (1998:702) om garantipension, lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn och lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt sjukersättning och aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del det totala beloppet av uppburna ersättningar för varje kalendermånad överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp,

– barnpension enligt lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, samt

– annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten, svensk kommun eller svenskt landsting;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, *samt avskattning av en sådan försäkring jämte ett sådant pensionsspar-konto;*

¹ Senaste lydelse 2005:827.

6 a. belopp som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring samt avskattning av sådan försäkring, om försäkringen meddelats i en utländsk försäkringsrörelse, och under förutsättning att den skattskyldige vid den årliga taxeringen fått avdrag för premier enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring inklusive avskattning av sådan försäkring, samt annan pension eller förmån, om förmån utgår på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats i Sverige;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring;

10. annan härifrån uppburen, genom verksamhet här i riket förvärvad inkomst av tjänst;

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

11. återfört avdrag för egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980), egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

12. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen.

Som inkomst enligt första stycket 1–3 anses också förskott på sådan inkomst.

Verksamhet på grund av anställning eller uppdrag i svenskt företag eller vid ett utländskt företags fasta driftställe i Sverige anses utövad här i riket även om den enskilde inom ramen för verksamheten

– gör tjänsteresor utomlands, eller

– utför arbete utomlands i sin bostad under förutsättning att tiden för arbetet där uppgår till högst hälften av den enskildes totala arbetstid i verksamheten under varje tremånadersperiod.

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008 och tillämpas på inkomster som uppbärs från och med den 2 februari 2007. I fråga om skattskyldighet för sådana inkomster från avskattning som avses i 2 § första stycket 6, 6a och 7 §§ tillämpas lagen dock först efter utgången av mars månad 2008.

Häri genom föreskrivs att 14 kap. 14 § försäkringsavtalslagen (2005:104) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett förfogande över försäkringen är utan verkan i den mån förfogandet är förbjudet enligt ett försäkringsvillkor som enligt inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas in i försäkringsavtalet. Ett förbud mot överlåtelse hindrar dock inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning.

Föreslagen lydelse

14 kap.

14 §

Ett förbud mot överlåtelse av en försäkring hindrar inte utmätning eller överlåtelse vid ackord eller i konkurs i vidare utsträckning än detta följer av vad som annars föreskrivs i lag eller annan författning

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

2. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas endast på livförsäkringsavtal som ingås från och med den 2 februari 2007. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas dock även på försäkringsavtal som ingåtts före den 2 februari 2007 och som på grund av överlåtelse eller överföring av försäkringsavtal från och med det datumet övergått på ny försäkringsgivare, eller en annan verksamhetsgren hos en försäkringsgivare.

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 2 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

2 §

Ränteberäkningen skall grundas på den sammanlagda skatteskuld ellerskattefordran enligt denna lag som den skattskyldige har varje dag.

Till den del skatteskulden gäller skatt som avses i 4, 5 eller 7 § beräknas kostnadsränta inte för tiden från och med den 13 februari till och med den 3 maj taxeringsåret på belopp upp till och med 20 000 kronor.

Vid beräkning av skatteskuld eller skattefordran enligt första stycket undantas skatt enligt 2 § första stycket 7 och 8 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel för tiden från och med den 13 februari till och med den förfallodag som beräknas enligt 16 kap. 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008 och tillämpas första gången vid 2009 års taxering.

Förteckning över remissinstanser till departementspromemorian Nya skatteregler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811)

Efter remiss har yttrande över departementspromemorian avgetts av Kammarrätten i Göteborg, Finansinspektionen, Skatteverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Konsumentverket, Föreningen Svenskt Näringsliv (via Näringslivets Skattedelegation), Företagarnas Riksorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Bankföreningen, Svenska föreningen för partsförvaltande institut för risk- och pensionsplaner och Tjänstepensionsförbundet.

Följande remissinstanser har inte svarat: Näringslivets nämnd för regelgranskning och Utländska Försäkringsbolags Förening.

Vidare har Livförsäkringsaktiebolaget SalusAnsvar, HQ Bank, CGU Life AB, Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension och Stockholms Handelskammare inkommit med yttrande.

Gemensamt yttrande har dessutom avgetts av Föreningen Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige och Förhandlings- och samverkansrådet PTK. Svenska Bankföreningen och Stockholms Handelskammare har instämt i yttrande från Näringslivets Skattedelegation (NSD).

Förteckning över remissinstanser till departementspromemorian Kompletterande förslag till nya regler för pensionsförsäkring (Fi 2007/811)

Efter remiss har yttrande över departementspromemorian avgetts av Kammarrätten i Göteborg, Datainspektionen, Finansinspektionen, Skatteverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet, Konsumentverket, Föreningen Svenskt Näringsliv (via Näringslivets Skattedelegation), Företagarnas Riksorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Bankföreningen, Svenska föreningen för partsförvaltade institut för risk- och pensionsplaner, Svenska Försäkringsförmedlares Förening.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Näringslivets nämnd för regelgranskning, Tjänstepensionsförbundet och Utländska försäkringsbolags förening.

Yttrande har dessutom inkommit från Förhandlings- och Samverkansrådet PTK, Sveriges Läkarförbund, Stockholms Handelskammare, Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension och SEB Trygg Liv.

Föreningen Svenskt Näringsliv, Svenska Bankföreningen och Stockholms Handelskammare ansluter sig till vad Näringslivets Skattedelegation anfört.

Svenska Bankföreningen instämmer i tillämpliga delar i vad Sveriges Försäkringsförbund anfört.